

๙๙๕ . ๓๑๕ ๐๒๕๕

๙ ๑๗๒๐

๙. ๓

การวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลักพุทธศาสนา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ปริญาพนธ์

ของ

จรงค์ศักดิ์ บุญฤทธิ์

๑ ๘ ๓.๕. ๒๕๓๗.

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

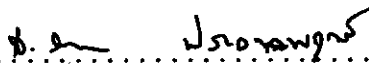
เมษายน ๒๕๓๖

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

187770

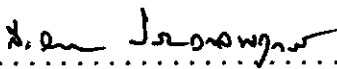
คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒฯ ได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์)

..... กรรมการ
(ผศ.อาวช วัฒนสิน)

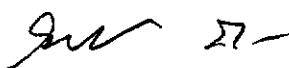
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์)

..... กรรมการ
(ผศ.อาวช วัฒนสิน)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ. วัลญา วิชาลาภรณ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติฯ ให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2536

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาวุธ วัฒนเสิน และรองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ อาจารย์ ยุพามาณะจิตต์ พระเทพปัญญาสุธี พระมหาเต็ม ผศุโธม และดร.พระมหาสังคม โธมสโรก ที่ให้ความกรุณา เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบทดสอบ

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.พระมหาสุทธิพงษ์ ธมมสุทธิ ที่ได้ทำการตั้งชื่อองค์ประกอบ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และคณะครู-อาจารย์ ที่ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบทดสอบเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณสมกิจ กิจพูนวงศ์ ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ผล และนิสิตวัดพล รุณี รุณีน้องและเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอรำลึกถึงพระคุณของบิดา-มารดา ครู-อาจารย์ และญาติพี่น้องที่ทำให้กำลังใจ กำลังทรัพย์ ในการสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา

จรุงศักดิ์ บุญฤทธิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษา	3
ความสำคัญของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การวิเคราะห์องค์ประกอบ	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสันโดษ	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสันโดษ	24
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	29
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	30
ประชากร	30
กลุ่มตัวอย่าง	30
วิธีดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบ	32
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	34
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
วิธีจัดกระทำข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
ความมุ่งหมายของการศึกษา	69
ประชากร	69
กลุ่มตัวอย่าง	69
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาต้นคว้า	69
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	70
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
อภิปรายผล	72
ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก	81
ภาคผนวก ข	96
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	127
ประวัติย่อของผู้วิจัย	128

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน	31
2 จำนวนองค์ประกอบ ค่าร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และ ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบของการสกัด องค์ประกอบครั้งที่ 1	42
3 นำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .3 ขึ้นไป ของการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 1	45
4 จำนวนองค์ประกอบ ค่าร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และ ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบของการสกัด องค์ประกอบครั้งที่ 2	55
5 นำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .3 ขึ้นไป ของการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 2	56
6 องค์ประกอบ 1 มีความพอใจตามได้	59
7 องค์ประกอบ 2 มีความพอใจตามกำลัง	60
8 องค์ประกอบ 3 มีความพอใจตามสมควรแก่กำลัง	61
9 องค์ประกอบ 4 มีความพอใจตามสมควรแก่ฐานะ	61
10 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ	62
11 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ในองค์ประกอบที่ 1 (มีความพอใจตามได้)	63
12 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ในองค์ประกอบที่ 2 (มีความพอใจตามกำลัง)	64
13 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ในองค์ประกอบที่ 3 (มีความพอใจตามสมควร)	65

14	ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนที่มี แผนการเรียนต่างกัน ในองค์ประกอบที่ 1 (มีความพอใจตามได้)	66
15	ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนที่มี แผนการเรียนต่างกัน ในองค์ประกอบที่ 2 (มีความพอใจตามกำลัง)	67
16	ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนที่มี แผนการเรียนต่างกัน ในองค์ประกอบที่ 3 (มีความพอใจตามสมควร)	68
17	ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ	82
18	เมตริกองค์ประกอบหมุนแกนแบบอโรทอนอล ของการสะกั้องค์ประกอบ ครั้งที่ 1	86
19	เมตริกองค์ประกอบหมุนแกนแบบอโรทอนอล ของการสะกั้องค์ประกอบ ครั้งที่ 2	95

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 แสดงลำดับขั้นในการวิเคราะห์ห้องค้ประกอบ	32
---	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

คนไทยได้นับถือพระพุทธศาสนามาตลอดเวลาช้านาน สังคมไทยทุกระดับได้รับหลักพระพุทธศาสนาเข้าไปมากจนสามารถกล่าวได้ว่า หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นหลักปฏิบัติที่เป็นเนื้อหาสำคัญของสังคมไทย (พระศาสนโศภน. 2515 : 1) และหลักธรรมในพระพุทธศาสนานั้นมีหลักการเพื่อความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหน้าที่เป็นไป เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ด้วยดีของผู้ปฏิบัติ ตามสภาพชีวิตนั้น ๆ มุ่งประโยชน์ให้เกิดแก่ตนและบุคคลอื่น การที่มีคนกล่าวว่าหลักธรรมบางอย่างจัดขวางความเจริญก้าวหน้าของสังคมนั้น อาจเกิดจากความเข้าใจคลาดเคลื่อนของผู้กล่าวเอง หรือในการประพฤติปฏิบัติของบุคคล หรือของสังคมที่เชื่อมสืบต่อกันมาก็ได้ เพราะการปฏิบัตินั้น อาจเกิดจากการตีความหมายธรรมผิด ซึ่งสืบเนื่องมาจากเหตุหลายอย่าง เช่น

1. ความไม่รู้จริง เพราะขาดการศึกษาหรือศึกษาไม่พอ
2. สภาพความเป็นอยู่ ผลักดันให้เข้ามาเป็นเหตุผลอย่างไรให้ประพฤติเช่นนั้น
3. ผู้สอนหรือผู้เผยแพร่ สอนให้คลาดเคลื่อนเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง
4. การยึดติดแต่เพียงแง่ใดแง่หนึ่งของหลักธรรม
5. การเห็นแก่ความง่าย ตีความที่เข้ากับความต้องการของตน
6. สมองความต้องการของผู้มีอำนาจ
7. ยอมผ่อนตามอิทธิพลความเชื่อเดิมหรือตามหลักลัทธิศาสนาอื่น ๆ

จากสาเหตุดังกล่าว จึงจำเป็นจะต้องพยายามช่วยกันศึกษา ความหมายของหลักธรรมให้ถูกต้องชัดเจน ควรศึกษาว่า เพราะเหตุไรเราสอนเรื่องกรรม ซึ่งมีหลักการให้มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกลับกลายเป็นเหตุอย่างไร สำหรับวัดความรับผิดชอบ เพราะเหตุไร สันโดษซึ่งมีหลักการให้รวมกำลังงานทุ่มเทลงในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เข้าถึงจุดหมายที่ตั้งไว้ จึงกลายเป็นข้ออ้างสำหรับความเกียจคร้าน เฉื่อยชา ไม่เอาธุระในกิจส่วนรวม (สยามสมาคม. 2513 : 59-60)

อันที่จริงสันโดษเป็นธรรมข้อหนึ่ง ในพระพุทธศาสนาซึ่งถ้าไม่เข้าใจความหมายแท้จริงแล้ว ก็มักจะเข้าใจหรือตีความหมายผิดไป (ทองหยก เลียงพิบูลย์. 2514 : 55) บางคนถึงกับเสนอให้ ยกเลิกคำสอน เรื่องความสันโดษของพระพุทธศาสนาเสีย โดยอ้างคำสอนดังกล่าวทำให้ ประเทศชาติไม่เจริญเป็นประเทศด้อยพัฒนา ทำให้ปัจเจกชนเกียจคร้าน ไม่เหมาะแก่สภาวะ ของสังคมในปัจจุบัน (สมเด็จพระญาณสังวร. 2516 : 64) จึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ความสันโดษให้ถูกต้อง พุทธศาสนาให้ปฏิบัติในระบอบชนปัจจุบัน 4 ประการคือ 1.ให้ขยันหมั่นเพียร เล่าเรียนศึกษาประกอบกิจการเครื่องเลี้ยงชีพ 2.ทำธุระหน้าที่ของตน 3.ให้รักษาทรัพย์ที่หามาได้ รักษา การงานของตนไม่ให้เสื่อมเสีย 4.ให้มีเพื่อนเป็นคนดี ไม่คบคนชั่ว และให้เลี้ยงชีพตามสมควรแก่ กำลังทรัพย์ที่หามาได้ 5.ให้เว้นจากอบายมุขทั้ง 6 คือ คีฬาน้ำเมา เทียวกลางคืน เทียวดูการเล่น เล่นการพนัน คบคนชั่วเป็นมิตร เกียจคร้านทำการงาน ทั้งยังสอนมิให้สันโดษในกุศลธรรมคือ ในความดีทั้งหลาย มิให้ยินดีพอใจว่าทำดีพอแล้ว ยังมีความดีที่จะต้องทำยิ่งขึ้นไปอีก แต่ให้มีสันโดษ คือ ความยินดีพอใจในผลที่ได้รับจากการงานที่ทำ เป็นต้น เพราะจะทำให้มีความสุข และไม่ ประพฤติทุจริต คนเรามักขาดสันโดษในผลที่ตนได้รับ ขาดความเพียรในการทำเหตุเพื่อผลนั้น จึง ประพฤติทุจริตต่าง ๆ ฉะนั้น ผู้ที่โทษสันโดษจึงเป็นเพราะไม่รู้จักสันโดษในความหมายที่ถูกต้อง โดยที่แท้เพราะขาดความเพียรและขาดสันโดษ ความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมจึง เกิดขึ้นช้า และอันที่จริงพุทธศาสนาสอนให้รีบเร่งประกอบธุรกิจ มิได้สอนให้เฉื่อยชา โดยทั่วไปแล้วคนที่มี ความสันโดษนั้น ย่อมเป็นคนไม่มั่งง่าย เป็นคนที่สติดีตัวอยู่เสมอ ปรับปรุงจิตใจความรู้สึกรู้ เข้า ใจได้ทุกอย่าง มีจิตใจเข้มแข็ง จะทำอะไรก็ถึงผลเสีย ไม่ประมาท มีความอดทนหรือขันติ (ทองหยก เลียงพิบูลย์. 2514 : 50) และสันโดษเป็นธรรมสำคัญที่จะช่วยให้ทำงานได้ เพราะความสันโดษ หมายถึงการไม่คอยฝืนแสวงหาสิ่งต่าง ๆ มาปรนเปรอความสุขของตน มีความเป็นอยู่ทางด้านวัตถุ แต่พอควรเท่าที่พอเป็นอยู่ได้โดยสะดวก แล้วรวบรวมกำลังงานที่จะพึงสูญเสียไปเพราะการแสหา ความสุขสำราญนั้นกับกำลังงานเท่าที่มีอยู่ของตน มาทุ่มเทลงในการปฏิบัติหน้าที่ของตนและบำเพ็ญ ประโยชน์ส่วนรวมโดยเต็มที สันโดษมีหลักการดังนี้ คือ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ไม่ใช้สันโดษเพื่ออยู่เฉย ๆ หรือเฉื่อยชา (สยามสมาคม. 2513 : 69)

ความหมายของคำว่า "ความสันโดษ" ที่เป็นมงคลในพระพุทธศาสนาซึ่งมาจาก คำว่า สุนตฺตฺถึ จานนํกอกกัถึ เป็น 3 ประการคือ

สกตฺตฺถึ ยินดีของ ๆ ตน

สนตฺตฺถึ ยินดีของที่มีอยู่

สมตฺตฺถึ ยินดีสม่ำเสมอ (สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (อภฺธฺญาโย). 2506 : 168)

การยินดีสิ่งที่เป็นของตน ป้องกันการล่วงละเมิดในสมบัติผู้อื่น ยินดีสิ่งที่มีอยู่ เป็นการหยุดไม่ตกเป็นทาสของความต้องการซึ่งไม่มีที่สิ้นสุด ยินดีสม่ำเสมอ หมายถึงการมีสุขภาพจิตดี ดังนั้นสันโดษจึงเป็นทรัพย์ที่ประเสริฐเพราะให้ความสุขที่ทรัพย์อย่างอื่นให้ไม่ได้ (วคิน อินทสระและคนอื่น ๆ . 2527 : 81)

จะเห็นได้ว่า ความสันโดษ เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ในสภาพสังคมปัจจุบันอย่างยิ่ง สมควรที่จะมีการศึกษาคูณธรรมข้อนี้ให้ลึกซึ้ง ผู้วิจัยจึงมีความปรารถนา และสนใจที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษตามหลักพุทธศาสนา ว่าประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง เพื่อนำคุณธรรมนี้มาอบรมสั่งสอนเยาวชนให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลักพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบความสันโดษของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง
3. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบความสันโดษของนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของความสันโดษโดยใช้เทคนิคทางสถิติจะช่วยให้มองเห็นลักษณะโครงสร้างของความสันโดษตามแนวของพุทธศาสนา อันจะเป็นประโยชน์ให้เกิดความเข้าใจ

านหลักธรรมข้อนี้ ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นแบบวัดความสันโดษจะมีประโยชน์ในการวัดคุณธรรม และใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมความสันโดษของเยาวชน

2. ช่วยให้การอบรมและส่งเสริมคุณธรรมสันโดษ ในนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น เช่น นักเรียนที่เพศต่างกัน เรียนแผนการเรียนต่างกัน

3. เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ห้วงศ์ประกอบและสร้างเครื่องมือวัดหลักธรรมด้านอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีโรงเรียน 26 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน 4.017 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน(Multistage Random Sampling) มีจำนวน 870 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

ตอนที่ 1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ห้วงศ์ประกอบความสันโดษมีทั้งหมด 3 ด้านคือ

1. ยินดีตามใจ
2. ยินดีตามกำลัง
3. ยินดีตามสมควร

ตอนที่ 2 ตัวแปรที่ใช้ในการเปรียบเทียบ

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ 1.1 เพศ
1.2 แผนการเรียน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนองค์ประกอบความสันโดษที่ได้จากการ

วิเคราะห์ในตอนที่ 1

ค่านิยมศัพท์เฉพาะ

1. ความสันโดษ หมายถึง ความยินดี ความพอใจ ในสิ่งที่อยู่ในความครอบครองของตนเองในสิ่งที่บุคคลอื่นได้มอบให้ ในผลตอบแทนที่ได้จากการใช้กำลังกาย กำลังความคิดและกำลังทุน ในการปฏิบัติกิจการต่าง ๆ โดยถูกต้องตามกฎหมายและหลักศีลธรรม รวมทั้งมีความยินดี ความพอใจในสิ่งที่ได้รับนั้นสอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม หน้าที่การงาน และสุขภาพของตนซึ่งจะแสดงออกมาจากการตอบสนองแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในลักษณะ 3 ประการคือ

1.1 ยินดีตามได้(ยถาลาภสันโดษ) หมายถึง มีความยินดี ความพอใจในสิ่งที่บุคคลอื่นได้มอบให้และสิ่งที่ตนควรได้รับ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะดีหรือไม่ดี จะมากหรือน้อยก็ตาม และสิ่งที่ได้มานั้นถูกต้องตามกฎหมายและศีลธรรม ได้แก่พฤติกรรมดังนี้

1.1.1 ไม่น้อยใจ เมื่อได้รับสิ่งของที่ไม่ดี

1.1.2 ไม่กีดกันให้ผู้อื่นได้รับ เมื่อตนเองได้รับแล้ว

1.1.3 ไม่มุงมั้นรอคอยที่จะรับอย่างเดียว

1.1.4 ไม่รังเกียจหรือชิงชัง ในสิ่งของที่ได้รับ

1.1.5 ไม่ทำลายสิ่งของที่ได้รับ

1.1.6 ไม่รวยวาย เมื่อได้รับไม่เท่ากับของคนอื่น

1.2 ยินดีตามกำลัง(ยถาผลสันโดษ) หมายถึง มีความยินดี ความพอใจในผลตอบแทนที่ได้จากการใช้กำลังกาย กำลังความคิด และกำลังทุนในการปฏิบัติกิจการต่าง ๆ โดยถูกต้องตามกฎหมายและศีลธรรม ได้แก่พฤติกรรมดังนี้

1.2.1 ใช้กำลังกาย กำลังความคิด ในทางที่ไม่ไปละเมิดในสิทธิของผู้อื่น

1.2.2 ใช้กำลังกาย กำลังความคิดของตนเองโดยไม่อาศัยของผู้อื่น

1.2.3 ใช้กำลังกาย กำลังความคิด ในทางที่ไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองและผู้อื่น

1.2.4 ทำงานที่ไม่เกินกำลังกาย กำลังความคิดและกำลังทุนของตนเอง

1.3 ยินดีตามสมควร(ยถาสารูปสันโดษ) หมายถึง มีความยินดี ความพอใจ กับสิ่งที่ได้รับมา กำลังจะได้รับหรือสิ่งที่มีอยู่รวมทั้งการใช้จ่ายอุปโภคและบริโภค ที่สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม หน้าที่การงาน และสุขภาพของตน ได้แก่ พฤติกรรมดังนี้

1.3.1 ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

1.3.2 ไม่ใช้จ่ายแข่งกับผู้อื่น

1.3.3 ไม่รับสิ่งของที่ไมสอดคล้องกับตน

1.3.4 ไม่ใช้จ่ายเกินรายได้ จนมีหนี้สิน

2. แผนการเรียน หมายถึง แนวทางในการกำหนดวิชาเรียนของโรงเรียนที่จัดไว้เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสามารถและความสนใจ ในการศึกษาคั้งนี้ได้แบ่งแผนการเรียนออกเป็น 2 แผนการเรียน คือ

2.1 แผนการเรียน วิทย-คณิต หมายถึง แผนการเรียนที่เน้นทางด้านวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

2.2 แผนการเรียน ศิลป์-ภาษา หมายถึง แผนการเรียนที่เน้นทางด้านวิชาภาษาต่างประเทศ

3. คะแนนองค์ประกอบ(Factor Scores)หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสันโดษในแต่ละองค์ประกอบ

4. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิปริญญาโททางการวัดผลการศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือ จำนวน 2 ท่าน และพระภิกษุที่มีวุฒิเปรียญธรรม 7 . 8 หรือ 9 ประโยค ซึ่งจะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 รูป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสันโดษ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสันโดษ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ส.วาสนา ประवालพดกษ (ม.ป.ป. : 11-12) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบยึดหลักที่ว่า ตัวแปรหรือข้อมูลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันนั้น เนื่องจากตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้ มีองค์ประกอบร่วม(Common Factor)กัน สังเกตได้จากการจับกลุ่มของตัวแปรหรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังนั้น สามารถใช้องค์ประกอบร่วมแทนตัวแปรกลุ่มนั้นได้ เป็นการลดจำนวนข้อมูลให้น้อยลง การจับกลุ่มของตัวแปรซึ่งเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปร ทำให้ทราบถึง โครงสร้างและแบบแผนของข้อมูล ทำให้หาองค์ประกอบร่วมของตัวแปรได้ และสามารถหาน้ำหนักองค์ประกอบ(Factor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัวได้ ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบนี้ สามารถอธิบายได้ถึงความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบนั้น อันแสดงถึงขนาด(Magnitude)ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ

ดังนั้น การวิเคราะห์องค์ประกอบ จึงเป็นวิธีการทางสถิติที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอชุดของตัวแปรหลาย ๆ ตัว ในรูปของตัวแปรสมมติ(Factor)ที่มีจำนวนน้อยลง

การทำกรวิเคราะห์องค์ประกอบมักจะทำใน 2 ลักษณะคือ

1. ค้นหาว่ามีกี่องค์ประกอบ อะไรบ้าง (Exploratory)

2. ยืนยันหรือทดสอบสมมติฐานว่ามีองค์ประกอบนั้น ๆ ในคุณลักษณะ (Trait) นั้นจริงหรือไม่ (Confirmatory)

จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

1. ช่วยบรรยายเกี่ยวกับโดเมน (Domain) ที่ต้องการศึกษา
2. ช่วยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา
3. ช่วยจัดประเภทของตัวแปร
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ร่วม (Functional Relations) ระหว่างตัวแปร
5. วิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบ (Factorial Structures) ของตัวแปรที่เป็นเกณฑ์ และระบุตัวแปรที่จะเป็นประโยชน์ในสมการถดถอย
6. เป็นการพิสูจน์ข้อค้นพบของตนเองกับของผู้อื่น
7. ลดข้อมูลให้น้อยลง เพื่อให้ได้ลักษณะร่วมที่ซ่อนอยู่
8. ใช้ในการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)
9. ช่วยในการสร้างแบบวัดลักษณะต่าง ๆ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสันโดษ

สุชีพ ปุณณภาพ (2491 : 42-43) กล่าวถึงที่พระพุทธเจ้าทรงสอน เรื่องสันโดษ ก็เพราะต้องการให้หาความสุขได้จากของ ๆ ตน โดยไม่ต้องล่วงเกินของ ๆ ผู้อื่น อนึ่งทรัพย์สมบัตินั้นจะถือว่าจนวนเท่านั้นเท่านั้นจึงนับว่าจำเป็นอย่างยั้งหาได้ไม่ เพราะความพอใจของคนมีขนาดต่าง ๆ กัน คนหนึ่งว่ามากแล้ว อีกคนหนึ่งว่าน้อยไปก็ได้ จึงต้องถือเอาความยินดีของแต่ละคนเป็นเครื่องกำหนด สมด้วยคำกล่าวที่ว่า ภิกษุผู้ยินดีด้วยผู้มุ่งห่มอันปะติดปะต่อของตนย่อมรู้สึก ว่า เท่ากับ ผ้าราคาแสน กหาบณะของคฤหบดี ภิกษุยินดีด้วยกุฏิมุงด้วยหญ้าย่อมรู้สึกกว่า เท่ากับ ปราสาทราชวัง ฉะนั้นการพากเพียรเพื่อให้บรรลุสิ่งที่มุ่งหมายในทางที่ชอบจึงไม่เสียสันโดษ

พระเทพเวที (กรมวิชาการ. 2528 : 127-131 ; อ้างอิงมาจาก พระเทพเวที.

2497) กล่าวไว้ คำว่า "สันโดษ" ที่ใช้ในภาษาไทย แผลงมาจากคำบาลีว่า "สุณโดโส" หรือ "สุณตฺถุณี" คำว่า "สุณตฺถุณี" นี้ ท่านพระบรมณาจารย์ได้นิยามไว้ดังนี้

สกตฺตญฺฐิ ยินดีหรือพอใจด้วยสิ่งของของตน

สเนตฺตญฺฐิ ยินดีหรือพอใจด้วยสิ่งของที่ตนมีอยู่

สมตฺตญฺฐิ ยินดีหรือพอใจระดยอาการสมาเสมอ

ปิ่น มุฑุกันต์ (2506 : 78-112) กล่าวถึงความหมายและลักษณะของความสันโดษไว้พอสรุปได้ดังนี้ คือ สันโดษ หมายถึงความพอใจกับของ ๆ ตน ประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ คือ

1. สกนสันโดษ (ยินดีตามมี) หมายถึง ยินดีกับของที่ตนมีอยู่แล้ว ถ้าหากสิ่งที่มีอยู่นั้น เป็นสิ่งที่ไม่มีดี หรือให้โทษแก่ตนเอง ก็พยายามปรับปรุงแก้ไข หรือขจัดออกไปเสีย และความพอใจเช่นนี้ จะไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนา และสร้างสรรค์สิ่งที่ดีมีอยู่แล้ว ำให้เจริญก้าวหน้า และมีคุณภาพดียิ่ง ๆ ขึ้นอยู่เสมอ

2. สันเตนสันโดษ (ยินดีตามได้) หมายถึง ยินดีกับส่วนที่ได้รับ ถ้าหากอยากได้สิ่งใดแล้วไม่ได้ตามที่ต้องการก็ลดความต้องการลง พอใจกับส่วนที่ได้เท่านั้น บุคคลที่ขาดสันโดษประเภทนี้มักจะเป็นคนดูถูกโรชความสาของตน ไม่พอใจกับตนเอง มักจะคิดว่าคนอื่นคอยแกล้งคอยขัดขวาง ลากผลของตนเสมอ ำได้สิ่งใดมาแทนที่จะพอใจว่านั้นเป็นลาภอันมีค่าสำหรับตน กลับคิดว่าตนได้สูญเสียลาภส่วนใหญ๋ไปเสียแล้ว ำได้มาเพียงของเลว ๆ เหลือเคนจากคนอื่น

3. สมเนนสันโดษ (ยินดีตามสมควร) หมายถึง ยินดีเท่าที่ควร แม้ว่าเป็นของที่ได้มาแล้ว หรือจะได้อยู่ก็ตาม หากเห็นว่าไม่สมควรแก่ตนก็สละเสียได้ เกณฑ์ที่ำใช้เป็นหลักพิจารณาว่าสมควรหรือไม่ มี 3 ประการ คือ

3.1 สมควรแก่ฐานะ ต้องพิจารณาว่า ตนมีฐานะหรือสถานภาพอย่างไร ในสังคม แตกต่างกับบุคคลอื่น ๆ เพียงใด และสังคมมีความคาดหวังว่าในสถานภาพหนึ่ง ๆ นั้น บุคคลควร จะปฏิบัติตนในลักษณะใด ก็ยินดีเลือกปฏิบัติตาม สิ่งใดที่สมควรแก่ฐานะของตนก็ยินดีกับสิ่งนั้น อย่างนี้เป็นความยินดีตามสมควรแก่ฐานะ ผู้ที่ขาดลักษณะเช่นนี้มักจะมีทางเสียถึงสองทาง คือ จะกลายเป็นคนเฝ้าสูงเกินศักดิ์ คิดแต่เอาดีเอาเด่นเอาสุขสบาย หนักเข้าก็กลายเป็นคนที่สังคมรังเกียจ อีกทางหนึ่งก็คือ จะเป็นคนเจ้าทุกข์ เพราะหิวกระหายในสิ่งที่เกินวาสนาของตน

3.2 สมควรแก่สมรรถภาพ หมายถึง สมควรแก่กำลังความสามารถ ทางกาย

สติปัญญา ทรัพย์ เป็นต้น ของตน ผู้ที่ขาดลักษณะเช่นนี้มักจะประเมินค่าตนเองในทางที่ผิด คิดเอาง่าย ๆ ตื้น ๆ ว่าเป็นอะไรได้ตัวก็จะเป็นอย่างเขาทุกอย่าง หนักเข้าก็จะกลายเป็นคนชอบตีเสมอ และดูหมิ่นคนอื่น ๆ

3.3 สมควรแก่ศักดิ์ศรี สิ่งของหรืองานใดก็ตาม แม้ว่าสมควรแก่ฐานะ และสมรรถภาพของตนแล้ว แต่ถ้าไปยึดกับสิ่งเหล่านั้นเข้าแล้วจะทำให้เสื่อมเสียเกียรติยศ ชื่อเสียง หรือศีลธรรมของตน ก็ไม่ควรยึดต่อไป ผู้ที่ขาดลักษณะเช่นนี้ มักจะเป็นผู้ลุ่มหลงแก่ความมักได้ ไม่รู้จักเลือกว่าสิ่งใดสมควรแก่เกียรติยศศักดิ์ศรีของตนหรือไม่ เป็นบุคคลประเภทที่ใคร ๆ ว่าเป็นไม่ได้ว่า ถ้ามีช่องทางหรือโอกาสแล้วเขาจะไม่กระทำการทุจริต

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (อัญญาธิบดี) (2506 : 168-177) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า "ความสันโดษ" ที่เป็นมงคลในพระพุทธศาสนา ซึ่งมาจากคำว่า "สันตุณฺณิ" นั้น จำแนกออกได้เป็น 3 ประการ คือ

สกตฺตุนฺณิ ยินดีของ ๆ ตน

สฺนตฺตุนฺณิ ยินดีของที่มีอยู่

สมฺตฺตุนฺณิ ยินดีสม่ำเสมอ

ยินดีของ ๆ ตนนั้น อธิบายความได้ว่า ของสิ่งใดเป็นของตน คือ ตนได้มาโดยชอบธรรม ด้วยน้ำพักน้ำแรงของตน หรือตนสร้างขึ้นมารโดยชอบธรรม ด้วยน้ำพักน้ำแรงของตน หรือตนสร้างขึ้นหาขึ้นได้เอง ด้วยสติปัญญาของตน ของสิ่งนั้นจัดว่าเป็นของ ๆ ตนโดยแท้

ยินดีของที่มีอยู่หรือของ ๆ ตน เป็นธรรมที่ส่งเสริมความเจริญของประเทศชาติโดยตรง ถือว่าสิ่งใดเป็นของที่เกิดในประเทศชาติของตน โดยเพื่อนร่วมชาติได้พยายามประดิษฐ์ขึ้นสร้างขึ้น แม้ว่าจะยังไม่ประณีตทำของต่างชาติ ก็เชื่อว่าเป็นของ ๆ ตน พลเมืองทุกคนยินดีช่วยกันใช้ช่วยกันสร้างเสริมให้เจริญขึ้น ไม่ดูหมิ่นของเลวทรามแล้ว ๆ ไม้ใช้ ได้ชื่อว่ามี ความสันโดษด้วยของ ๆ ตนโดยทั่วกัน

ยินดีสม่ำเสมอ นั้น หมายถึง ความยินดีสิ่งที่ชอบธรรม ไม่ยินดีที่ผิดธรรม เช่น ลากที่ไม่สมควรจะถือเอา เพราะเกิดขึ้นโดยผิดศีลธรรม ผิดกฎหมาย หรือผิดทางของผู้ปฏิบัติธรรม เช่น

บรรพชิต ถูกรับลาภที่ผิดธรรมแล้ว จักส่งความรโงก ความมั่งคั่งได้ ความน่าเกลียดน่ากลัวปรากฏ หรือ จักส่งให้เกิดความดูหมิ่นไม่นับถือขึ้นทำให้ผู้รับเสื่อมเกียรติ และมีจิตใจทราม เช่น สิ้นน้ำใจที่เขา ให้เพื่อช่วยเหลือเขาในทางที่ผิด หรือทรัพย์สินที่เกิดขึ้นในทางทุจริตอย่างอื่น แม้จะน้อยปานใดก็ ย่อมมาให้โทษ และทำลายล้างคุณความดีของผู้ให้ และผู้รับเสียหมด ส่วนสิ่งที่ชอบธรรมนั้นได้แก่สิ่งที่ ไปได้มาหรือเกิดขึ้นโดยไม่ก่อทุกข์ยากเดือดร้อนแก่ผู้ใด เพราะไม่เบียดเบียนตน ยินดีของที่ชอบธรรม เป็นสันโดษที่ส่งเสริมศีลธรรมให้มั่นคงและยั่งยืน ถ้าศีลธรรมมั่นคงและยั่งยืนแล้วความเบียดเบียน ก่อทุกข์แก่กันย่อมไม่เกิดขึ้น และความโหดร้ายใจดำ ไม่ช่วยผู้ประสบทุกข์ภัยก็ไม่มี จะมีแต่ ความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยกันให้มีความสุข และให้พ้นทุกข์ด้วยกัน

มัทรี กัณฑ์ศุภมาส (2511 : 327) ได้กล่าวถึง ความสันโดษ ว่า

1. ความสงบของผู้สันโดษ มีธรรมปรากฏเห็นอยู่ นาสุขมาหา
2. ได้สิ่งใด พึงพอใจด้วยสิ่งนั้น
3. ไม่ควรดูหมิ่น ลาภของตน
4. ความสันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง
5. ความสันโดษ ด้วยปัจจัยตามมีตามได้ นาสุขมาหา

พระศรีวิสุทธิโมลี (2512 : 1-4) ได้วิเคราะห์ธรรมเรื่อง "ความสันโดษ" โดยตั้ง วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ไว้ 2 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อเป็นส่วนประกอบช่วยเสริม และสนับสนุนการดำเนินตามอริยมรรค คือ การศึกษา ปฏิบัติตามแนวทางของพระพุทธศาสนา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสูงสุด คือ วิมุตติ อันได้แก่ความหลุดพ้น หรืออิสระภาพโดยสมบูรณ์ (หมายถึง นิพพาน คือ ตัดกิเลส และทุกข์ได้หมดสิ้น หมดความเป็นทาส มีเสรีภาพสมบูรณ์)

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

เพื่อให้จิตใจปลอดโปร่งมั่นคง ปราศจากความคิดข้องใจในสิ่งยั่วยวน ปราศจากความกังวล ในการคอยหาทางปรนเปรอตนเอง จะได้นานเวลา และความคิดมาอุทิศ นึกกำลังมาทุ่มเท ใน

การปฏิบัติหน้าที่ของตนได้เต็มที่

จากการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้างต้น ได้แปลความหมายของคำว่า "ความสันโดษ" (แปลจากศัพท์บาลีที่ใช้คำว่า "สุนตฺถฺฐี" หรือบางทีก็ใช้คำว่า "สุนตฺโรส") ไว้ว่า

1. ความยินดีพร้อม คือความพอใจ
2. ความยินดีในของที่มีอยู่
3. ความยินดีในของตน
4. ความยินดีโดยชอบธรรม

ซึ่งเมื่อรวมความหมายในทางธรรมก็จะได้ว่า เป็นความยินดีในของที่ตนมีอยู่ ซึ่งได้มาโดยชอบธรรม หรือความพอใจในสิ่งที่ มีอยู่ เท่าที่เป็นของตน ซึ่งตนได้มา และหามาได้ โดยชอบธรรม สามารถหาความสุขได้จากสิ่งที่เป็นสมบัติของตนเองนั้น ๆ

สมพร เทพสิทธา (2513 : 29) ได้กล่าวว่า ความหมายของ "ความสันโดษ" นั้นปรากฏว่า ยังมีชาวพุทธเข้าใจผิดกันอีกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในบรรดาผู้ที่ได้รับการศึกษาชั้นสูงจากทั้งในและนอกประเทศ ส่วนมากเข้าใจไปว่าสันโดษ หมายถึง ความมักน้อย การหมก ความทะเยอทะยาน ความจริงคำว่าสันโดษไม่ได้หมายความว่าถึงความมักน้อยเลย พระพุทธองค์ทรงสอนเรื่องสันโดษก็เพื่อให้เรามีความยินดี และพอใจในของของเรา อย่าไปยินดีพอใจในทรัพย์สมบัติและลูกเมียของคนอื่นเขา จนเกิดความละรุ่ม อยากรได้มาเป็นของตนโดยไม่ชอบธรรม จุดประสงค์ของสันโดษก็เพื่อให้คนโลก รู้จักบรรเทาความโลภลงเสียบ้าง และเพื่อป้องกันมิให้เราไปละเมิดทรัพย์ของผู้อื่น แต่การยินดีและพอใจในของของตนก็ไม่ได้หมายความว่าให้เป็นผู้หยุดนิ่งมืออยู่อย่างไรก็พอใจจะเป็นอยู่เช่นนั้นตลอดไป เพราะถ้าสันโดษมีความหมายเช่นนี้ ผู้ที่มีความชั่วและกิเลสก็ควรจะพอใจในความชั่วและกิเลสที่ตนมีอยู่ ความจริงการตั้งความปรารถนาแม้จะสูงเท่าใด หากเป็นการชอบธรรมและเชื่อว่าอยู่ในวิสัยที่จะทำได้แล้ว ไม่เป็นการขัดต่อหลักพุทธศาสนาแต่อย่างใด พระพุทธภาษิตก็มีอยู่ว่า ผู้มุ่งหาจุดหมายสูงเป็นผู้เจริญ

ชโล อุกถภาชน์ (2514 : 743-746) กล่าวว่า ความสันโดษ นั้นมีหลักในการพิจารณา 2 ด้าน คือ

1. ด้านจิตวิทยาทั่วไป สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอนให้ปัจเจกชนผู้มีหน้าที่ทางมนุษยสัมพันธ์ทุกระดับชั้นรู้จักจำกัดความโลภและความมั่งก้าใหญ่ใฝ่สูง หรือความทะเยอทะยานของตนให้อยู่ในขอบเขตจำกัด (Limitation of Greed and Avarice) ทั้งนี้ เพราะพระองค์ทรงทราบดีว่า หากไม่สั่งสอนเตือนสติให้ปัจเจกชนเหล่านั้น รู้จักจำกัดความมั่งก้าใหญ่ใฝ่สูง หรือความทะเยอทะยานและความโลภ หรือความอยากได้ ไม่รู้จักพอของบุคคลเหล่านั้นแล้ว บัณฑิตเหล่านั้นก็จะก่อความเดือดร้อนให้แก่ตนเอง และสังคมเป็นอย่างมากและไม่รู้จักสิ้นสุด พระองค์จึงทรงวางหลักจริยศาสตร์สังคม เรื่องคำสั่งสอนให้มีสันโดษไว้ในปัจเจกชนเหล่านั้น ว่าเป็นเครื่องมือแก้ปัญหามทางจิตของตนในเรื่องความโลภหรือความอยากได้ไม่รู้จักพอและความมั่งก้าใหญ่ใฝ่สูง หรือความทะเยอทะยานอย่างไม่มีขอบเขตจำกัดเสีย บัณฑิตผู้นั้นจะได้เข้าร่วมในสังคมด้วยความสุขและสันติ และสังคมเหล่านั้น ก็จะไม่มีเกิดความเดือดร้อน ละม้าย เพราะบัณฑิตเหล่านั้น ความหมายของคำว่าสันโดษนั้นจึง หมายถึง ให้มีความพอใจในสิ่งที่มีอยู่และเป็นอยู่เท่านั้น มิได้สอนให้แยกตัวออกจากสังคม เพื่ออยู่อย่างโดดเดี่ยว (Isolation) และมีบางคนกล่าวว่าคำสั่งสอนเรื่องสันโดษ เป็นคำสั่งสอนที่จะทำให้เกิดโรคจิตวิปริต (Schizophrenia) ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดพลาดไปมาก

2. ด้านรัฐศาสตร์ คำสอนของพระพุทธศาสนานั้น หมายถึง การให้เสรีภาพของปัจเจกชนแต่ละบุคคลภายในขอบเขตจำกัด (Limitation of Freedom) การให้เสรีภาพภายในขอบเขตจำกัดนี้ คือ "สัญญาประชาคม" (Social Contract) ซึ่งเป็นรากฐานของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย (Democracy) การที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงสั่งสอนให้ปัจเจกชนในสังคมต่าง ๆ รู้จักพื้นฐานของโครงสร้างของสังคม ในระบอบการปกครองตามหลักประชาธิปไตย (Social Structure of Democratic Administration) ไว้ให้เป็นสมบัติของมนุษยชาติทั่วโลกนั่นเอง หากปัจเจกชนต่าง ๆ ต่างฝ่ายต่างใช้เสรีภาพของตน โดยไม่มีขอบเขตจำกัดแล้ว ความวุ่นวายอลหม่านย่อมจะเกิดขึ้นในสังคมของชุมชนเหล่านั้นทันที และสังคมของรัฐนั้น ๆ ก็จะเปลี่ยนสภาพเป็นรัฐอนาธิปไตย หรือรัฐเผด็จการ ในระยะต่อมาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยก็จะสลายตัวลงโดยสิ้นเชิงในโลกเสรี ฝ่ายค่ายซึ่งปกครองด้วยระบอบ

ประชาธิปไตยที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันด้วยความสุข และสันติในทุกวันนี้ ก็เพราะประชาชนในประเทศเหล่านั้น ส่วนใหญ่ได้ใช้เสรีภาพของตนภายในขอบเขตจำกัดหรือประชาชนเหล่านั้นมีความสันโดษในการใช้เสรีภาพของตน

สมเด็จพระญาณสังวร (2516 : 61-68) กล่าวไว้ว่า สันโดษเป็นธรรมข้อหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในพระสูตรซึ่งพระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ภิกษุโดยทั่วไป ดังเช่นที่ปรากฏในอริยวัฏฏ์สูตรว่า "สันโดษ" หมายถึง ยินดีด้วยปัจจัยตามมีตามได้ กล่าวสรรเสริญความยินดีนั้น ไม่แสวงหาในทางไม่สมควร เพราะเหตุแห่งปัจจัยทั้งหลาย ไม่ได้ปัจจัยก็ไม่สะดุ้งได้ปัจจัยมากก็ไม่สยบติดโรย มีปัญญาสลัดใจออกได้ ไม่ยกตนข่มผู้อื่น ขยันไม่เกียจคร้าน มีสัมปชัญญะ มีสติพิจารณา เป็นต้น แท้ที่จริงแล้ว สันโดษนี้เป็นธรรมที่เหมาะสมทั้งแก่ฆราวาสและบรรพชิต และมีได้ส่งเสริมความเกียจคร้านในบางพระสูตรก็มีการสอนว่า มิให้มีสันโดษในกุศลธรรม คือสอนให้มีความเพียรในการละเว้นความชั่ว และทำความดีนั่นเอง สันโดษมีความมุ่งหมายเพื่อขจัดความโลภ ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดความทุจจริตและความทุกข์เดือดร้อนต่าง ๆ ให้รู้จักความพอดีตามกำลังความสามารถของตนและยังช่วยสอนให้รู้จักประหยัด เป็นต้น และยังกล่าวไว้ว่า พระอรุณกถาจารย์ ได้แบ่งความสันโดษออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ยถาลาภสันโดษ คือ ยินดีตามที่ได้ เมื่อได้สิ่งใดก็ยินดีและใช้สอยสิ่งนั้น ไม่ปรารถนาสิ่งอื่นที่มากเกินไปหรือในทางที่ผิด
2. ยถาผลสันโดษ คือ ยินดีตามกำลัง ถ้าได้สิ่งใดมาไม่เหมาะแก่กำลังของตน เช่น ไม่เหมาะแก่กำลังเพราะป่วยเป็นไข้ จะบริโภคใช้สอยไม่สะดวกก็แลกเปลี่ยนกับสิ่งที่จะบริโภคใช้สอยได้หรือไม่เหมาะสมแก่กำลังประการอื่นก็แลกเปลี่ยนให้เหมาะสมแก่กำลังของตน
3. ยถาสารูปสันโดษ คือ ยินดีตามสมควร ถ้าได้มาแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสม หรือไม่ควรแก่กำลังของตน เพราะเป็นของดีเกินไปก็สละให้แก่ผู้ที่สมควร แสวงหามาใช้แต่ที่พอเหมาะพอควร หรือเพราะเป็นสิ่งที่ตนไม่ควรจะใช้สอยด้วยเหตุว่าผิดวินัย (สำหรับบรรพชิต) หรือ เกินฐานะ (สำหรับบุคคลทั่วไป) ก็ไม่รับมาหรือสละไปเสีย แสวงหาใช้สอยแต่ที่ควรแก่ภาวะและฐานะ เป็นต้น ซึ่งมีลำดับขั้นของการปฏิบัติสันโดษพอสรุปได้เป็น 4 ประการ คือ

1. สันโดษในความคิด คือ ระวังความคิดที่พุ่งชานอยากได้สิ่งต่าง ๆ มากเกินไป หรืออยากได้ในทางที่ผิด พอใจในการใช้ความคิดในทางที่ถูกที่ควร
2. สันโดษในการแสวงหา คือ ยินดีแสวงหาแต่สิ่งที่ควรจะได้ ที่จะบริโภคใช้สอยได้ตามกำลังของตน สมควรแก่ฐานะของตน และเป็นไปในทางที่ถูกที่ควร
3. สันโดษในการรับ หมายถึง การรับแต่ที่ควรรับ และรับพอประมาณ มิใช่ว่าเมื่อจะได้ หรือเมื่อมีผู้จะให้ก็รับทุกอย่าง เพราะสิ่งที่จะได้อาจเป็นสิ่งที่มิโรย หรืออาจได้รับโรย ถ้าหากรับมากเกินไปทั้งบุคคลที่ให้อาจมีความปรารถนาในทางที่หวังผลตอบแทนที่ยิ่งกว่า เป็นต้น
4. สันโดษในการบริโภค คือ ยินดีบริโภคใช้สอยสิ่งที่ได้มา ด้วยการพิจารณาให้รู้ถึงประโยชน์ที่ต้องการ มิใช่ไปเปรียบเทียบแข่งขันกับคนอื่น ๆ ให้พิจารณาว่าสิ่งที่เราต้องการบริโภค นั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับชีวิตเพียงใด มีประโยชน์ใช้สอยเหมาะสมหรือไม่ เป็นต้น

ผู้ที่มีสันโดษย่อมไม่เกียจคร้าน หรือท้อแท้ให้เกียจคร้าน สันโดษและความเพียร เป็นธรรมที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน สันโดษทำให้บุคคลรู้จักความเต็มอิ่ม ไม่ขาดแคลน เพราะมีความปรารถนาในสิ่งต่าง ๆ มากเกินไป

พระศาสนโสภณ (2516 : 61)ให้ความเห็นเกี่ยวกับ สันโดษ ไว้ว่าเป็นธรรมข้อหนึ่งที่ได้มีผู้กล่าวกันมากทั้งในทางสนับสนุน คือ ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติกัน และค้านคือ แสดงว่าไม่ควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติ เพราะเห็นว่าเป็นเครื่องขัดขวางความเจริญก้าวหน้า ผู้ที่ต้องการทราบเกี่ยวกับสันโดษก็มีมาก โดยความหมายแล้ว ก็คือ ความยินดี หรือความพอใจด้วยของของตน ความยินดีด้วยของที่มีอยู่ ความยินดีโดยสม่ำเสมอ โดยมุ่งหมายของสันโดษก็คือความไม่โลภ มุ่งหมายเพื่อละบาปธรรม เป็นต้น

คุณของสันโดษตามพุทธภาษิตได้ตรัสไว้ว่า "สันโดษเป็นทรัพย์ยิ่ง" หมายความว่า เพราะทำให้จิตใจรู้จักกับความมั่งมี จิตใจที่ขาดสันโดษประกอบด้วยความกระหายในสิ่งต่าง ๆ ย่อมรู้สึกว่าจะขาดแคลนอยู่เสมอ แต่เมื่อมีสันโดษจึงเกิดความมั่งมีและความสุข เพราะจะมีความอิ่ม ความพอ ความเต็ม ฉะนั้น สันโดษนี้เองจึงเป็นทรัพย์ ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสว่า เป็นทรัพย์อย่างยิ่ง สันโดษอาจแยกออกได้เป็นสันโดษในความคิด สันโดษในการรับ สันโดษในการบริโภค

พระราชวรมุนี(2518 : 125-126)ได้กล่าวถึง สันโดษ หมายถึง ความยินดี ความพอใจ ความยินดีด้วยของของตน ซึ่งได้มาด้วยเร็วแรงความเพียรโดยชอบธรรม ความยินดีด้วยปัจจัยสี่ตามมีตามได้ มี 3 ลักษณะ คือ

1. ยถาลาภสันโดษ (ยินดีตามที่ได้ ยินดีตามที่ได้พึงได้) คือ ตนได้สิ่งใดมา หรือเพียรหาสิ่งใดมาได้ เมื่อเป็นสิ่งที่ตนพึงได้ ไม่ว่าจะหยาบหรือประณีตแค่ไหน ก็ยินดีพอใจด้วยสิ่งนั้น ไม่ได้ใจอยากได้สิ่งอื่นอีก ไม่เดือดร้อนกระวนกระวายเพราะสิ่งที่ตนไม่ได้ ไม่ปรารถนาสิ่งที่ไม่พึงได้หรือเกินไวกว่าที่ตนพึงได้โดยถูกต้องชอบธรรม ไม่เพ่งเล็งปรารถนาของของคนอื่นได้ ไม่ริษยาเขา

2. ยถาพลาสนันโดษ (ยินดีตามกำลัง) คือ ยินดีแต่พอกำลังร่างกาย สุขภาพและวิสัยแห่งการใช้สอยของตน ไม่ยินดีได้เกินกำลังตนมีหรือได้สิ่งใดมาไม่ถูกกับกำลัง ร่างกาย หรือสุขภาพ เช่น ฝึกหัดอาหารบิณฑบาตที่แสดงต่อโรคของตนหรือเกินกำลังการบริโภควัสดุใช้สอย ก็ไม่ห่วงแหนเสียดายเก็บไว้ให้เสียเปล่าหรือกินเข้าให้เป็นโทษแก่ตน ย่อมสละให้แก่ผู้อื่นที่จะใช้ได้ และรับหรือแลกเอาสิ่งที่ถูกโรคกับตนแต่เพียงที่พอกำลังการบริโภควัสดุใช้สอยของตน

3. ยถาสารูปสันโดษ (ยินดีตามสมควร) คือ ยินดีตามที่เหมาะสมกับตนอันสมควรแก่ภาวะ ฐานะ แนวทางชีวิตและจุดหมายแห่งการบำเพ็ญกิจของตน เช่น ฝึกหัดปรารถนาสิ่งของไม่สมควรแก่สมณภาวะ หรือฝึกหัดบางรูปได้ปัจจัยสี่ที่มีค่ามาก เห็นว่าเป็นสิ่งสมควรแก่ท่านผู้ทรงคุณสมบัติน่านับถือ ก็นำไปมอบให้แก่ท่านผู้นั้น ตนเองใช้สอยแต่สิ่งอันพอประมาณ หรือฝึกหัดบางรูปกำลังประพฤติวัตรขัดเกลาคตน ได้ของประณีตมาก็สละให้แก่เพื่อนภิกษุรูปอื่น ๆ ตนเองเลือกหาของปอน ๆ มาใช้ หรือตนเองมีโอกาสจะได้ลาภอย่างหนึ่งแต่รู้ว่าสิ่งนั้นเหมาะสมหรือเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้อื่นที่เชี่ยวชาญถนัดสามารถด้านนั้น ก็สละให้ลาภถึงแก่ท่านผู้นั้น ตนรับเอาแต่สิ่งที่เหมาะสมกับตน

พระโสภณคณาภรณ์ (ระแบบ ฐิตญาณ. 2525 : 294-295)กล่าวว่า ความหมายของสันโดษซึ่งแสดงไว้ในที่ต่าง ๆ อาจจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

ก. ความยินดีด้วยปัจจัยของตนนั้น มุ่งหมายให้มีความยินดีเท่าที่เป็นของของตน

เท่านั้นไม่แสดงความรลภอยากได้ในทรัพย์สินสมบัติ อันไม่ได้เป็นของตน ส่วนทรัพย์สินสมบัติของตนนั้น จะมีมากสักเท่าไรก็ไม่เสียสันโดษ คือ ยังเรียกว่าเป็นผู้มีความสันโดษด้วยปัจจัยของตนอยู่นั่นเอง

ข. ปัจจัยอันใดที่มีอยู่ ไม่ว่าจะ เป็นของดีเลวอย่างไร หรือจะมากอย่างไร บุคคลมี สิทธิจะยินดีในปัจจัยอันเมื่อนั้น และพร้อมที่จะยังอัตภาพของตน ให้เป็นไปด้วยปัจจัยอันเมื่อนั้น ไม่ แสวงหาอีกในเมื่อปัจจัยนั้น ยังอาจจะอำนวยความสะดวกแก่ตนอยู่ ย่อมได้ชื่อว่า เป็นผู้ยินดีด้วยของ อันมีอยู่ทั้งนั้น

ค. การที่บุคคลไม่แสดงความยินดีในร่ำ ในปัจจัยที่ตนได้มา มีอยู่ หรือว่าเป็นของตน วางจิตสมาเสมอ อยู่ในอารมณ์ทั้งปวง ย่อมได้ชื่อว่า เป็นผู้สันโดษสมาเสมอ

ส่วนที่เกี่ยวกับสันโดษ 3 ประเภท นั้นเมื่อก้าวโดยสรุป มีความมุ่งหมายอย่างนี้ คือ

1. ยถาลาภสันโดษ ยินดีตามที่ได้นั้น มีความหมายว่า เราจะได้มากหรือน้อยนั้นไม่ สำคัญแต่เมื่อได้มาแล้ว ก็ยินดีเฉพาะสิ่งที่ได้มาเท่านั้น อาจจะมีมากอย่างไรก็ได้ ในเมื่อเป็น การได้มาโดยธรรม เขาก็มีสิทธิจะยินดีในสิ่งที่ได้มานั้น และยังได้ชื่อว่าเป็นผู้มียถาลาภสันโดษอยู่ เช่นเดิม

2. ยถาผลสันโดษ ซึ่งแปลว่า ยินดีตามกำลังนั้น หมายความว่า เรามีกำลังในการ แสวงหาการรับได้ขนาดไหน ก็อาจจะรับได้โดยไม่เสียสันโดษเช่นเดียวกัน อันนี้หมายถึงการใช้ กำลังของตนก็ยินดีไปตามกำลัง ของตนดังกล่าวแล้ว

3. ยถาสารูปสันโดษ' ซึ่งแปลว่า ยินดีตามสมควรแก่ฐานะอัตภาพคุณสมบัติของตน ก็ ให้อินดีไปตามสมควรหรือเหมาะสมแก่ตน เนื่องจากฐานะของคนไม่เหมือนกัน ความเหมาะสม ของคนหนึ่งอาจจะไม่เหมาะสมหรือสมควรสำหรับคนอื่นคนหนึ่ง ดังนั้น การยินดีตามสมควรแก่ ฐานะของตนจะยินดีมากหรือน้อยก็ตาม ยังจัดเป็นสันโดษข้อนี้ได้อยู่นั่นเอง

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมสาร. 2526 : 78-82) ได้กล่าวถึง ความสันโดษ จำแนกไว้ 3 ประการคือ

1. ยถาลาภสันโดษ คือ ความยินดีในสิ่งของตามที่ได้มา คนผู้สันโดษยอมพอใจใน การงานที่ทำ พอใจในศิลปวิทยาที่กำลังศึกษา และพอใจในคุณธรรมที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้ก้าวหน้าไป

แต่ละอย่างมุ่งมั่นทำจริงศึกษาจริง ปฏิบัติจริง เมื่อได้ทรัพย์ คุณวุฒิและคุณสมบัติมาเป็นของตัวเองแล้วก็ ยินดีในทรัพย์ ในคุณวุฒิและในคุณสมบัติที่ตนมีอยู่ รู้จักใช้ทรัพย์ในหลักประหยัด ประพฤติตนสมกับคุณวุฒิ คุณสมบัติที่มีอยู่

2. ยถาผลสันโดษ คือ ความยินดีในสิ่งที่ทำตามกำลัง คนสันโดษไม่มีโรคโรคลง โรค มักมากและโรคอยากในทางลามก พอใจเลือกงานหา เลือกศิลปวิทยาศึกษาและเลือกคุณธรรม ปฏิบัติแล้วตั้งหน้าทำศึกษา และปฏิบัติให้ก้าวหน้าไปตามกำลังแต่ละอย่าง ๆ ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทนสู้กับอุปสรรคนานาประการโดยไม่ถอยหลัง คอยระมัดระวังไม่ให้ความกระหายจัด เข้าหักโรหมกกำลัง ยึดมั่นสัตตัตถุตา คือ ความรู้จักพอดีเป็นเครื่องออมกำลังยินดีในภารกิจที่พอตัว หลีกเลี้ยงข้อที่ว่าเอาเบ็ดขันประชันไถ่

3. ยถาสารูปสันโดษ คือ ความยินดีในสิ่งที่ทำตามสมควรหรือพอเหมาะ คนสันโดษไม่มีโรคโรคลง โรคมักมากและโรคอยากในทางลามก พอใจในการทำงานที่กระทำตามสมควรพอใจในศิลปะวิทยาที่ศึกษาตามสมควร และพอใจในคุณธรรมที่ปฏิบัติอยู่ตามสมควร ให้ก้าวหน้าไปแต่ละอย่าง ๆ ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทนต่อสู้กับอุปสรรค ไม่เฉื่อยชา ไม่มั่งง่าย ไม่สะเพร่า ไม่หละหลวมและไม่ยอมให้ความยิ่งหย่อนอ่อนแอเข้าแทรกแซงได้

วสิน อินทสระ (2515 : 216-217, 2522 : 24-25, 2527 : 81-82) กล่าวถึงความหมายของ "สันโดษ" ว่าเป็นความยินดี ความพอใจ ความอิมใจ ความจุใจ โดยเฉพาอย่างยิ่งเกี่ยวกับบิณฑิย คารังชีวิต ที่มีลักษณะ 3 อย่างคือ

1. ยถาลาภสันโดษ พอใจตามที่ได้ คือ ได้มาอย่างไรก็พอใจอย่างนั้น หมายถึงความพอใจในบิณฑิย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยาแก้โรค หากมีกำลังเพิ่มขึ้นก็อาจหาให้ได้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ใจมีความสุข ไม่ทรมานทรมาย

2. ยถาผลสันโดษ พอใจตามกำลัง มีกำลังเท่านี้ สติปัญญาเท่านี้ หาได้เท่านี้ก็ดีแล้วไม่หาเหมือนอึ่งอ่าง พองเท่าวัว หรือช้างซึ่งขี่ตามช้าง จะตายเปล่า

3. ยถาสารูปสันโดษ พอใจตามความเหมาะสมแก่ตน คือ บางสิ่งบางอย่างได้มาแล้วพิจารณาแล้วไม่เหมาะสมแก่ตนก็ไม่รับ ยกตัวอย่างทางฝ่ายพระจะแจ่มแจ้ง เช่น มีคนจะถวาย

เด็กหญิงไว้ให้รับเข้าที่หลับที่นอน อย่างนี้พิจารณาแล้วไม่สมควรแก่พระไม่รับ หากถวายใบชา กาแฟ สมควรแก่พระอยู่ก็รับได้ ทางฝ่ายฆราวาสก็เหมือนกัน ตำแหน่งบางอย่างไม่เหมาะสมแก่คนบางคน ไปรับเข้าก็จะเกิดความลำบากมากในภายหลัง ไม่ควรรับควรมอบให้คนที่เหมาะสม อย่างนี้เรียกว่า เป็นคนมี ยถาสารูปสันโดษ

สิ่งที่พึงประสงค์ในชีวิตของมนุษย์โดยทั่วไปมี 3 อย่างคือ ความรู้ การงานและการปฏิบัติ ผู้สันโดษพอใจความรู้ที่กำลังเรียน การงานที่กำลังทำและหลักธรรมที่กำลังปฏิบัติมีความก้าวหน้า ด้วย ความขยันหมั่นเพียร อดทน เรียนจริง ทำจริง และปฏิบัติจริง นี่คือการยินดีตามที่ได้

ความยินดีตามกำลังอยู่บนฐานของการรู้จักประมาณ ถ้าหย่อนก็ต่ำกว่ามาตรฐาน ถ้าเกิน กำลังก็อันตราย การเข้ากำลังสัตว์ กำลังคน กำลังเครื่องจักรกล กำลังรถ กำลังเรือ พลังไฟฟ้า หลังรับน้ำหนักงานการก่อสร้าง ขึ้นอยู่กับความยินดีตามกำลังทั้งสิ้น ถ้าเกินกำลัง ความเสียหาย ก็ติดตามมา เช่น ถนนทรุด ตึกถล่ม เรือจม เป็นต้น

ความเจริญก้าวหน้าบนฐานของความซื่อสัตย์สุจริตไม่เสียสันโดษ ความสันโดษ มิได้ หมายถึงการหยุดอยู่กับที่ พระพุทธเจ้าไม่ทรงสรรเสริญ การติดอยู่กับความดีที่เล็กน้อย ทรงสรรเสริญความก้าวหน้าในความดี ดังนั้น ความสันโดษ จึงมิได้เป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้า แต่ประการใด

ทางด้านเศรษฐกิจ พระพุทธเจ้าตรัสสอน ให้เพิ่มทุนเศรษฐกิจขึ้น เช่นเดียวกับคนก่อ กองไฟเล็กให้เป็นกองไฟใหญ่ เอาอย่างปลวกที่เริ่มต้น จากจุดเล็กจนกลายเป็นจอมปลวกใหญ่ การเปลี่ยนฐานะจากคนจนเป็นเศรษฐี มิได้เสียความสันโดษแต่ประการใด เมื่ออยู่บนฐานของ อาชีพที่สุจริต

การคิดว่าผู้สันโดษต้องอยู่กับความมอดอยาก ถ้าคิดขวนขวายแก้ปัญหาความมอดอยากก็เสีย ความสันโดษ นี่คือการเข้าใจผิดและมองเห็นการปฏิบัติสันโดษเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา เศรษฐกิจ

ความไม่สันโดษ คือ การตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของความโลภ ความอยากใหญ่ ความอยากลามก เป็นบ่อเกิดของการฉ้อโกงทุจริต สร้างปัญหาเดือดร้อนในสังคมอยู่มิได้ วัณวัน บ่อนทำลายสุขภาพกาย สุขภาพจิต ตลอดถึงเศรษฐกิจอย่างหาประมาณมิได้ นักเรียนที่ขาด

ความสิ้นโรค หลงใหลในความหอมเพื่อย ได้ความรู้มาไม่คุ้มกับเงิน และเวลาที่เสียไป ผู้ที่สอบได้มาด้วยการทุจริต ประกาศนียบัตรก็เป็นตราบาปไปจนตาย ความไม่สิ้นโรคจึงเป็นอัมมมงคล ทั้งแก่ตนและสังคม การขายของปลอมของเทียม ไร้ราคาเหล่านี้เป็นอัมมมงคลแก่ตนเอง วงศ์สกุล ตลอดถึงประเทศชาติ ส่วนความสิ้นโรคย่อมมีผลตรงข้ามกับที่กล่าวมาแล้ว

พระสมชาย ฐานวุฒิก(2528 : 69-71) ได้กล่าวว่า สิ้นโรค มาจากภาษาบาลีว่า สิ้นโรคสะ สันแปลว่า ตน โรคสะแปลว่ายินดี ชอบใจ พอใจ อิ่มใจ จูใจ สุขใจ กับของ ของตน ความหมายโดยย่อคือให้รู้จักพอ รู้จักประมาณ มีลักษณะ 3 อย่างดังนี้คือ

1. สแกนสิ้นโรค ยินดีตามมี
2. สันเตนสิ้นโรค ยินดีตามได้
3. สเมนสิ้นโรค ยินดีตามควร

ยินดีตามมี หมายถึง ยินดีกับของตนที่มีอยู่แล้ว พอใจกับของของตน ไม่ว่าจะ เป็นพ่อแม่ ของเรา ลูกเมียของเรา งานของเรา ประเทศชาติของเรา ถึงมีข้อบกพร่องอย่างไร ก็ค่อย ๆ แก้ไขกันไปให้ดีขึ้น แต่ไม่คิดไขว่คว้าแย่งชิงเอาของคนอื่นเข้ามา

ยินดีตามได้ หมายถึง ยินดีกับของส่วนที่ตนได้มา คือ เมื่อแสวงหาประโยชน์อันใดแล้ว มันได้เท่าไรก็พอใจเท่านั้น มันอาจจะได้ไม่ถึงเป้า ปรารถนาลอยงามไม่ถึงเป้า ก็พอใจ ยินดีเพียงแค่นั้นไม่ถึงกับกระวนกระวาย เป็นทุกข์เพราะได้ไม่สมอยาก ไม่เป็นคนชนิดไม่ทำได้ด้วยเสื่ก็เอา ด้วยกล ไม่ได้ด้วยมนต์ก็เอาด้วยคาลา

ยินดีตามควร หมายถึง ยินดีกับของที่สมควรกับตนเท่านั้น สิ่งใดที่มีอยู่ หรือที่จะได้ต่อไป หากว่าเห็นไม่ตรงกับเรา ก็ไม่ยินดีไม่ยอมรับเอาไว้ การพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ว่าตรงกับเราหรือไม่ นั้นให้พิจารณาหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. ควรแก่ฐานะ คือ ให้พิจารณาว่าเรามีฐานะเป็นอะไร นักบวช ชาวบ้าน ผู้ใหญ่ ครู นักเรียน นายพัน นายร้อย นายสิบ อธิบดี เสมียน ฯลฯ และก็แสวงหาหรือยอมรับแต่ของที่ควร กับฐานะของตน ไม่เป็นคนเผลอสูงเกินศักดิ์ เช่นเป็นเสมียนก็ยินดีกับเก้าอี้ไม้ธรรมดาไม่ไขว่คว้า อยากได้เก้าอี้บุวมของอธิบดี เป็นพระมีกณถวายผู้หญิงไว้คอยรับใช้บูที่หลับที่นอน ก็ต้องรู้ว่าไม่

เหมาะสมกับฐานะของตนจึงไม่รับ

2. ควรแก่สมรรถภาพ คือ คนเรามีกำลังความสามารถไม่เท่ากัน ทั้งกำลังกาย กำลังความคิด กำลังใจ กำลังความดี ก็ให้รู้กำลังความสามารถของตนเอง และแสวงหาหรือ ยอมรับเฉพาะของที่ควรแก่สมรรถภาพของตนเองเท่านั้น ไม่เป็นคนตีราคาตัวเองผิดคิดเอาง่าย ๆ ตื่น ๆ ว่าเขาเป็นอะไร ตัวก็จะเป็นไปได้อย่างเขาทุกอย่าง เข้าทานอง "เห็นเขานั่งคานหาม เอา มือประสานกัน" ความสามารถเป็นได้แค่รัฐมนตรี ก็ไม่ตื่นรนไปเป็นนายกหรือความสามารถแค่เป็น คนใช้ก็อย่าริเป็นคุณนาย

3. ควรแก่ศีลธรรม คือ ของใดก็ตามที่ควรกับฐานะของเรา ควรแก่ความสามารถ ของเรา แต่ถ้าไปยินดีกับของนั้นแล้ว จะทำให้เราผิดศีลธรรม เสียชื่อเสียง เสียเกียรติยศ เสียศักดิ์ศรี ก็ไม่ควรยินดีกับของสิ่งนั้น เช่น ของที่ลักขโมยลักขโมยเงินเข้ามา ของที่เป็นสินจ้างในทาง ที่ผิด ไม่เป็นคนที่ถูกกล่าวหาความผิดได้

พระมหาสุพล พลญาโณ(2529 : 48-49) กล่าวว่า ความสันโดษ คือ

-พอใจสิ่งที่มี

-พอใจงานสิ่งของตน

-ยินดีสิ่งที่ได้

-ไม่ขวนขวายในของของคนอื่น

-ยินดีพอใจในงานที่ทำ

-ยินดีตามกำลังทรัพย์ สติปัญญา

-ยินดีตามฐานะ ความเป็นอยู่ของตน

-ยินดีตามวัย อายุของตน

-เร่งขยันหา ขยันทำ

-ขยันรักษาไว้ซึ่งทรัพย์

วิจิตร เกิดวิสิษฐ์(2532 : 66-67)ได้กล่าวว่า คำว่า สันโดษ หมายถึง ยินดีด้วยของ ของตน ตรงข้ามกับไม่สันโดษ คือไม่ยินดีของของตน ซึ่งได้อธิบายไว้ 3 ประการคือ

1. ยินดีตามที่ได้ ได้มาอย่างไรก็ยินดีอย่างนั้น
2. ยินดีตามกำลัง คนที่มีความสามารถน้อยได้มาด้วยความสามารถของตนก็ยินดีอย่างนั้น
3. ยินดีตามควร หมายถึง ควรแก่ฐานะ ควรแก่สภาพของตน ก็ยินดีเพียงเท่านั้น

คำสอนนี้มีจุดหมาย เพื่อบรรเทาตัดหา อันได้แก่ ความอยาก ซึ่งจะมีทางแปรไปสู่ ความโลภและทุจริต

คนที่ท้อทันทานาน คือ การลักขมยผู้อื่น ก็เพราะขาดสันโดษ หรือการยินดีเฉพาะ ของตน คนที่ถูกกลโกงจนถึงติดคุกตะราง เพราะการขาดสันโดษ จึงเห็นได้ว่า ถ้าโลกขาด สันโดษจะเต็มไปด้วยขมย คนที่สันโดษด้วยคู่ครองของตนก็จะไม่ละเมิดคู่ครองของคนอื่น เป็นเหตุ ให้อาตมาพ้องมาพ้องแก่งแย่งกัน อันจะแผ่ความร้อนออกไปอย่างกว้างขวาง สันโดษเป็นธรรมจำเป็น สำหรับโลกเช่นนี้

จากเอกสารความสันโดษ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความสันโดษตามหลักพุทธศาสนา มี 3 ด้านย่อย คือ

1. ยินดีตามได้
2. ยินดีตามกำลัง
3. ยินดีตามสมควร

ซึ่งผู้วิจัยได้นำมา เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

เขาวนั ทับทิมทอง(2522 : 45-46) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบ ความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 12 จำนวน 290 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษาเป็นแบบทดสอบวัดความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์มี 15 ฉบับ พบว่าองค์ประกอบ ความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์มี 5 องค์ประกอบและนักเรียนชายมีความพร้อมทางการเรียน คณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสริม ทศศรี (2522 : 38-39) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสงขลา จำนวน 253 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเรียน 12 ฉบับ พบว่า ความสามารถทางการเรียนวิทยาศาสตร์มี 3 องค์ประกอบ คือ ด้านทักษะในการนำไปใช้ ในการวิเคราะห์ปัญหา และในการแก้ปัญหาโดยการทดลอง และพบว่า นักเรียนหญิงมีความสามารถด้านทักษะในการนำไปใช้สูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนชายมีความสามารถด้านการวิเคราะห์ปัญหาสูงกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนหญิงมีความสามารถด้านการแก้ปัญหาโดยการทดลองสูงกว่านักเรียนชาย

ลือชัย ชื่นอ้อม (2525 : 49) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบความสามารถด้านเหตุผลของนักเรียนชั้นอนุบาล ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีจำนวน 247 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถด้านเหตุผลจำนวน 8 ฉบับ พบว่านักเรียนชายมีความสามารถด้านเหตุผล ในแต่ละองค์ประกอบแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมนึก คู่เมือง (2527 : 88-89) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 356 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานประหยัดและออม 56 สถานการณ์ พบว่า องค์ประกอบค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม มี 2 องค์ประกอบคือการประหยัดและออมสิ่งต่าง ๆ กับ ความสำนึกในคุณค่าของการประหยัดและออม

ประชา ผ่องใส (2530 : 233-237) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 887 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพความเป็นไทย แบบมาตราส่วนประมาณค่า พบว่า องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร มีบุคลิกภาพความเป็นไทยได้ 28 องค์ประกอบ นักเรียนชายมี 30 องค์ประกอบ นักเรียนหญิงมี

31 องค์ประกอบ นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมี 30 องค์ประกอบ นับถือศาสนาอิสลามมี 30 องค์ประกอบ บุคคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัจฉรา ลักษณะวสันต์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบของความสามัคคีในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เลือกมาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 1334 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน 4 มาตรา ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ .8628 ผลจากการวิจัย พบว่า องค์ประกอบความสามัคคี มี 8 องค์ประกอบ คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นผู้สร้างความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ รับผิดชอบต่อส่วนรวม เคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ รักหมู่คณะมีใจหวังดีช่วยเหลือหมู่คณะ และไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา

3. งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสันโดษ

งานวิจัยภายในประเทศ

ในปี 2517 ไสว สดใส (2517 : 25-28) ได้ศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพสันโดษ ความเกรงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรการศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2516 ของวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ จำนวน 300 คน วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 300 คน และวิทยาลัยครูจันทระเกษม 190 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบวัดความสันโดษ

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบวัดความเกรงใจ

แบบทดสอบวัดความสนใจ มีทั้งหมด 46 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

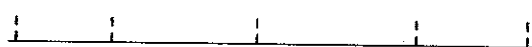
ตอนที่ 1 มี 23 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับความพอใจในสภาพปัจจุบันของตน

ตัวอย่างแบบทดสอบตอนที่ 1

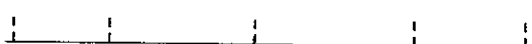
ความพอใจของข้าพเจ้าที่มีต่อลักษณะงานปัจจุบัน

ลักษณะปัจจุบันของข้าพเจ้า

1. อ้วน ค่อนข้างอ้วน ปานกลาง ค่อนข้างผอม ผอม

2. สวย ค่อนข้างสวย ปานกลาง ค่อนข้างซีริ้ว ซีริ้ว

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นความรู้สึกที่มีต่อชีวิตของตนเอง มี 4 ข้อ

ตัวอย่างแบบทดสอบตอนที่ 2

1. ข้าพเจ้ามีความรู้สึกที่ชีวิตของข้าพเจ้าเป็นชีวิตที่มีทุกข์

2. ข้าพเจ้ามีความรู้สึกที่ชีวิตของข้าพเจ้าเป็นชีวิตที่อาภัพ

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นความรู้สึกที่มีต่อการกระทำของตนเอง มี 19 ข้อ

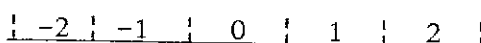
ตัวอย่างแบบทดสอบตอนที่ 3

1. เมื่อข้าพเจ้าทำงานจนสุดความสามารถแล้ว แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ข้าพเจ้ามีความรู้สึก

ไม่พอใจ พอใจ

2. เมื่อเพื่อน ๆ มีความก้าวหน้าในการงานต่าง ๆ กับข้าพเจ้าหรือมากกว่าข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความรู้สึก

ไม่พอใจ พอใจ

และได้หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split-half) ได้ค่าเท่ากับ 0.9743 และค่าความเที่ยงตรง ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างแบบทดสอบวัดความสนใจกับแบบทดสอบวัดความโลภของ บุญเชิด วิทยุณอนันตพงษ์ ได้ค่าเท่ากับ -0.9254

และในปี 2518 สุชิน เพ็ชรรักษ์ (2518 : 25, 27-29) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจ และอิทธิบาทสี่ เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาบุคลิกภาพธรรมชาติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนิสิตปีที่ 1 และปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 100 คนและนิสิตเตรียมแพทย์ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 2 จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดลักษณะอิทธิบาทสี่

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดความสนใจ

แบบสอบถามวัดความสนใจเป็นสถานการณ์ มีคำถาม 2 ข้อ คือ ข้อแรก (ข้อ ก) เกี่ยวกับ การพิจารณาสถานการณ์ตามมาตรฐานสังคม ส่วนข้อหลัง (ข้อ ข) เกี่ยวกับการสวมบทบาทของบุคคลที่มีชื่อปรากฏในสถานการณ์ เป็นการวัดความสนใจ ในลักษณะตนตามอัตภาพคำถามทั้งสองข้อมีช่องให้เลือกตอบ 7 ช่อง ข้อคำถามมีทั้งหมด 50 ข้อ ที่แสดงความหมายไปในทางบวก 22 ข้อ และแสดงไปในทางลบ 28 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดความสนใจ

(0) แทนที่จะบ่นว่าเงินเดือนน้อย นิเวศพยายามวางแผนการใช้เงินในครอบครัวอย่างประหยัดที่สุด จึงไม่เกิดปัญหาเดือดร้อน

ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติเช่นเดียวกับนิเวศหรือไม่ ... ไม่ปฏิบัติ 1 1 2 1 3 1 4 1 5 1 6 1 7 1 ปฏิบัติ

ข. ถ้าท่านเป็นนิเวศท่านจะปฏิบัติเช่นนี้หรือไม่... ไม่ปฏิบัติ 1 1 2 1 3 1 4 1 5 1 6 1 7 1 ปฏิบัติ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสนใจหาด้วยวิธีการของฮอยท์ (Hoyt's Method) มีค่าดังนี้ ชุดข้อ ก. มีค่าเท่ากับ 0.93 และชุดข้อ ข. มีค่าเท่ากับ 0.86

ส่วนค่าความเที่ยงตรง ได้หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบสอบถามวัดความสนใจกับแบบสอบถามวัดความวิตกกังวล ซึ่ง อนุบอล หกสุวรรณ แปลและเรียบเรียง จาก

Sixteen Personality Factor Questionnaire (16 P.F.) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ชุดข้อ ก. เท่ากับ -0.1258 และชุดข้อ ข. -0.1053

ต่อมา สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2518 : 17, 22) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขันติ-สร้งจะ
กับสันโดษ เพื่อเป็นแนวทางในการค้นคว้าบุคลิกภาพธรรมชาิปไตย โดยใช้กับ นิสิตปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2517 จำนวน 100 คน เครื่องมือวัดความสันโดษที่ใช้ได้ยืมมา
จากแบบสอบวัดความสันโดษของ สุชิน เพ็ชรรักษ์

และ บรรจง หมายมั่น (2518 : 28, 36) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สัมปรีชธรรม
กับความสันโดษ เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาบุคลิกภาพธรรมชาิปไตย โดยใช้กับ นิสิตปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2517 จำนวน 100 คนกับนิสิตปริญญาตรี
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2517 จำนวน 100 คน เครื่องมือวัด
ความสันโดษที่ใช้ได้ยืมมาจากแบบสอบถามวัดความสันโดษของ สุชิน เพ็ชรรักษ์

งานวิจัยต่างประเทศ

ฟิดอรา (Fidora, 1989) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความกลมกลืน
ทางวัฒนธรรมของนักเรียนชาวมาเลเซียที่มีเพศต่างกัน ในมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย กลุ่มตัวอย่าง
ที่ใช้มี 40 คนในการใช้ตรวจสอบเครื่องมือที่จะเป็นตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้คิดจากการ
รายงานด้วยตนเองถึงเกรดเฉลี่ย (Major Grade Point Average : MGPA) และเกรดเฉลี่ย
สะสม (Cumulative Grade Point Average : CGPA) ความยินดีหรือความพอใจทาง
การศึกษากับความกลมกลืนทางวัฒนธรรม ได้ทำการวัดโดยการรวบรวมคำถามเฉพาะ ผลจาก
การศึกษาชี้ให้เห็นว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศของนักเรียนชาวมาเลเซีย ในตัวแปร
ดังกล่าว

นักบวชฮิลเลีย (St.Hillier, 1989) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรายงานด้วยตนเอง
ในเรื่องความยินดีทั่วไป ความพอใจเกี่ยวกับการแต่งงาน ความพอใจเกี่ยวกับทางเพศ การดูแล
สุขภาพและบทบาทของผู้หญิงที่หมดประจำเดือนแล้วให้ได้รับฮอร์โมนเข้าไปแทนที่ (Hormone
Replacement Therapy : HRT) กับไม่ได้รับฮอร์โมนเข้าไปแทนที่ ประชากรเป็นผู้หญิงจาก

สมาคมชาวอเมริกา ในมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียมีจำนวน 1,000 คน และได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างมา 318 คนซึ่งแยกเป็นผู้ที่แต่งงานแล้วกับยังไม่ได้แต่งงาน กลุ่มผู้หญิงที่ยังไม่ได้แต่งงานได้รายงานถึง 3 ตัวแปรตาม คือ ความยินดีที่วไป(ความเก็บกด)การดูแลสุขภาพและบทบาทของตน และกลุ่มผู้หญิงที่แต่งงานแล้วได้รายงานเพิ่มอีก 2 ตัวแปร คือ ความพอใจเกี่ยวกับการแต่งงาน และความพอใจเกี่ยวกับทางเพศ การศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธี Cluster Analysis และใช้ MANOVA ในการหาค่าความเที่ยงตรง และใช้ ANOVA สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้หญิงที่ยังไม่ได้แต่งงาน ที่พบว่ากลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้หญิงที่ยังไม่ได้แต่งงาน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการดูแลสุขภาพและบทบาทของตน แต่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความเก็บกด ส่วนผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว พบว่ากลุ่มมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความเก็บกด ความพอใจเกี่ยวกับการแต่งงานและความพอใจเกี่ยวกับทางเพศ แต่ไม่มีความแตกต่างในการดูแลสุขภาพและบทบาทของตน และผลกระทบไม่แตกต่างในตัวแปรระหว่างกลุ่มผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว โดยไม่คำนึงถึง HRT ผลกระทบไม่มีปฏิกริยาร่วมกันของกลุ่มกับวิธีการ สำหรับผู้หญิงที่แต่งงานแล้วกับผู้หญิงที่ยังไม่ได้แต่งงาน

โทบิน(Tobin. 1990)ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เจตคติของครูดนตรีที่มีต่อการสอนดนตรีในความสัมพันธ์กับประเภทของชุมชนในที่ตนเองสอนอยู่ การศึกษาวัดเจตคติของครูดนตรีในรัฐแมสซาชูเซต ที่มีต่องานของเขาและเงื่อนงำในการจ้างงาน และความสัมพันธ์ในเจตคติของครูดนตรีกับประเภทของชุมชนในแมสซาชูเซต ที่ตนเองสอนอยู่ การศึกษาได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกประกอบด้วย การสร้างเครื่องมือวัดที่เรียกว่า ATMT (Attitude Towards Music Teaching) ซึ่งเครื่องมือมีโครงสร้างและเนื้อหาที่จะวัด คือ การรับรู้ของครูดนตรีในความยินดีของตนเอง ความสามารถ สถานะทางการเงิน สถานะทางสังคม ส่วนที่สองได้ทำการวัดเจตคติครูดนตรีในรัฐแมสซาชูเซตจาก 7 ชุมชนที่ได้กำหนดโดย กรมการศึกษาของแมสซาชูเซต ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย One Way ANOVA พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่จะแสดงถึงความเป็นอยู่ระหว่างเจตคติครูดนตรีที่คาดหวังถึงประเภทของชุมชนที่ครูดนตรีทำงานอยู่ แผนภูมิเจตคติที่แสดงได้คือ คะแนนความยินดีชี้ให้เห็นว่า วันที่โรงเรียนเปิดจะพอใจนิดหน่อย

คะแนนความสามารถแสดงให้เห็นว่า พวกเขามีทักษะอย่างดี ในการเป็นมืออาชีพและการศึกษาดนตรี ทฤษฎีทางดนตรีและประวัติศาสตร์ดนตรี คะแนนสถานะทางการเงินชี้ให้เห็นว่า การจ่ายเงินไม่เพียงพอที่เพียงพอถึงความต้องการทางการเงิน และคะแนนทางสถานะทางสังคม รู้สึกว่าคนอื่น ๆ ในชุมชนที่ครูดนตรีอาศัยอยู่คิดว่างานที่เขาทำนั้นน่าสังคมไปในทางไม่ดี

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ
2. นักเรียนชายกับนักเรียนหญิง มีคะแนนองค์ประกอบความสนใจแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนต่างกัน มีคะแนนองค์ประกอบความสนใจแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่เข้าในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีโรงเรียน 26 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 4,017 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) มีจำนวน 870 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 ประมาณกลุ่มตัวอย่างที่เข้าในการวิจัยด้วยความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = .05$) เมื่อเทียบจากตารางของกลุ่มตัวอย่างที่ควรเลือกจากประชากรแล้ว ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คนเป็นอย่างน้อย (อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. 2530 : 39 ; อ้างอิงจาก Jaeger. 1980) เนื่องจากการวิเคราะห์หองค์ประกอบหากใช้กลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป จึงจะดี (ส.วาสนา ประมวลพฤกษ์. ม.ป.บ. : 14) ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง 870 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียน มาประมาณ 50 % โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้มาจำนวน 13 โรงเรียน ซึ่งการสุ่มนี้ไม่ได้คำนึงถึงขนาดของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนมีขนาดใกล้เคียงกัน

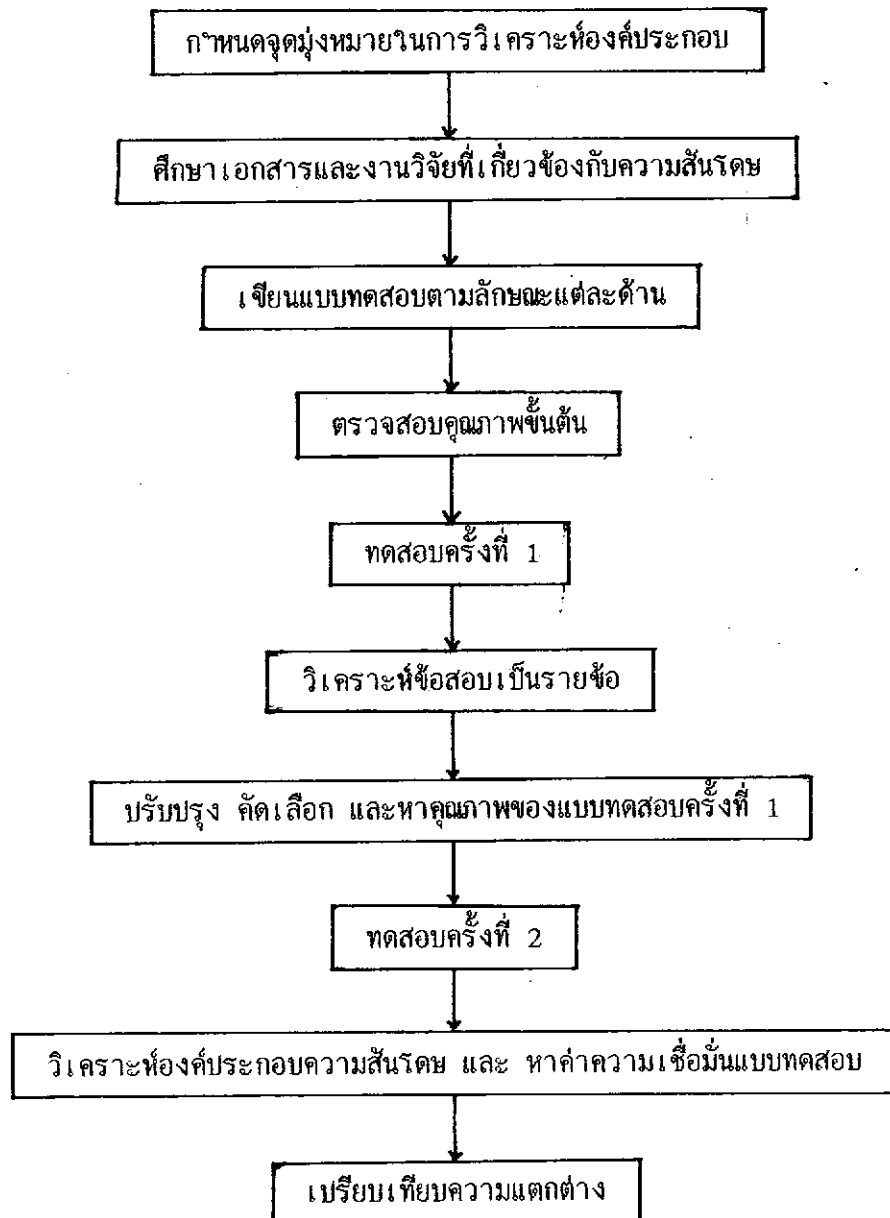
ขั้นที่ 3 สุ่มห้องเรียน จากโรงเรียนที่สุ่มได้ในขั้นที่ 2 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย มาโรงเรียนละ 2 ห้องเรียน ได้มาจำนวน 26 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 870 คน

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง (ห้องเรียน)	ทดลองครั้งที่ 1	ทดลองครั้งที่ 2
กัลยาณิศรีธรรมราช	86(2)		86
เข็ยราใหญ่	76(2)		76
ท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา	80(2)		80
ทุ่งสง	65(2)	65	
เบญจมารชูกิศ	86(2)		86
พรหมคีรีพิทยาคม	60(2)		60
ปากพนัง	70(2)		70
ปากพน	34(2)	34	
เมืองนครศรีธรรมราช	66(2)		66
โยธินบำรุง	66(2)		66
ร่อนพิบูลย์เกียรติฯ	51(2)	51	
ลานสกาประชาสรรค์	72(2)		72
หัวไทรบำรุงราษฎร์	74(2)		74
รวม	870(26)	150	720

วิธีดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามลำดับขั้น ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงลำดับขั้นในการวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ

ในการดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ
ขั้นตอน(ภาพประกอบ 1) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ
 - 1.1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลักพุทธศาสนา ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 - 1.2 เพื่อเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบความสันโดษของนักเรียนชายกับนักเรียน
หญิง
 - 1.3 เพื่อเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบความสันโดษ ของนักเรียนที่เรียนแผน
การเรียนต่างกัน
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสันโดษเพื่อนำมาสังเคราะห์ลักษณะของ
ความสันโดษ
3. เขียนข้อสอบตามลักษณะความสันโดษในแต่ละด้าน
 - 3.1 ลักษณะข้อสอบที่สร้างเป็นสถานการณ์สมมติทั่ว ๆ ไป ในแต่ละสถานการณ์มี
3 ตัวเลือก
 - 3.2 สร้างสถานการณ์สมมติให้ครอบคลุมลักษณะความสันโดษแต่ละด้านทั้ง 3 ด้าน
ย่อย โดยมีจำนวนสถานการณ์ด้านละ 15 สถานการณ์ รวมเป็น 45 สถานการณ์
 - 3.3 การให้คะแนนแต่ละข้อมีน้ำหนักเป็น 0, 1 และ 2 โดยยึดหลักดังนี้
 - ให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการไม่มีลักษณะความสันโดษเลย
 - ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมีลักษณะความสันโดษอยู่บ้าง
หรือบางส่วน
 - ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมีลักษณะตามนิยามความสันโดษที่ถูกต้อง
4. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสันโดษด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face
Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ

5. การทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนจำนวน 150 คน

6. วิเคราะห์แบบทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ t-test เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือ ข้อสอบที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ตามเกณฑ์ของเอ็ดเวิร์ด (Edward. 1957 : 153)

7. การทดสอบครั้งที่ 2 นำแบบทดสอบที่คัดเลือก และปรับปรุง จากการทดสอบครั้งที่ 1 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 720 คน

8. วิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ

8.1 วิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้หน่วยวิเคราะห์แบบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เพื่อศึกษาดูว่านักเรียนมีลักษณะความสันโดษ จำนวนกี่องค์ประกอบ

8.2 คัดเลือกจำนวนองค์ประกอบ ที่มี ค่าไอเกน(Eigen Values)เท่ากับ หรือมากกว่า 1

8.3 คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าน้ำหนักบนองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับหรือมากกว่า 0.30 และจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมีอย่างน้อย 3 ตัวแปรขึ้นไป จึงถือว่าเป็น 1 องค์ประกอบ

8.4 ตั้งชื่อองค์ประกอบ

9. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient)

10. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ และ แผนการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดความสันโดษ ในรูปของสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความสันโดษย่อยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ยินดีตามได้ ยินดีตามกำลัง และ ยินดีตามสมควร จำนวนด้านละ 15 สถานการณ์ รวมเป็น 45 สถานการณ์

ตั้งตัวอย่าง

คำชี้แจงงานการตอบแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบต่อไปนี้ เป็นสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป ให้นักเรียนพิจารณาเลือกตอบให้ตรงกับกรกระทำของนักเรียนมากที่สุด คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิดอย่างแท้จริง และไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียน จึงขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
2. วิธีตอบ ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ลงบนตัวอักษร ก, ข หรือ ค ซึ่งตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเลือกตอบในกระดาษคำตอบ
3. ถ้านักเรียนจะเปลี่ยนคำตอบก็ให้เขียนเครื่องหมาย = ทับ X ดังนี้ ✕ แล้วกาข้อใหม่ที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงที่นักเรียนจะตอบ

ตัวอย่างแบบทดสอบยินดีตามใจ

สถานการณ์ (0) สมจิตกับสุดสวยเป็นพี่น้องกัน ซึ่งทั้งสองคนยังไม่มีกระเป๋านักเรียน วันหนึ่งแม่ของทั้งสองคนได้ซื้อกระเป๋านักเรียนมาให้คนละใบ แต่ของสมจิตทั้งสวยและใหญ่กว่าของสุดสวย ถ้านักเรียนเป็นสุดสวยจะคิดอย่างไร

- ก. แม่คงเห็นว่าเหมาะสมกับเรา
- ข. แม่คงจะหาซื้อที่เหมือนกันไม่ได้
- ค. แม่น่าจะเปลี่ยนใบที่ทำให้สมจิตมาให้เราแทน

ตัวอย่างแบบทดสอบยินดีตามกำลัง

สถานการณ์ (0) วิศวกรเป็นอาชีพที่สังคมต้องการมากอาชีพหนึ่ง และสมพงษ์ใฝ่ฝันอยากเป็นวิศวกรจึงได้สอบเข้าคณะ วิศวกรรมศาสตร์ แต่ สมพงษ์มีพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อ่อนมาก ถ้านักเรียนเป็นสมพงษ์จะปฏิบัติอย่างไร

- ก. จะสมัครสอบเข้าคณะอื่น
- ข. จะลองสมัครเรียนช่างในระดับ ปวท.
- ค. จะสมัครสอบเข้าคณะ วิศวกรรมศาสตร์

ตัวอย่างแบบทดสอบการยินดีตามสมควร

สถานการณ์(0) สมุทรรและสาคร เป็นเพื่อนกันและต่างก็มีรายได้น้อย แต่เมื่อเวลารับประทานอาหาร สมุทรรจะสั่งกับข้าวจนรับประทานไม่หมดทุกครั้งไป และสาครได้เตือนอยู่เสมอ ถ้านักเรียน เป็นสมุทรรจะทําอย่างไร

- ก. จะทําตามที่สาครเตือน
- ข. กับข้าวที่เหลือก็จะห่อกลับบ้าน
- ค. เรื่องกินเรื่องใหญ่ต้องสั่งกับข้าวมาก ๆ ไว้ก่อน

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทําหนังสือขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เพื่อให้กองการมัธยมศึกษาทําหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นําหนังสือที่ได้จากกองการมัธยมศึกษา ไปติดต่อกับโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดวัน/เดือน/ปี และเวลาในการสอบ
3. วางแผนการสอบ เตรียมแบบทดสอบและทําการทดสอบนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 1-2 กุมภาพันธ์ 2536
4. นําผลการทดสอบครั้งที่ 1 จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 150 คน มาหาค่าอำนาจจำแนกและคัดเลือกข้อที่ค่าอำนาจจำแนก 1.75 ขึ้นไป พร้อมทั้งปรับปรุงแล้วคัดเลือกมาจำนวน 45 สถานการณ์ ไปทําการทดสอบครั้งที่ 2
5. วางแผนการสอบ เตรียมแบบทดสอบและทําการทดสอบนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 8-12 กุมภาพันธ์ 2536

6. นำผลการทดสอบครั้งที่ 2 จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 720 คน มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อหาจำนวนองค์ประกอบ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
7. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศและแผนการเรียน

วิธีจัดการข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 187)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
\bar{X}_H	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
\bar{X}_L	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบของแต่ละกลุ่ม

2. วิเคราะห์หาจำนวนองค์ประกอบความสันโดษ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ สกัดองค์ประกอบด้วยเทคนิคแกนสำคัญ PC (Principal Component Analysis) และใช้การหมุนแกนแบบออร์ทogonal (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Method) และใช้การหมุนแกนแบบออบลิค (Oblique Rotation) โดยวิธีออบลิมิน (Oblimin Method)

3. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบ คือ คะแนนเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
$\sum S_i^2$	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือวัด

5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยใช้ t-test (ชูศรี วงศ์รัตนะ.

2530 : 177)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

โดยมี $df = n_1 + n_2 - 2$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ

\bar{X}_1 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

\bar{X}_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 2

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
S^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลักพุทธศาสนา
2. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
3. เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีเพศต่างกันและแผนการเรียน

ต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบความสับสน โดย ตามหลักพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าร่วมกัน (Communality) จำนวนองค์ประกอบ (Factor) ค่าไอเกน (Eigen Values) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance) ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Cumulative Percentage of Variance) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของแบบทดสอบ โดยใช้หน่วยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) และเทคนิควิธีสกัดตัวประกอบแบบ PC (Principal Component Analysis) และเพื่อให้การแปลความหมายของตัวแปรชัดเจนขึ้น จึงทำการหมุนแกนแบบออร์ทोगอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนิมกซ์ (Varimax Method) ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการสกัดตัวประกอบแบบ PC 2 ครั้ง โดยครั้งแรกใช้ตัวแปร (สถานการณ์) ทั้งหมด 45 ตัวแปร (สถานการณ์) และครั้งที่ 2 ได้น้ำหนักองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ในครั้งแรกมาเป็นตัวแปร แล้วทำการสกัดตัวประกอบแบบ PC อีกครั้งหนึ่ง และทำการหมุนแกนแบบออร์ทोगอนอลโดยวิธีแวนิมกซ์และตั้งชื่อองค์ประกอบดังนี้

1.1 สกัดองค์ประกอบครั้งที่ 1 จำนวนองค์ประกอบ ค่าร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม โดยใช้หน่วยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และสกัดองค์ประกอบแบบ PC

ตาราง 2 จำนวนองค์ประกอบ ค่าร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และ
ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบ ของการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 1

ตัวแปร (สถานการณ์)	องค์ประกอบ	ค่าร่วมกัน	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน สะสม
1	1	.66104	4.96187	11.0	11.0
2	2	.55961	1.82693	4.1	15.1
3	3	.54716	1.59605	3.5	18.6
4	4	.55155	1.52002	3.4	22.0
5	5	.47278	1.37038	3.0	25.1
6	6	.56690	1.32634	2.9	28.0
7	7	.55869	1.25519	2.8	30.8
8	8	.51221	1.23349	2.7	33.5
9	9	.54508	1.20261	2.7	36.2
10	10	.58565	1.18667	2.6	38.8
11	11	.57183	1.16040	2.6	41.4
12	12	.58033	1.10546	2.5	43.9
13	13	.51766	1.09118	2.4	46.3
14	14	.55969	1.07574	2.4	48.7
15	15	.47204	1.03428	2.3	51.0
16	16	.55376	1.01887	2.3	53.3
17	17	.53254	1.00204	2.2	55.5

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร (สถานการณ์)	องค์ประกอบ	ค่าร่วมกัน	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน สะสม
18		.73020	.98609	2.2	57.7
19		.51971	.95606	2.1	59.8
20		.54988	.94032	2.1	61.9
21		.45733	.92373	2.1	63.9
22		.61708	.89288	2.0	65.9
23		.59080	.87925	2.0	67.9
24		.56929	.85762	1.9	69.8
25		.52336	.84854	1.9	71.7
26		.45081	.81287	1.8	73.5
27		.51946	.79815	1.8	75.3
28		.54092	.78844	1.8	77.0
29		.59499	.76182	1.7	78.7
30		.49012	.74338	1.7	80.3
31		.54662	.72635	1.6	82.0
32		.51168	.71062	1.6	83.5
33		.46578	.68147	1.5	85.1
34		.54438	.66669	1.5	86.5
35		.56999	.65414	1.5	88.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร (สถานการณ์)	องค์ประกอบ	ค่าร่วมกัน	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน สะสม
36		.60206	.62515	1.4	89.4
37		.60412	.61683	1.4	90.8
38		.51979	.59761	1.3	92.1
39		.63681	.58042	1.3	93.4
40		.53334	.55724	1.2	94.6
41		.53580	.52656	1.2	95.8
42		.68241	.50606	1.1	96.9
43		.52510	.48832	1.1	98.0
44		.60968	.47175	1.0	99.0
45		.57748	.43412	1.0	100.0

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าค่าความร่วมกันของแต่ละตัวแปรมีค่าอยู่ระหว่าง .45081 ถึง .73020 และเมื่อพิจารณาค่าไอเกนในแต่ละองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 1 มีเพียง 17 องค์ประกอบ และทั้ง 17 องค์ประกอบ ปรากฏว่าความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 55.5 % ของความแปรปรวนทั้งหมด

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
3244996	
3344303	
34
3543128	.46741
3649823
3752814
3847618
39
403126748311
41
42
4347004
4472057
4561448

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ					
	7	8	9	10	11	12
19						
20			.32696			
21						
22						
23						
24						
25	.37018					
26						
27					.40113	
28						
29	.34479			.30010		.48709
30			.43982			
31		.48624				
32						
33						
34		.71555				
35						
36						

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ					
	7	8	9	10	11	12
37						
38						
39
40						
41
42
43						
44						
45						

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ				
	13	14	15	16	17
1	.46439				
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
1068069
11					
12					
1364617		
14					
15					
16					
17					
18	.79911				

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ				
	13	14	15	16	17
19					
20	-.37575	
21					
22					
23					
24					
25					
26	-.43388		
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ				
	13	14	15	16	17
37					
38					
3976258			
40					
41	-.42461
4277972	
43					
44					
45					

จากตาราง 3 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบ หลังจากการหมุนแกนแบบอโรคอนอลโดยวิธีแวนเดอร์แมกซ์ เลือกน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ .3 ขึ้นไป (ไม่ว่าจะมีเครื่องหมายบวก หรือลบ) เลือกที่ละแถวรายตัวแปร (สถานการณ์) ก่อน จากนั้นพิจารณารายคอลัมน์ (องค์ประกอบ) ตัวแปร (สถานการณ์) ใดอยู่บนองค์ประกอบหลายองค์ประกอบจะ เลือกน้ำหนักสูงสุดบนองค์ประกอบนั้นและหากตัวแปร (สถานการณ์) ใดมีค่าน้ำหนักใกล้เคียงกันหลายค่าบนองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ ถือว่าเป็นตัวแปรซับซ้อนตัดทิ้งไป จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงเหลือ 30 ตัวแปร (สถานการณ์) ใน 17 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบ 1 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 23 และ 24

- องค์ประกอบ 2 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 36,38,44 และ 45
- องค์ประกอบ 3 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 21,37 และ 43
- องค์ประกอบ 4 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 12 และ 22
- องค์ประกอบ 5 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 3 ,32 และ 33
- องค์ประกอบ 6 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 4 และ 5
- องค์ประกอบ 7 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 16
- องค์ประกอบ 8 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 31 และ 34
- องค์ประกอบ 9 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 7 และ 30
- องค์ประกอบ 10 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 9
- องค์ประกอบ 11 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 2
- องค์ประกอบ 12 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 11
- องค์ประกอบ 13 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 18
- องค์ประกอบ 14 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 39
- องค์ประกอบ 15 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 13
- องค์ประกอบ 16 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 42
- องค์ประกอบ 17 ประกอบด้วยตัวแปร (สถานการณ์) 10 และ 41

แล้วสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 2 ดังข้อ 1.3

1.3 สกัดองค์ประกอบครั้งที่ 2 จำนวนองค์ประกอบ คำรวมกัน ค่าไอเกน
 คำร้อยละของความแปรปรวน และคำร้อยละของความแปรปรวนสะสม โดยใช้หน่วยวิเคราะห์
 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และสกัดองค์ประกอบแบบ PC

ตาราง 4 จำนวนองค์ประกอบ ค่าร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และ
ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบ ของการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 2

ตัวแปร (สถานการณ์)	องค์ประกอบ	ค่าร่วมกัน	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน สะสม
1	1	.46801	2.63549	15.5	15.5
2	2	.51072	1.29990	7.6	23.1
3	3	.62523	1.14133	6.7	29.9
4	4	.54919	1.09283	6.4	36.3
5	5	.45207	1.06289	6.3	42.5
6	6	.42724	1.05324	6.2	48.7
7	7	.58997	1.02446	6.0	54.8
8		.47779	.96276	5.7	60.4
9		.53139	.93960	5.5	66.0
10		.60969	.87612	5.2	71.1
11		.50434	.83201	4.9	76.0
12		.39659	.80982	4.8	80.8
13		.64657	.77264	4.5	85.3
14		.53332	.68795	4.0	89.4
15		.71947	.63352	3.7	93.1
16		.69355	.62793	3.7	96.8
17		.57500	.54752	3.2	100.00

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าค่ารวมกันของแต่ละกลุ่มตัวแปรมีค่าอยู่ระหว่าง .39659 ถึง .71947 และเมื่อพิจารณาค่าไอเกน ในแต่ละองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 1 มีเพียง 7 องค์ประกอบ และทั้ง 7 องค์ประกอบปรากฏว่า ความแปรปรวนสะสมทั้ง 7 องค์ประกอบ เท่ากับ 54.8 % ของความแปรปรวนทั้งหมด

1.4 การหมุนแกนหลังจากการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 2 เพื่อให้ตัวแปรสัมพันธ์กับองค์ประกอบ ในลักษณะที่ชัดเจนขึ้น จึงได้ทำการหมุนแกนแบบอโรทอนอลโดยวิธีแวนริแมกซ์ ได้แบบแผนองค์ประกอบดังภาคผนวก ก. ซึ่งต้องพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามเกณฑ์ คือ มากกว่าหรือเท่ากับ .3 ขึ้นไป จึงทำการคัดเลือกองค์ประกอบดังตาราง 5

ตาราง 5 น้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .3 ขึ้นไป ของการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 2

กลุ่ม	องค์ประกอบ						
	1	2	3	4	5	6	7
ตัวแปร							
1	.5652933595				
2	.38000	.39680	.40963				
366792					
4	.5079730653		
541679					
647372			
7	.73154						
860817				
962502				

ตาราง 5 (ต่อ)

กลุ่ม	องค์ประกอบ							
	ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7
1072161
1160765
12	-.56059
1379506
14	-.5003538580
1583452
1670808	-.36995
1771459

จากตาราง 5 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบภายหลังจากการหมุนแกนแบบอโรธกอนอล โดยวิธีแวนริแมกซ์ เลือกน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ .3 ขึ้นไป (ไม่ว่าจะมีเครื่องหมายบวก หรือลบ) เลือกทีละแถวรายตัวแปร (สถานการณ์) ก่อน จากนั้นพิจารณารายคอลัมน์ (องค์ประกอบ) ตัวแปร (สถานการณ์) โดยอยู่บนองค์ประกอบหลายองค์ประกอบจะเลือกน้ำหนักสูงสุดบนองค์ประกอบนั้น และหากตัวแปร (สถานการณ์) ใดมีค่าน้ำหนักใกล้เคียงกันหลายค่าบนองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ ถือว่าเป็นตัวแปรซับซ้อนตัดทิ้งไป

จากการพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามเกณฑ์ ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .3 ขึ้นไป และมีค่าใกล้เคียงกันหลายค่าบนองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบมี 1 ตัวแปร (กลุ่มตัวแปร) คือตัวแปรที่ 2 (สถานการณ์ 36, 38, 44, 45) นอกนั้นจัดอยู่ในองค์ประกอบได้ดังนี้

องค์ประกอบ 1 มี 4 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ กลุ่มตัวแปรที่ 1(สถานการณ์ 23 และ 24) กลุ่มตัวแปรที่ 4(สถานการณ์ 12 และ 22) กลุ่มตัวแปรที่ 7(สถานการณ์ 16) และกลุ่มตัวแปรที่ 14(สถานการณ์ 39)

องค์ประกอบ 2 มี 3 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ กลุ่มตัวแปรที่ 3(สถานการณ์ 21, 37 และ 43) กลุ่มตัวแปรที่ 5(สถานการณ์ 3, 32 และ 33) และกลุ่มตัวแปรที่ 17(สถานการณ์ 10 และ 41)

องค์ประกอบ 3 มี 2 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ กลุ่มตัวแปรที่ 8(สถานการณ์ 31 และ 34) และกลุ่มตัวแปรที่ 9(สถานการณ์ 7 และ 30)

องค์ประกอบ 4 มี 2 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ กลุ่มตัวแปรที่ 6(สถานการณ์ 4 และ 5) และกลุ่มตัวแปรที่ 15(สถานการณ์ 13)

องค์ประกอบ 5 มี 2 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ กลุ่มตัวแปรที่ 11(สถานการณ์ 2) และกลุ่มตัวแปรที่ 16(สถานการณ์ 42)

องค์ประกอบ 6 มี 1 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ กลุ่มตัวแปรที่ 13(สถานการณ์ 18)

องค์ประกอบ 7 มี 2 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ กลุ่มตัวแปรที่ 10(สถานการณ์ 9) และกลุ่มตัวแปรที่ 12(สถานการณ์ 11)

แต่เกณฑ์ขั้นต่ำในการกำหนดจำนวนองค์ประกอบต้องมีจำนวนตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป (อุทุมพร ทองอุไทย. 2532 ; อ้างอิงมาจาก Comrey. 1973) ดังนั้นจึงมีจำนวนองค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 4 องค์ประกอบ คือองค์ประกอบ 1, 2, 3 และ 4 ดังข้อ 1.5

1.5 ตั้งชื่อองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ชัดเจน 4 องค์ประกอบ

ตาราง 6 องค์กรประกอบ 1 (1) มีความพอใจตามได้

กลุ่ม ตัวแปร	สถานการณ์	น้ำหนัก องค์กรประกอบ
1	23 และ 24	.56529
4	12 และ 22	.50797
7	16	.73154
14	39	-.50035
	ค่าไอเกนเท่ากับ 2.63549	

จากตาราง 6 องค์กรประกอบ 1 ประกอบด้วย กลุ่มตัวแปร(สถานการณ์) 4 กลุ่ม
คือ กลุ่ม 1 (สถานการณ์ 23 และ 24), กลุ่ม 4 (สถานการณ์ 12 และ 22), กลุ่ม 7
(สถานการณ์ 16) และกลุ่ม 14 (สถานการณ์ 39)รวม 6 สถานการณ์ มีค่าน้ำหนัก
องค์กรประกอบอยู่ระหว่าง -.50035 ถึง .73154 และค่าไอเกนเท่ากับ 2.63549 เรียก
องค์กรประกอบนี้ว่า **มีความพอใจตามได้**

ตาราง 7 องค์กรประกอบ 2 (2) มีความพอใจตามกำลัง

กลุ่ม ตัวแปร	สถานการณ์	น้ำหนัก องค์กรประกอบ
3	21, 37 และ 43	.66792
5	3, 32 และ 33	.41379
17	10 และ 41	.71459
	ค่าไอเกินเท่ากับ 1.29990	

จากตาราง 7 องค์กรประกอบ 2 ประกอบด้วย กลุ่มตัวแปร(สถานการณ์) 3 กลุ่ม คือกลุ่ม 3 (สถานการณ์ 21, 37 และ 43), กลุ่ม 5 (สถานการณ์ 3, 32 และ 33)และ กลุ่ม 17 (สถานการณ์ 10 และ 41)รวม 8 สถานการณ์ มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบอยู่ระหว่าง .41679 ถึง .71459 และค่าไอเกินเท่ากับ 1.29990 เรียกองค์กรประกอบนี้ว่า **มีความพอใจตามกำลัง**

ตาราง 8 องค์กรประกอบ 3 (3) มีความพอใจตามสมควรแก่กำลัง

กลุ่ม ตัวแปร	สถานการณ์	น้ำหนัก องค์กรประกอบ
8	31 และ 34	.60817
9	7 และ 30	.62502
ค่าไอเกินเท่ากับ 1.14133		

จากตาราง 8 องค์กรประกอบ 3 ประกอบด้วย กลุ่มตัวแปร(สถานการณ์) 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม 8 (สถานการณ์ 31 และ 34) และ กลุ่ม 9 (สถานการณ์ 7 และ 30) รวม 4 สถานการณ์ มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบอยู่ระหว่าง .60817 ถึง .62502 และค่าไอเกินเท่ากับ 1.14133 เรียกองค์กรประกอบนี้ว่า มีความพอใจตามสมควรแก่กำลัง

ตาราง 9 องค์กรประกอบ 4 (4)มีความพอใจตามสมควรแก่ฐานะ

กลุ่ม ตัวแปร	สถานการณ์	น้ำหนัก องค์กรประกอบ
6	4 และ 5	.47372
15	13	.83452
ค่าไอเกินเท่ากับ 1.09283		

จากตาราง 9 องค์ประกอบ 4 ประกอบด้วย กลุ่มตัวแปร(สถานการณ์) 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม 6 (สถานการณ์ 4 และ 5) และ กลุ่ม 15(สถานการณ์ 13) รวม 3 สถานการณ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .47372 ถึง .83452 และค่าไอเกนเท่ากับ 1.09283 เรียกองค์ประกอบนี้ว่า **มีความพอใจตามสมควรแก่ฐานะ**

เนื่องจากในองค์ประกอบ 3 และองค์ประกอบ 4 มีส่วนร่วมของลักษณะของสถานการณ์เกี่ยวกับ ความพอใจตามสมควรเป็นส่วนใหญ่ จึงรวมเรียก องค์ประกอบ 3 และองค์ประกอบ 4 ว่า **มีความพอใจตามสมควร** ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ -มีความพอใจตามสมควรแก่กำลัง
-มีความพอใจตามสมควรแก่ฐานะ

2. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ จากการวิเคราะห์ องค์ประกอบในข้อ 1 ได้จำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 21 สถานการณ์ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มีจำนวน 6 สถานการณ์

องค์ประกอบที่ 2 มีจำนวน 8 สถานการณ์

องค์ประกอบที่ 3 มีจำนวน 7 สถานการณ์

นำมาหาค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ตัวแปร (สถานการณ์)	N	\bar{X}	S.D	r_{tt}
21	720	1.6734	0.1781	0.6158

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของแบบทดสอบ มีค่าเท่ากับ 1.6734 คะแนน และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.1781 จากการทดสอบกับนักเรียนจำนวน 720 คน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสนใจ เท่ากับ 0.6158

3. เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีเพศต่างกันและแผนการเรียนต่างกัน ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบโดยได้แยกเป็นองค์ประกอบดังนี้

3.1 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีเพศต่างกันในองค์ประกอบที่ 1 (มีความพอใจตามได้)

ตาราง 11 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ใน องค์ประกอบที่ 1 (มีความพอใจตามได้)

เพศ	N	\bar{X}	s ²	t
ชาย	208	1.6835	0.0661	-3.06*
หญิง	512	1.7432	0.0313	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่ามีความแตกต่างกันในองค์ประกอบที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีเพศต่างกันในองค์ประกอบที่ 2 (มีความพอใจตามกำลัง)

ตาราง 12 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ใน องค์ประกอบที่ 2 (มีความพอใจตามกำลัง)

เพศ	N	\bar{X}	s^2	t
ชาย	208	1.6046	0.0846	-1.58
หญิง	512	1.6418	0.0757	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า มีความแตกต่างกันในองค์ประกอบที่ 2 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีเพศต่างกันในองค์ประกอบที่ 3
(มีความพอใจตามสมควร)

ตาราง 13 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ใน
องค์ประกอบที่ 3 (มีความพอใจตามสมควร)

เพศ	N	\bar{X}	s^2	t
ชาย	208	1.6154	0.0805	-3.05*
หญิง	512	1.6825	0.0504	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของ
นักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า มีความแตกต่างกันในองค์ประกอบที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05

3.4 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกัน ใน
องค์ประกอบที่ 1 (มีความพอใจตามได้)

ตาราง 14 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนที่มีแผนการเรียน
ต่างกัน ในองค์ประกอบที่ 1 (มีความพอใจตามได้)

แผนการเรียน	N	\bar{X}	s ²	t
วิทย์-คณิต	369	1.7538	0.0290	3.75*
ศิลป์-ภาษา	351	1.7432	0.0313	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของ
นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิตกับนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์-ภาษา พบว่า มีความ
แตกต่างกันในองค์ประกอบที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกัน ใน
องค์ประกอบที่ 2 (มีความพอใจตามกำลัง)

ตาราง 15 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนที่มีแผนการเรียน
ต่างกัน ในองค์ประกอบที่ 2 (มีความพอใจตามกำลัง)

แผนการเรียน	N	\bar{X}	s^2	t
วิทย์-คณิต	369	1.6443	0.0742	1.30
ศิลป์-ภาษา	351	1.6172	0.0313	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของ
นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิตกับนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์-ภาษา พบว่า มี
ความแตกต่างกันในองค์ประกอบที่ 2 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกัน ใน
องค์ประกอบที่ 3 (มีความพอใจตามสมควร)

ตาราง 16 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของนักเรียนที่มีแผนการเรียน
ต่างกัน ในองค์ประกอบที่ 3 (มีความพอใจตามสมควร)

แผนการเรียน	N	\bar{X}	s ²	t
วิทย์-คณิต	369	1.6945	0.0540	3.55*
ศิลป์-ภาษา	351	1.6300	0.0642	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนองค์ประกอบเฉลี่ยของ
นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิตกับนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์-ภาษา พบว่า มีความ
แตกต่างกันในองค์ประกอบที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลักพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบความสันโดษของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง
3. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบความสันโดษของนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนต่างกัน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีโรงเรียน 26 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 4,017 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) มีจำนวน 870 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดความสันโดษ ในรูปของสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความสันโดษย่อยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ยินดีตามได้ ยินดีตามกำลัง และ ยินดีตามสมควร จำนวนด้านละ 15 สถานการณ์ รวมเป็น 45 สถานการณ์

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบทดสอบวัดความสันโดษ ในรูปของสถานการณ์ ชนิด 3 ตัวเลือก แล้วไปทำการทดลองครั้งที่ 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและทดลองครั้งที่ 2 เพื่อจะได้ผลลัพธ์มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ และเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีเพศและแผนการเรียนต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลักพุทธศาสนา
2. เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีเพศและแผนการเรียนต่างกัน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลักพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1.1 จากการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 1 ได้องค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 มี 17 องค์ประกอบ มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 55.5 % ของความแปรปรวนทั้งหมด และเมื่อพิจารณาว่าองค์ประกอบที่มีค่า ตั้งแต่ .3 ขึ้นไป มี 30 สถานการณ์

1.2 จากการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 2 ได้องค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 มี 7 องค์ประกอบ มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 54.8 % ของความแปรปรวนทั้งหมด และเมื่อพิจารณาว่าองค์ประกอบที่มีค่า ตั้งแต่ .3 ขึ้นไป พร้อมทั้งพิจารณาตามเกณฑ์ในการกำหนดองค์ประกอบ ได้องค์ประกอบที่ชัดเจน 4 องค์ประกอบ และตั้งชื่อองค์ประกอบตามลักษณะสถานการณ์ ดังนี้

- องค์ประกอบ 1 ชื่อว่า มีความพอใจตามได้
 องค์ประกอบ 2 ชื่อว่า มีความพอใจตามกำลัง
 องค์ประกอบ 3 ชื่อว่า มีความพอใจตามสมควรแก่กำลัง
 องค์ประกอบ 4 ชื่อว่า มีความพอใจตามสมควรแก่ฐานะ

2. เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน และแผนการเรียน
 ต่างกัน

2.1 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน

2.1.1 ในองค์ประกอบ 1 (มีความพอใจตามได้) พบว่า นักเรียนหญิง
 มีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.2 ในองค์ประกอบ 2 (มีความพอใจตามกำลัง) พบว่า นักเรียนชาย
 กับนักเรียนหญิง มีคะแนนองค์ประกอบแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.3 ในองค์ประกอบ 3 (มีความพอใจตามสมควร) พบว่า นักเรียนหญิง
 มีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกัน

2.2.1 ในองค์ประกอบ 1 (มีความพอใจตามได้) พบว่า นักเรียนที่เรียน
 แผนการเรียนวิทย์-คณิต มีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่านักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์-ภาษา
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 ในองค์ประกอบ 2 (มีความพอใจตามกำลัง) พบว่า นักเรียนที่
 เรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิตกับนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์-ภาษา มีคะแนนองค์ประกอบ
 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.3 ในองค์ประกอบ 3 (มีความพอใจตามสมควร) พบว่า นักเรียนที่
 เรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิต มีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่านักเรียนที่เรียนแผนการเรียน
 ศิลป์-ภาษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลักพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า เมื่อทำการสกัดองค์ประกอบครั้งแรก จำนวนองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 มี 17 องค์ประกอบ ความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 55.5 % ของความแปรปรวนทั้งหมด และเมื่อทำการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 2 จำนวนองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 มี 7 องค์ประกอบ ความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 54.8 % ของความแปรปรวนทั้งหมด แสดงว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลักพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความแปรปรวนระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการอธิบายองค์ประกอบไม่สูงนักแต่ก็อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้งานได้ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเนื่องจากตัวแปรแต่ละตัวมีค่าเพียง 3 ระดับ คือ 0 , 1 และ 2 ทำให้การกระจายของตัวแปรอาจไม่เป็นเรียงปกติตามเกณฑ์ของการคำนวณค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

2. ในการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 2, จำนวนองค์ประกอบ ภายหลังจากการหมุนแกนแบบอโรทอนอล แล้วคัดเลือกเฉพาะค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ .3 ขึ้นไป ปรากฏว่ามีองค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 4 องค์ประกอบ, ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า ความสันโดษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ และในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาตามหลักพุทธศาสนาซึ่งความสันโดษ มี 3 ด้าน คือ ยินดีตามได้ ยินดีตามกำลัง และ ยินดีตามสมควร แต่จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ มี 4 องค์ประกอบ, คือ องค์ประกอบ 1 มีความพอใจตามได้ องค์ประกอบ 2 มีความพอใจตามกำลัง องค์ประกอบ 3 มีความพอใจตามสมควรแก่กำลัง และองค์ประกอบ 4 มีความพอใจตามสมควรแก่ฐานะ, เนื่องจากองค์ประกอบ 3 และองค์ประกอบ 4 เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความพอใจตามสมควรเหมือนกัน และในการวิเคราะห์องค์ประกอบครั้งนี้ เพื่อเป็นการยืนยันองค์ประกอบความสันโดษ ตามหลักพุทธศาสนา จึงรวมเป็นองค์ประกอบเดียวกัน แต่มี 2 ด้าน คือ มีความพอใจตามสมควรแก่กำลัง และมีความพอใจตามสมควรแก่ฐานะ ดังที่ ปิ่น มุทุกันต์(2506 : 78-112) กล่าวว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาว่ามีความยินดีตามสมควรหรือไม่ มี 3 ประการคือ สมควรแก่ฐานะ สมควรแก่กำลัง และสมควรแก่ศักดิ์ศรี

3. เหตุผลในการตั้งชื่อองค์ประกอบ

องค์ประกอบ 1 ให้ชื่อว่า **มีความพอใจตามได้** เพราะว่าเป็นจำนวนตัวแปร (สถานการณ์) ทั้งหมดขององค์ประกอบมีตัวแปร (สถานการณ์) ที่เกี่ยวกับการได้เป็นส่วนใหญ่

องค์ประกอบ 2 ให้ชื่อว่า **มีความพอใจตามกำลัง** เพราะว่าเป็นจำนวน ตัวแปร (สถานการณ์) ทั้งหมดขององค์ประกอบมีตัวแปร (สถานการณ์) ที่เกี่ยวกับกำลัง เป็นส่วนใหญ่

องค์ประกอบ 3 และองค์ประกอบ 4 ให้ชื่อว่า **มีความพอใจตามสมควร** เพราะว่าเป็นจำนวนตัวแปร (สถานการณ์) ทั้งหมดขององค์ประกอบมีตัวแปร (สถานการณ์) ที่เกี่ยวกับความเหมาะสมหรือสมควรเป็นส่วนใหญ่

4. เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบ

4.1 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ปรากฏว่า . ในองค์ประกอบ 1 (มีความพอใจตามได้) และองค์ประกอบ 3 (มีความพอใจตามสมควร) นักเรียนหญิงมีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่านักเรียนชายกับนักเรียนหญิง มีคะแนนองค์ประกอบ ความสัมพันธ์แตกต่างกัน, แต่ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ สุชิน เพ็ชรรักษ์ (2518 : 59) ที่ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์และอิทธิบาทสี่ เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาบุคลิกภาพ ธรรมชาติโดย ส่วนองค์ประกอบ 2 (มีความพอใจตามกำลัง) พบว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิง มีคะแนนองค์ประกอบแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานข้อที่ 2 สาเหตุที่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ สุชิน เพ็ชรรักษ์ อาจจะเป็นเพราะว่า นักศึกษา วิทยาลัยครูมีระดับอายุและประสบการณ์มากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงทำให้ นักศึกษา วิทยาลัยครู ได้เรียนรู้คุณธรรม และจริยธรรม พร้อมทั้งอาจจะปฏิบัติด้วย ซึ่งมีผลทำให้ไม่พบ ความแตกต่างของความสันโดษ และประการหนึ่ง ในการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาแยกเป็นราย องค์ประกอบของความสันโดษจึงทำให้ภาพรวมเกิดความไม่แตกต่างกัน

4.2 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนต่างกัน ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิต มีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่านักเรียนที่เรียน

แผนการเรียนศิลป์-ภาษา ในองค์ประกอบ 1 (มีความพอใจตามได้) และองค์ประกอบ 3 (มีความพอใจตามสมควร) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนต่างกัน มีคะแนนองค์ประกอบความสันโดษแตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ สุชิน เพ็ชรรักษ์ (2518 : 60) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสันโดษและอิทธิบาทสี่เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาบุคลิกภาพธรรมชิปไตย ซึ่งพบวา นิสิตครูมีความสันโดษไม่แตกต่างจากนิสิตแพทย์ อาจจะเป็นเพราะว่า นิสิตครูกับนิสิตแพทย์เป็นผู้ที่ถูกสั่งสอนให้ทำงานช่วยเหลือสังคมมากกว่าตนเอง จึงทำให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมในตนเอง แต่ในระดับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังไม่ได้ปลูกฝังให้เกิดคุณธรรมมากนัก แต่ในลักษณะของนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิต จะยึดติดความเป็นจริงมากกว่านักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์-ภาษา ที่มีอารมณ์อ่อนไหว ส่วนองค์ประกอบ 2 (มีความพอใจตามกำลัง) พบว่า คะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิตกับนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์-ภาษา มีความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชิน เพ็ชรรักษ์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจะมีการศึกษากับตัวแปรด้านอื่น ๆ อีก เช่น อาชีพ เขตที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษา เป็นต้น เพื่อจะทำให้ได้ทราบถึงความสันโดษของบุคคลเป็นที่กว้างขวางขึ้น
2. ควรจะมีการศึกษาว่าตัวแปรอะไรที่จะมีอิทธิพลต่อความสันโดษ เพื่อที่จะได้มีการอบรมเพื่อขัดเกลาให้บุคคลมีคุณธรรมด้านนี้สูงขึ้น
3. ควรจะมีการศึกษาว่าความสันโดษ มีผลต่อสิ่งอื่น ๆ ทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างไร
4. ควรมีการทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อที่จะหาค่าความเชื่อมั่น อีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบแล้ว และสร้างเกณฑ์ปกติ เพื่อพัฒนาเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ชลอ อุกภาภานันท์. พระพุทธศาสนากับสังคมศาสตร์ (Buddhism and Social Science) และ
คำตรัสจากพระโอษฐ์ของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของผู้มีหน้าที่ทางมนุษยสัมพันธ์
เล่ม 1. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2514.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.,
2530.
- เชาวน์ ทับทิมทอง. การวิเคราะห์ห้องประกอบความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 12. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- ญาณสังวร, สมเด็จพระ. พระพุทธศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2516.
- ทองหยก เลียงพิบูลย์. ชีวิตกับสันโดษ. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน, 2514.
- บรรจง หมายมั่น. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัปปริสธรรมกับสันโดษ เพื่อเป็นแนวทางในการ
ค้นหาบุคลิกภาพธรรมาธิปไตย. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- ประชา ฝ่องใส. การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ปิ่น มุกกัณฑ์. มงคลชีวิตภาคที่ 3. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2506.
- พระราชวรมุนี (ประยูรช บยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2518.
- พระศรีวิสุทธิธรรมลี (ประยูรช บยุตโต). วิเคราะห์ธรรมเรื่องสันโดษ. ม.ป.ท., 2513.
- พระสาสนโสภณ. คำบรรยายวิชาพื้นฐานอารยธรรมไทย เรื่องพระพุทธศาสนากับสังคมไทย.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515.

- พระโศภนคณาภรณ์(ระแบบ ฐิตญาโณ). ข้อข้องใจผู้เฝ้าธรรม. กรุงเทพฯ : ศิวพร, 2525.
- มหาวิทยาลัย, สมเด็จพระ. มงคลในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : อักษรสารการพิมพ์, 2506.
- มหาวิทยาลัย, สมเด็จพระ(พิมพ์ ฐมมชโร). มงคลยอคชีวิต เล่ม 2. กรุงเทพฯ : อรุณสภา,
2526.
- มัทรี กัณหะดูล. คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า. กรุงเทพฯ : มหารัชตะการพิมพ์, 2511.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติวิทยาทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่สอง. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 2524.
- สื่อชัย ชื่นอ้อม. การวิเคราะห์ห้องศึบระกอบความสามารถด้านเหตุผลของนักเรียนชั้นอนุบาล ใน
กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- วคิน อินทสระ. สาระสำคัญแห่งมงคล 38 เล่ม 2. กรุงเทพฯ : บรรณาการ, 2515.
- วคิน อินทสระ. พระสุตตันตปิฎก อังคุดตตรนิกาย. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2522.
- วคิน อินทสระ, สุนทร ณรังษีและสุวรรณ เพชรนิล. หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา(พระพุทธศาสนา)
สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2527.
- วิจิตร เกิดวิสิษฐ. หนังสือเรียนสังคมศึกษา รายวิชา ส.305-306 โลกของเรา(พระพุทธศาสนา)
สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2532.
- วิชาการ, กรม.กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือครูสังคมศึกษา ส.305-306 โลกของเรา เรื่อง
พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ : อรุณสภาลาดพร้าว, 2528.
- ส.วาสนา ประवालพฤษ. คำบรรยายวิชา การวิเคราะห์ห้องศึบระกอบ. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ม.ป.ป.
- สยามสมาคม. บันทึกสัมภาษณ์เรื่องพุทธศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : ศิวพร, 2513.
- สมชาย ฐานวุฑฒ. มงคลชีวิต ฉบับ"ธรรมทายาท"เล่ม 2. กรุงเทพฯ : นิวไเวเต็การพิมพ์,
2528.

- สมนึก คูเมือง. การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านประหยัดและออม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินต์มานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- สมพร เทพสิทธิ์า. พระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจและชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ : อักษรบริการ, 2513.
- สุชิน เพ็ชรภักษ์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสันโดษ และอิทธิบาทสี่ เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาบุคลิกภาพธรรมชาติ. ปรินต์มานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- สุชีพ บุญญาภาพ. พระไตรปิฎกฉบับประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหามงกุฎราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2524.
- สุพล พลญาโณ.พระมหา. มงคลในพระพุทธศาสนา สำหรับเยาวชน. กรุงเทพฯ : ก.ศ.ม., 2529.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขันติ-โสรจจะ กับสันโดษ เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาบุคลิกภาพธรรมชาติ. ปรินต์มานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- เสริม ทิศศรี. การวิเคราะห์องค์ประกอบความสามารถทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสงขลา. ปรินต์มานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- ไสว สดาส. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพสันโดษ ความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. ปรินต์มานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- อัจฉรา ลักขณาวัฒน์. การวิเคราะห์องค์ประกอบของความสามัคคีในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินต์มานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

อุทุมพร (ทองอุทัย)จามรมาน. การสุ่มตัวอย่างทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการตำรา
วิทยาศาสตร์อุตสาหกรรม. 2530.

อุทุมพร (ทองอุทัย)จามรมาน. วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

Edward, Allen L. Technique of Attitude Scale Construction. New York :
Appleton-Century-Crofts, Inc., 1957.

Fidora, Cecilia Ann. Gender Differences in The Academic Achievement
and Acculturation of Malasian Students at California State
University, Long Beach. California State University, Long Beach.
Degree : MS, 1989. Abstract.

Hillier, Donna Jones, St. Manopausal Woman Receiving and not Receiving
Hormone Replacement Therapy : Gernerlized Contenment, Marital
Satisfaction, Sexual Satisfaction, Health Locus of Control, and
Sex Role Identity Self-Reports. The Florida State University.
Degree : PH.D., 1989. Abstract.

Tobin, Robert Nicholas. An Analasis of Music Teachers Attidues Towards
Music Teaching in Relation to The Types of Communities in which
They teach. The University of Connecticut. Degree : PH.D., 1990.
Abstract.

כנאמא

ภาคผนวก ก.

คำอธิบายจำแนกของแบบทดสอบ

แบบแผนองค์ประกอบ

ตาราง 17 ค่าอำนาจจํานนของแบบทดสอบ

สถานการณ์ เก่า	ค่าเฉลี่ย กลุ่มสูง	ความ แปรปรวน กลุ่มสูง	ค่าเฉลี่ย กลุ่มต่ำ	ความ แปรปรวน กลุ่มต่ำ	t	สถานการณ์ ใหม่
1	1.1892	0.5465	0.7297	0.5916	2.6197	1
2	1.0000	0.0000	1.0000	0.1111	0.0000 *	ตัดทิ้ง
3	1.4324	0.3078	1.2162	0.2853	1.7078 *	2**
4	1.0270	0.0270	1.1351	0.2312	-1.2940 *	ตัดทิ้ง
5	2.0000	0.0000	1.9730	0.2492	0.3293 *	ตัดทิ้ง
6	1.8378	0.1396	1.4054	0.6366	2.9855	3
7	1.1622	0.8063	0.9189	0.5766	1.2582 *	ตัดทิ้ง
8	1.9459	0.0526	1.6757	0.2808	2.8475	4
9	1.9730	0.0270	1.8108	0.1577	2.2953	ตัดทิ้ง
10	1.9459	0.0526	1.8649	0.1757	1.0324 *	ตัดทิ้ง
11	1.8919	0.1547	1.5405	0.3664	2.9608	5
12	1.5135	0.3679	1.2432	0.3559	1.9325	6
13	1.4054	0.2477	1.1892	0.2132	1.9371	7
14	1.7027	0.2147	1.2432	0.5781	3.1388	8
15	1.4324	0.7523	1.0270	1.0826	1.8205	ตัดทิ้ง
16	1.3243	0.3363	0.9459	0.3859	2.7083	9
17	2.0000	0.0000	1.6757	0.5030	2.7816	10
18	1.5405	0.3664	1.2973	0.6592	1.4611 *	11**

ตาราง 17 (ต่อ)

สถานการณ์ เก่า	ค่าเฉลี่ย กลุ่มสูง	ความ แปรปรวน กลุ่มสูง	ค่าเฉลี่ย กลุ่มต่ำ	ความ แปรปรวน กลุ่มต่ำ	t	สถานการณ์ ใหม่
19	1.9189	0.0766	1.7027	0.2703	2.2332	12
20	1.8108	0.2688	1.4324	0.7523	2.2778	13
21	2.0000	0.0000	1.9189	0.1321	1.3568 *	ตัดทิ้ง
22	1.8378	0.1396	1.6486	0.5120	1.4256 *	14**
23	1.8649	0.1757	1.4324	0.4189	3.4112	15
24	1.9730	0.0270	1.4054	0.6366	4.2378	16
25	1.1081	0.0991	1.1081	0.2102	0.0000 *	ตัดทิ้ง
26	2.0000	0.0000	1.7297	0.3694	2.7050	17
27	1.3514	0.3453	1.4054	0.4700	-0.3641 *	ตัดทิ้ง
28	1.8378	0.1952	1.4865	0.6456	2.3307	18
29	2.0000	0.0000	1.4865	0.5345	4.2723	19
30	1.6486	0.2342	1.2703	0.4249	2.8349	20
31	1.9459	0.0526	1.4595	0.5886	3.6957	21
32	2.0000	0.0000	1.6757	0.4474	2.9492	22
33	2.0000	0.0000	1.6486	0.4009	3.3754	23
34	2.0000	0.0000	1.4865	0.8123	3.4657	24
35	2.0000	0.0000	1.5405	0.5330	3.8280	25
36	1.6216	0.3529	1.3243	0.6697	1.7884	26

ตาราง 17 (ต่อ)

สถานการณ์ เก่า	ค่าเฉลี่ย กลุ่มสูง	ความ แปรปรวน กลุ่มสูง	ค่าเฉลี่ย กลุ่มต่ำ	ความ แปรปรวน กลุ่มต่ำ	t	สถานการณ์ ใหม่
37	1.9730	0.0270	1.5405	0.4219	3.9257	27
38	1.8919	0.2102	1.2162	0.5631	4.6738	28
39	1.6486	0.5120	1.1622	0.6952	2.6933	29
40	1.8649	0.1201	1.4054	0.6366	3.2127	30
41	2.0000	0.0000	1.4054	0.6366	4.5329	31
42	2.0000	0.0000	1.4865	0.4790	4.5133	32
43	1.7568	0.1892	1.1622	0.4730	4.4447	33
44	1.8919	0.2102	1.6486	0.4565	1.8121	ตัดทิ้ง
45	1.7297	0.2583	1.2432	0.5781	3.2358	34
46	1.9459	0.0526	1.3784	0.5751	4.3578	35
47	1.9730	0.0270	1.4865	0.5345	3.9489	36
48	1.0811	0.2432	0.8378	0.3619	1.9021	ตัดทิ้ง
49	1.3243	0.2252	1.2703	0.3694	0.4264 *	ตัดทิ้ง
50	1.8108	0.3243	0.9189	0.7988	5.1192	37
51	2.0000	0.0000	1.3514	0.6787	4.7894	38
52	1.9459	0.1081	1.5135	0.5345	3.2812	39
53	1.1892	0.1577	1.1081	0.4324	0.6420 *	ตัดทิ้ง
54	1.9459	0.0526	1.0541	0.6637	6.4105	40

ตาราง 17 (ต่อ)

สถานการณื เก่า	ค่าเฉลี่ย กลุ่มสูง	ความ แปรปรวน กลุ่มสูง	ค่าเฉลี่ย กลุ่มต่ำ	ความ แปรปรวน กลุ่มต่ำ	t	สถานการณื ใหม่
55	1.8919	0.2102	1.1892	0.5465	4.9135	41
56	1.7297	0.4805	1.0270	0.8604	3.6913	42
57	1.5676	0.2523	1.0270	0.4159	4.0224	43
58	1.8919	0.1547	1.1892	0.7132	4.5882	44
59	1.0000	0.0000	0.9730	0.3048	0.2978 *	ตัดทิ้ง
60	0.6216	0.4640	0.8649	0.7312	-1.3534 *	ตัดทิ้ง
61	1.0541	0.2192	0.9459	0.6081	0.7230 *	ตัดทิ้ง
62	1.9730	0.0270	1.4595	0.6997	3.6641	45

** ปรับปรุงใหม่

Reliability = .7639057040214539

Number of student 150 Number of item 62

Variance Si 21.04090118408203

Variance St 84.70049285888672

Total score mean 95.413330078125

Select Group size 25 %

ตาราง 18 เมตริกองค์ประกอบหมุนแกนแบบอโรทอนอด ของการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 1

ตัวแปร	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
1	-.07225	.09064	.14067	-.14511	-.24187	.22628
2	.05146	-.04162	.09928	.12149	.09912	.04646
3	.16556	-.01983	.04033	.06081	.68393	.07161
4	.03348	.04845	.11547	.05879	-.00335	.68652
5	-.00525	-.01829	-.01402	.26960	.23361	.40220
6	-.01814	.11691	.11731	.11217	.14892	.12843
7	.11774	.06861	.01397	-.05233	-.01552	.10963
8	-.04198	-.03065	.37693	-.07617	.37596	.13679
9	.06003	.00466	-.01809	-.04117	-.09228	-.05868
10	.10750	.07226	.05897	.07688	.19401	-.00617
11	.13611	.10962	.01946	-.16131	.09700	.07217
12	.10257	.01151	.08354	.70315	.09251	.16930
13	.06366	-.04585	.10931	.13471	.02881	.11958
14	.56466	.14332	-.15882	.00419	.05872	.31651
15	.05013	.13551	.06053	.15509	.13307	.37537
16	.14052	.08535	-.02273	.11273	.08915	.03786
17	.39018	.01016	.09629	-.10047	.04430	.17575
18	.07691	-.07234	.00417	.08302	.13793	-.02125

ตาราง 18 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
19	.22841	-.09797	.25492	.34760	.11292	.30344
20	.06697	-.04092	.05256	.10051	-.08316	-.03033
21	.24315	.05083	.30638	.28973	-.12603	.09120
22	.26419	.16158	.13192	.54957	-.15805	-.04392
23	.69811	.02658	.05961	.09502	.10505	-.08042
24	.64584	.10988	.14339	.15352	.08157	-.00797
25	.35566	.26830	.25400	.07576	-.01922	-.00957
26	.18365	.05109	.06566	.32070	.08169	-.04105
27	.23877	.01153	.46821	.09017	-.07590	-.09015
28	.14902	.00635	.64288	.09162	.03450	.20845
29	-.06822	-.00378	-.01362	.19958	.01065	.11556
30	.25865	.17182	.04952	-.03722	.07661	.10589
31	.20006	.16946	.13478	-.17177	.15989	.05646
32	.14996	.26246	.12802	.18369	.44996	-.16557
33	-.03092	.25196	-.00803	-.00748	.44303	.13828
34	.00903	.09493	.06254	.04490	.01612	.05699
35	.10128	.43128	.46741	-.02405	-.03224	.00443
36	.25922	.49823	.03643	.05726	.10426	.26037

ตาราง 18 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
37	-.11999	.16754	.52814	.23677	.17437	-.00859
38	.29783	.47618	.03005	.10817	.23039	.25122
39	-.03377	-.00859	-.09416	-.03219	-.00085	-.04813
40	-.10331	.31267	.01066	.48311	.17316	-.01771
41	.12966	.21708	.15528	.10132	.14698	-.11407
42	.02426	-.09509	.05662	.11230	-.11497	.08256
43	-.17422	-.06027	.47004	.00410	.12924	-.06640
44	.11501	.72057	.03509	.02245	.09735	-.09527
45	-.07651	.61448	-.00754	.10083	-.14077	.07820

ตาราง 18 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ					
	7	8	9	10	11	12
1	.08242	-.30897	.27728	-.06712	-.11476	.00692
2	-.04575	-.10109	-.01205	.00861	-.69826	.06415
3	-.01529	.01279	-.04387	-.08951	-.10088	.08871
4	.01489	.04652	-.11858	-.04584	-.06893	.05068
5	.15617	.04418	.16489	-.07740	.25418	.12773
6	.05339	-.30483	.07191	.26504	.50189	-.04742
7	.00627	.12847	-.68075	.05757	-.00820	-.01241
8	-.02948	.03716	-.04620	.27068	.01830	.05317
9	-.00062	.00386	-.03270	.71811	.05768	-.06110
10	-.10932	.03864	-.02145	.07018	.01942	.00111
11	-.03233	-.00371	.00789	-.13877	-.01409	.68710
12	.01211	.00971	-.00931	-.09784	-.03024	-.03179
13	.10064	-.05869	-.16530	.05445	.02649	.03840
14	-.10044	-.06705	-.16336	.02689	-.01941	.03847
15	.08750	.02842	.01061	.11981	.03237	-.34904
16	.68250	.03867	.03267	.01917	.06515	-.02983
17	.26170	.10282	-.08758	-.08504	.11539	-.40039
18	.03438	.17540	-.07359	.03301	.02588	.04206

ตาราง 18 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ					
	7	8	9	10	11	12
19	-.05239	.11320	.10511	-.21436	.09947	-.14165
20	-.14644	.20699	.32696	.24465	-.03812	-.13848
21	.08903	.07693	.19111	.11062	.12322	.07563
22	.27957	-.04560	.13137	.02265	-.11080	-.07276
23	.15225	.01423	.07438	.13687	-.11153	-.03319
24	.06370	.11611	-.03210	-.05709	.07899	.10408
25	.37018	-.06961	-.05428	-.21749	.05898	.05660
26	.10380	-.05488	-.21816	.14895	.06346	.10149
27	-.00307	-.01656	-.09785	.00170	.40113	.11462
28	-.00311	.07081	.04589	-.08167	.00431	.02080
29	.34479	.21091	-.00726	.30010	-.02749	.48709
30	.14250	.15995	.43982	.04323	.06470	.06592
31	.21200	.48624	.07674	.07178	.02138	-.08327
32	.14084	.16277	.18362	-.05689	.09412	-.04125
33	.17706	-.00763	.05965	-.05475	.00231	-.06511
34	-.00904	.71555	-.05486	.00029	.01074	.04202
35	.17057	-.02456	.13341	-.05972	-.14339	-.11958
36	-.05551	.06123	.08027	.28407	-.06771	.07598

ตาราง 18 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ					
	7	8	9	10	11	12
37	-.28280	-.01742	.00500	.02044	-.09143	-.11403
38	.05043	.05998	.10544	.12810	-.01542	.02688
39	-.17012	.08995	.01940	.00471	-.02356	-.00555
40	.01857	-.00339	-.01584	.14894	-.04825	-.13929
41	-.21721	.09700	.24101	.03126	.13746	.05502
42	-.02011	.07783	.05377	.04698	-.03988	.00094
43	.18757	.19808	-.08172	.12232	-.15470	-.05476
44	.10990	-.01884	-.12432	.01751	.03813	.03683
45	-.04007	.26951	.02158	-.15550	.18468	.07725

ตาราง 18 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ				
	13	14	15	16	17
1	.46439	.17010	.22690	.04803	.04262
2	.05198	.05302	.00672	.09086	-.02468
3	.06423	.05937	.02266	-.05935	.03280
4	.00219	-.08511	.12672	.09806	.03432
5	.04122	.01156	-.01375	.09802	.17642
6	.04704	.03385	.01069	.15019	-.19112
7	-.02150	.02396	.16110	-.02190	.11813
8	-.05868	.02911	-.14878	-.16991	.25586
9	.01972	.02074	.00390	.02637	.04597
10	-.03978	-.04819	.13482	.13107	.68069
11	.08137	-.02417	-.00629	.01778	.00556
12	-.00189	-.08356	.07922	.07726	-.00162
13	-.01439	-.00243	.64617	-.04391	.02383
14	.09224	.02133	.16122	.07169	-.08665
15	-.00686	.27902	.01848	-.20069	-.02260
16	.04254	-.15204	.05376	.04590	-.01825
17	.05003	-.22487	.06750	-.05244	-.00308
18	.79911	.02259	-.08211	-.07701	-.00158

ตาราง 18 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ				
	13	14	15	16	17
19	-.07039	.08772	-.12924	-.15104	-.11231
20	.19968	-.22651	.18837	-.37575	.05908
21	.15747	.00019	-.08298	-.16157	.22873
22	-.05300	.09212	-.03396	-.09978	.19195
23	.01980	-.09401	-.00978	.04617	.00267
24	-.04809	.08274	-.10013	-.04947	.16951
25	.10329	-.15771	.01560	-.11417	-.08081
26	.06343	-.03480	-.43388	.05665	-.06606
27	.14006	.06328	.04758	.00192	.10622
28	.00370	-.17581	.06378	.05252	-.01862
29	-.12609	.01237	.07667	-.14217	-.05662
30	-.22609	.17254	.11346	.05737	.16122
31	.16235	.04964	-.05843	.25726	-.05687
32	-.01835	-.00011	.21128	.03827	-.00358
33	.09121	-.15436	-.17000	-.06430	.28005
34	.05694	.07127	-.00765	-.00467	.02165
35	-.06481	.03031	-.24998	.00789	.00523
36	.06394	-.16940	-.23854	-.07961	-.05492

ตาราง 18 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ				
	13	14	15	16	17
37	.08998	-.18803	.19223	.08440	.08103
38	.01960	-.16532	-.09628	.03103	-.05447
39	.05844	.76258	.01213	-.01527	-.00604
40	.23963	.00599	.08227	.22168	-.05666
41	-.12397	-.19274	.17790	.02893	-.42461
42	-.04554	-.04765	-.03278	.77972	.10193
43	-.07465	.23344	.14542	.06397	-.20188
44	-.08178	.11524	.06072	-.04781	.00077
45	.00407	-.01583	.00213	-.04392	.12934

ตาราง 19 เมตริกองค์ประกอบหมุนแกนแบบอโรทอนอล ของการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 2

กลุ่ม	องค์ประกอบ						
	1	2	3	4	5	6	7
1	.56529	.17263	.33595	-.03332	.04471	.04287	-.02915
2	.38927	.39680	.40963	-.10523	-.10144	.02442	-.10945
3	-.01439	.66792	-.02910	.26635	.17596	.17937	.20974
4	.50797	.29456	-.05870	.27810	.30653	.08719	.14847
5	.29725	.41679	.26354	.04544	.03366	.23532	-.24895
6	.25723	.09641	.17851	.47372	.22421	.06271	-.20322
7	.73154	-.18676	.06070	.08162	-.03477	.07239	.05613
8	.08455	.17638	.60817	-.06986	.03194	.24196	.07224
9	.06256	.00276	.62502	.27066	-.05728	-.20864	-.12942
10	.07183	-.01835	.20408	-.13306	-.14765	.04818	.72161
11	-.06395	.11396	-.15180	-.06930	.60765	.25227	-.16289
12	.04620	-.03956	.23810	-.09912	-.09742	.05120	-.56059
13	.07080	-.03876	.08034	.03666	-.01156	.79506	-.00277
14	-.50035	-.19172	.38580	.03283	.17922	.21430	.13512
15	-.02415	.03643	-.00372	.83452	-.13192	.00007	.06102
16	.06308	-.09713	.16506	.01646	.70808	-.36995	.11992
17	.02097	.71459	.11450	-.04329	-.06201	-.20605	-.05130

ภาคผนวก ข.
แบบทดสอบความสันโดษ

แบบทดสอบสำหรับการวิจัย

คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบต่อไปนี้เป็นสถานการณ์ง่ายๆ เป็นเรื่องทั่วๆ ไป ให้นักเรียนพิจารณาเลือกตอบให้ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิดอย่างแท้จริง และไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียนจึงขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
2. แบบทดสอบมีจำนวน 17 หน้า และสถานการณ์มีทั้งหมด 62 สถานการณ์
3. วิธีตอบ ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ลงบนตัวอักษร ก, ข หรือ ค ซึ่งตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเลือกตอบในกระดาษคำตอบ
4. ถ้านักเรียนจะเปลี่ยนคำตอบก็ให้เขียนเครื่องหมาย = ทับ X ดังนี้ ✕ แล้วกาข้อาหมที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงที่นักเรียนจะตอบ

ตัวอย่างแบบทดสอบ

สถานการณ์ (0) สมจิตกับสุดสวยเป็นพี่น้องกัน ซึ่งทั้งสองคนยังไม่มีกระเป๋านักเรียน วันหนึ่งแม่ของทั้งสองคนได้ซื้อกระเป๋านักเรียนมาให้คนละใบ แต่ของสมจิตทั้งสวยและใหญ่กว่าของสุดสวย ถ้านักเรียนเป็นสุดสวยจะคิดอย่างไร

- ก. แม่คงเห็นว่าเหมาะสมกับเรา
 - ข. แม่คงจะหาซื้อที่เหมือนกันไม่ได้
 - ค. แม่ น่าจะเปลี่ยนใบที่ให้สมจิตมาให้เราแทน
5. ให้นักเรียน งดเว้น การทำเครื่องหมายใด ๆ ลงบนตัวแบบทดสอบ
 6. เมื่อทำเสร็จแล้วให้ส่งแบบทดสอบพร้อมกระดาษคำตอบต่อผู้คุมสอบ

สถานการณ์(1) ลานรับราชการครุมีลูก 2 คนและมีเงินเหลือจากการหักค่าใช้จ่ายแล้วเพียงเล็กน้อย แต่ต้องการจะซื้อบ้านเป็นของตนเอง ถ้านักเรียนเป็นลาน นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. กู้เงินสหกรณ์มาซื้อ แล้วผ่อนชำระสหกรณ์
- ข. จะหางานพิเศษทำเมื่อมีเวลาว่างเพื่อเพิ่มเงินสะสม
- ค. จะสะสมเงินไว้ให้เพียงพอจนกว่าจะซื้อได้

สถานการณ์(2) ค.ช. วิรัชได้เก็บกระเป๋าเอกสารและเงินของเศรษฐีได้แล้วนำไปคืนแก่เจ้าของ และเจ้าของได้มอบเงินให้แก่ ค.ช. วิรัช 500 บาทเป็นค่าตอบแทน ถ้านักเรียนเป็น ค.ช. วิรัช จะทำอย่างไร

- ก. คิดว่าได้เท่านี้ดีกว่าไม่ได้เลย
- ข. ขอเพิ่มอีก 500 บาท รู้สึกว่าน้อยไป
- ค. เอากระเป๋าเอกสารและเงินไปคืนโดยไม่หวังผลตอบแทน

สถานการณ์(3) เอกกับทองพูนเป็นนักแสดงลีเกอลู่คณะเดียวกัน ทุกครั้งที่มีการแสดงแม่ยกจะนิยมชมชอบเฉพาะเอกเท่านั้นว่าราสวย รูปหล่อ ถ้านักเรียนเป็นทองพูน นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เวลาว่างซ้อมรำกับครู
- ข. ทำให้ผู้ชมมาชอบตนในแนวอื่น
- ค. ทำให้ผู้ชมคิดว่าตนเป็นเอก

สถานการณ์(4) อ้วนและตุ้ยเป็นเพื่อนกัน ครอบครัวของอ้วนมีฐานะดีได้ซื้อรถบังคับด้วยคลื่นวิทยุให้อ้วนเล่นและอ้วนได้ชวนให้ตุ้ยเล่นด้วย ตุ้ยอยากมีเป็นของตนเองจึงไปบอกพ่อให้ซื้อ แต่ครอบครัวของตุ้ยยากจน ถ้านักเรียนเป็นตุ้ย นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ขอให้พ่อซื้อให้
- ข. ขออ้วนเล่นในบางครั้ง
- ค. หาของเล่นอย่างอื่นมาเล่นแทน

สถานการณ์(5)หลังจากที่บัวผันได้รับรางวัลในการแข่งขันตอบปัญหาเพื่อน ๆ ของเธอก็กล่าวว่ารางวัลที่บัวผันได้รับนั้น งามสวย งามดี ถ้านักเรียนเป็นบัวผัน นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. นำรางวัลไปเก็บในที่มืดซิด

ข. ตอว่ากรรมการว่าแจกของไม่ดี

ค. จะเก็บไว้ในตู้โชว์เพราะอย่างไรก็แข่งขันมา

สถานการณ์(6) วิกากับนพพลเป็นคนรักกันในวันปีใหม่วิกาหวังว่าจะได้รับของขวัญจากนพพล แต่นพพลไม่ได้ทำอะไรแก่วิกาเลย ถ้านักเรียนเป็น วิกา นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. เตือนนพพลว่าถึงปีใหม่แล้วนะ

ข. งอนกับนพพลที่ไม่ได้ให้ของขวัญปีใหม่

ค. คิดว่านพพลคงไม่มีเงิน

สถานการณ์(7)กลุ่มเพื่อนของชูศักดิ์ ชูศักดิ์เรียนคณิตศาสตร์อ่อนที่สุด เมื่อจบม.6 แล้วได้ไปสมัครเรียนที่มหาวิทยาลัยเปิดแห่งหนึ่งในคณะวิทยาศาสตร์ตามที่ตกลงกันไว้ในกลุ่ม ถ้านักเรียนเป็นชูศักดิ์ นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ทำตามข้อตกลง

ข. สมัครก่อนแล้วค่อยย้ายคณะ

ค. ไม่ยอมรับข้อตกลงแต่แรก

สถานการณ์(8) อาร์ตกับเอิร์ทเป็นพี่น้องกัน วันหนึ่งแม่ของทั้งสองคนได้ไปห้างสรรพสินค้า ชื่อของเล่นมาสองชิ้น ชิ้นแรกเป็นรถบังคับด้วยคลื่นวิทยุ ชิ้นหลังเป็นรถธรรมดา ชิ้นแรกนั้นแม่ให้อาร์ต ชิ้นหลังให้เอิร์ท เพราะเห็นว่าเอิร์ทมีเครื่องบินบังคับด้วยคลื่นวิทยุอยู่แล้ว ถ้านักเรียนเป็นเอิร์ท นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ขอแลกกับอาร์ต

ข. เล่นชิ้นที่แม่ให้มา

ค. ตอว่าแม่ว่ารักลูกไม่เท่ากัน

สถานการณ์(9)หลังจากที่สอบวิชาคณิตศาสตร์เสร็จแล้ว สมเกียรติคาดหวังว่าเขาจะได้เกรด A แน่นอน เมื่ออาจารย์ประกาศผลการสอบปรากฏว่า สมเกียรติได้เกรด C ถ้านักเรียนเป็นสมเกียรติ นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ขออาจารย์ดูคะแนน

ข. บ่นให้เพื่อน ๆ ฟังเรื่องเกรด

ค. ศึกษาข้อบกพร่องในการสอบและตั้งใจทำข้อสอบให้รอบคอบขึ้น

สถานการณ์(10)ทรงยศได้นำของขวัญไปมอบให้สารภี เมื่อสารภีเปิดดูเป็นของที่สารภีไม่ชอบ ถ้านักเรียนเป็นสารภี นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. คืนให้กับทรงยศ

ข. รับไว้เพื่อรักษาน้ำใจ

ค. รับไว้แล้วค่อยบอกทรงยศว่าไม่ชอบของนี้

สถานการณ์(11)วิชัยมีฐานะค่อนข้างต่ำได้หมั้นกับมะลิ และทางฝ่ายเจ้าสาวต้องการให้วิชัยจัดงานแต่งงานให้ใหญ่โต โดยต้องการให้จัดที่โรงแรมใหญ่ ๆ ถ้านักเรียนเป็นวิชัยนักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ทำตามที่ฝ่ายเจ้าสาวขอแม้จะเป็นหนี้ก็ตาม

ข. ขอให้ฝ่ายเจ้าสาวเปลี่ยนสถานที่เพราะมีเงินไม่พอ

ค. ขอให้ฝ่ายเจ้าสาวออกเงินครึ่งหนึ่งในการจัดที่โรงแรม

สถานการณ์(12) สรพงษ์อยากมีทีวีสีไว้ดูเพราะทุกครั้งไปดูทีวีจะไปดูที่ร้านกาแฟ ในแต่ละเดือนเงินเดือนของสรพงษ์จะเหลือไม่กี่บาทหากจะสะสมไว้ซื้อทีวีก็คงอีกหลายปี ถ้านักเรียนเป็นสรพงษ์ นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ติดต่อซื้อทีวีเงินผ่อน

ข. ยืมเงินเพื่อนมาซื้อเงินสด

ค. ไปดูที่ร้านกาแฟเหมือนเดิม

สถานการณ์ (13) ทรัพย์เป็นช่างไม้ของบริษัทก่อสร้าง แต่ช่างบุญหยุดงาน ทางบริษัทจึง
ได้ให้ทรัพย์ไปแทนช่างบุญ ถ้านักเรียนเป็นทรัพย์ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ทำตามบริษัทสั่งแต่ไม่พอใจ
- ข. แจ้งแก่บริษัทที่ว่าตนเองทำไม่ได้
- ค. ลองทำดูจะได้ฝึกช่างบุญไปด้วย

สถานการณ์ (14) ทุกสิ้นปีทางบริษัทจะให้เงินโบนัสแก่พนักงาน 6 เดือน ปล่อยให้
พนักงานบริษัทนี้ แต่สิ้นปีนี้ ทางบริษัทได้จ่ายเงินโบนัสให้เพียง 3 เดือน บริษัทให้เหตุผลว่าปีนี้ได้
กำไรน้อยถ้านักเรียนเป็นลูก นายเรียนจะคิดอย่างไร

- ก. ได้โบนัสเพียง 3 เดือนก็ดีแล้ว
- ข. บริษัทน่าจะจางกว้างกว่านี้หน่อย
- ค. น่าจะมีการทบทวนการจ่ายโบนัส

สถานการณ์ (15) ประสงค์ เข้าเล่น เกมโชว์แข่งขันจนได้ เข้ารอบสุดท้าย และใน
ระหว่างนั้นมีเงินรางวัลสะสมมากมาย และถ้าจะเล่นเกมสุดท้ายซึ่งเป็นการเปิดป้ายชิงรถยนต์
ประสงค์จะต้องยอมแลกเงินรางวัลที่ได้สะสมมาเพื่อทำการเปิดป้าย ถ้านักเรียนเป็นประสงค์
นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ขอเปิดป้ายดูเฉย ๆ
- ข. หยุดเล่น เพราะที่ได้ออกแล้ว
- ค. ยอมแลกเงินรางวัลกับการเปิดป้าย

สถานการณ์ (16) แสนศักดิ์ เป็นอดีตนักมวยแชมป์โลกต้องการที่จะสู้สังเวียนอีกครั้งจึงได้
ไปหาเจ้าของค่ายมวย แต่เจ้าของค่ายมวยปฏิเสธให้แสนศักดิ์ต่อยอีกเพราะเห็นว่าเลยวัยที่จะ
ชกมวยแล้ว ถ้านักเรียนเป็นแสนศักดิ์ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เลิกชกมวย
- ข. ไปหาค่ายมวยอื่น
- ค. ขอชื่อมาให้เจ้าของค่ายมวยดู

สถานการณ์(17)ในงานฉลองคริสต์มาสมีการจับฉลากของขวัญ โดยมีมูลค่า 50 บาท แต่ ด้อยจับฉลากได้ของราคาต่ำกว่า 50 บาท ถ้านักเรียนเป็นด้อย นักเรียนจะคิดอย่างไร

- ก. ขอจับฉลากใหม่
- ข. เป็นเรื่องธรรมดาที่มีคนเล่นตลก
- ค. ครั้งต่อไปจะแนะนำของที่มีราคาต่ำกว่ากำหนดมาร่วมฉลอง

สถานการณ์(18)ขณะเรียนแดงสอบได้ที่ 1 มาตลอดแต่สอบเรียนต่อในโรงเรียนสาธิตไม่ได้ ขณะที่ คาตอนเรียนไม่เคยสอบได้ที่ 1 เลยกลับสอบเข้าเรียนได้ ถ้านักเรียนเป็นแดง นักเรียนจะคิดอย่างไร

- ก. คาดจะรู้แนวข้อสอบ
- ข. คาดจะมีเส้นดีจึงสอบได้
- ค. คาดจะโชคดีในการสอบ

สถานการณ์(19) น้อยกับอันสอบวิชาคณิตศาสตร์ น้อยทำได้ทุกข้อ แต่อันทำไม่ได้เลย ถ้าจะให้สอบได้จะต้องขออน้อยลอกข้อสอบ ถ้านักเรียนเป็นอัน นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ขอให้น้อยบอกเฉพาะคำตอบ
- ข. สอบตามความเป็นจริงแล้วค่อยให้น้อยติวให้
- ค. ขอลอกเพียงบางข้อเพื่อจะได้ผ่าน

สถานการณ์(20) ชิดชอบจับรถยนต์ได้และยังมีใบขับขี่ ซึ่งมีพ่อขับรถรับจ้าง และครอบครัวของชิดชอบมีพ่อหาเลี้ยงเพียงคนเดียว เมื่อพ่อของชิดชอบไม่สามารถขับรถรับจ้างได้ ถ้านักเรียนเป็นชิดชอบ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไปขับรถรับจ้างแทนพ่อ
- ข. ไปขอใบขับขี่แล้วค่อยมาขับ
- ค. ให้พอนั่งข้าง ๆ เวลาขับรถรับจ้าง

สถานการณ์(21)สมถดีเป็นนักร้องประจำหมู่บ้าน ทุกครั้งที่มีการร้องเพลงจะมีผู้ชมในหมู่บ้านหน้าดอกไม้มามอบให้กับสมถดี ซึ่งสมถดีไม่ชอบดอกกุหลาบ แต่ก็ยังมีผู้ชมนิยามอมอบให้ ถ้านักเรียนเป็นสมถดี นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. รับผิดชอบไม่สยหายตาผู้ให้
- ข. รับแล้วกล่าวขอบคุณผู้ให้
- ค. รับแล้วกล่าวเหน็บแนมผู้ให้

สถานการณ์(22) เข้ากับสายเป็นเพื่อนกันตั้งแต่เป็นเด็ก เข้าเรียนจบปริญญาตรี ทำงานได้เงินเดือน ๑ละ 9,000 บาท ส่วนสายนั้นเรียนจบแค่ ป.6 มีอาชีพก่อสร้าง ทั้งสองคนได้มาเจอกันในงานเลี้ยงรุ่น ถ้านักเรียนเป็นสาย นักเรียนจะคิดอย่างไร

- ก. รอคาสของแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน
- ข. จบปริญญาตรีไม่น่าจะได้เงินเดือนเท่านั้น
- ค. เราจะต้องทำงานเพิ่มขึ้นเพื่อจะมีเงินเดือนใกล้เคียงกับเข้า

สถานการณ์(23) อาจารย์ประจำวิชาได้ให้นักเรียนทำรายงาน ซึ่งเป็นรายงานเดี่ยว สาริตเป็นนักเรียนคนหนึ่งที่จะต้องทำรายงานนี้และสาริตมีเพื่อนที่เรียนโรงเรียนอื่นที่สาริตเคยช่วยทำรายงานให้บ่อย ๆ ถ้านักเรียนเป็นสาริต นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ขอให้เพื่อนช่วยทำให้บางส่วน
- ข. ให้เพื่อนช่วยทำให้เรียบร้อยเลย
- ค. ทำรายงานเองโดยไม่ต้องการให้เพื่อนช่วย

สถานการณ์(24)ชาติชายเป็นหัวหน้าส่วนราชการในต่างจังหวัดซึ่งต้องนั่งรถประจำทางไปทำงานทุกวัน วันก่อนพ่อค้าในตลาดได้ซื้อรถมอเตอร์ไซค์มอมอบให้ชาติชาย แต่ชาติชายจะต้องอนุญาตให้เขาเข้ามาขายของในที่ทำงานของชาติชาย ถ้านักเรียนเป็นชาติชาย นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. อนุญาตให้เข้ามาขายแต่ไม่รับมอเตอร์ไซค์
- ข. รับมอเตอร์ไซค์ แล้วอนุญาตให้เข้ามาขายของ
- ค. ไม่รับมอเตอร์ไซค์และขึ้นแจ้งเจ้าหน้าที่เข้ามาขายของในส่วนราชการ

สถานการณ์(25) มงคลมีเพื่อนทำงานอยู่ที่เดียวกันหลายคน ซึ่งมงคลมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าเพื่อน ๆ จึงได้รับเงินเดือนน้อยกว่าเพื่อน ๆ ถ้านักเรียนเป็นมงคล นักเรียนจะคิดอย่างไร

- ก. วุฒิต่ำก็ควรจะได้เงินเดือนต่ำ
- ข. เขาควรได้เงินเดือนเท่าเพื่อน ๆ
- ค. ต้องหาทางเรียนต่อ เพื่อจะได้มีเงินเดือนเท่าเพื่อน ๆ

สถานการณ์(26) ทรงพลเป็นครูผู้สอนมาหลายปี และกำลังจะได้รับการพิจารณาให้เป็นครูใหญ่ ถ้านักเรียนเป็นทรงพล นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. ไม่ค่อยอยากเป็นผู้บริหาร
- ข. ขอทำหน้าที่ผู้สอนตามเดิมดีกว่า
- ค. ถ้ามีการพิจารณาให้เป็นก็จะรับไว้

สถานการณ์(27) นิรมลได้พบแบบเสื้อที่ดูงามมากและอยากได้แบบนี้มานาน ซึ่งราคาที่ดีกว่าที่ป้ายเท่ากับเงินเดือนของเธอพอดี ถ้านักเรียนเป็นนิรมล นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. ของดูงามต้องซื้อให้ได้
- ข. ชุดที่มีอยู่คงพอใช้แทนกันได้
- ค. สะสมเงินให้พอแล้วจึงมาซื้อ

สถานการณ์(28) อูสาเป็นเจ้าของร้านค้าเล็ก ๆ ร้านหนึ่ง อูสาอยากมีร้านค้าใหญ่โต ถ้านักเรียนเป็นอูสา นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. หาเพื่อนมาร่วมลงทุน
- ข. ไปกู้ยืมธนาคารมาลงทุน
- ค. ขายร้านเล็ก ๆ ไปก่อนเมื่อมีกำไรค่อยสร้างใหญ่

สถานการณ์(29) โรงเรียนที่สายชลเรียนอยู่นั้นห่างจากบ้านมาก สายชลอยาก
จะได้รถมอเตอร์ไซด์ขี่ไปโรงเรียน แต่พ่อของสายชลได้ซื้อรถจักรยานมาให้ ถ้านักเรียนเป็น
สายชล นักเรียนจะทำและรู้สึกรอย่างไร

- ก. ใ้ขี่จักรยานก็ยังดี
- ข. ไปโรงเรียนด้วยจักรยานอย่างไม่มีอารมณ์นัก
- ค. เดินไปโรงเรียนเหมือนเดิมไม่ยอมมาขี่จักรยาน

สถานการณ์(30) เมื่อทางบริษัทได้จัดงานปีใหม่ เพื่อนของสวดศรีต่างก็สวมชุดใหม่ และ
สวย ๆ ไปในงาน สวดศรีมีแต่ชุดเก่าและก็ยังพอที่จะสวมใส่ไปงานได้ ถ้านักเรียนเป็นสวดศรี
นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เลือกชุดที่เหมาะสมที่มีอยู่แล้ว
- ข. ปรับปรุงชุดเก่าให้ดูดีขึ้นแล้วไปงาน
- ค. ไปหาซื้อชุดใหม่ ๆ แลก ๆ มาใส่ไปงาน

สถานการณ์(31) เอกกับนัฐเป็นเพื่อนเรียนห้องเดียวกัน ซึ่งเอกเป็นลูกจน และนัฐ
เป็นลูกคนรวยที่มีของเล่นใหม่ ๆ มาอวดเพื่อน ๆ และอวดเอกด้วยเสมอ ถ้านักเรียนเป็นเอก
นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ใ้พ่อซื้อให้เล่นบ้าง
- ข. ใ้พ่อซื้อที่แปลกใหม่กว่านัฐ
- ค. ไม่สนใจของเล่นของนัฐ

สถานการณ์(32) คุณครูรู้ว่าชุตินาเรียนอ่อนวิชาภาษาอังกฤษ จึงใ้ไปทำการเขียน
คำศัพท์มาส่งทุกอาทิตย์ ถ้านักเรียนเป็นชุตินา นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ใ้ท่องทำทุกครั้ง
- ข. พยายามทำส่งด้วยตนเอง
- ค. ใ้เพื่อนช่วยทำ ถ้าทำส่งไม่ทัน

สถานการณ์(33) เมื่อมีงานแสดงของโรงเรียน อี๊วและเพื่อน ๆ ซึ่งเป็นนักร้องของโรงเรียนอยู่ ได้มีการร้องเพลงและผู้ปกครองของนักเรียนได้มอบรางวัล ให้แก่ อี๊วที่ร้องเพลงไทยสากลน้อยกว่าเพื่อน ๆ ที่ร้องเพลงลูกทุ่ง ถ้านักเรียนเป็นอี๊ว นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. เปลี่ยนไปร้องเพลงลูกทุ่ง
- ข. จะไม่ร้องเพลงให้ทางโรงเรียนอีก
- ค. กล่าวขอบคุณผู้ปกครองที่ให้รางวัล

สถานการณ์(34) เกรียงไกรกับเพื่อน ๆ อยากรับราชการตำรวจแต่ไม่แน่ใจว่าจะสอบผ่านหรือไม่ ส่วนเพื่อน ๆ ได้ไปติดต่อกับจ้างนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ เป็นผู้สอบแทน ถ้านักเรียนเป็นเกรียงไกร นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. จะลองสอบเอง
- ข. ให้เพื่อนติดต่อกับจ้าง
- ค. ให้เพื่อนสอบให้เฉพาะวิชาสามัญ

สถานการณ์(35) ก่อนสิ้นชีวิตนายสมควร ได้มอบหมายให้นางสาวหรั่งซึ่งเป็นลูกสาวคนโตทำหน้าที่แบ่งมรดกให้กับลูกและหลานคนอื่น ๆ ให้ได้รับอย่างเท่าเทียมกัน ถ้านักเรียนเป็นนางสาวหรั่ง นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. จะแบ่งให้ทุกคนได้รับเท่าเทียมกัน
- ข. จะแบ่งให้ทุกคน แต่ละคนไม่เท่ากัน
- ค. เลือกส่วนที่มีค่าไว้เองก่อน ที่เหลือจึงแบ่งกัน

สถานการณ์(36) เสือยัดตราจระเข้ได้จดลิขสิทธิ์และขายดีมากในท้องตลาด สมบูรณ์ผลิต เสือยัดตราอื่นแต่ขายได้น้อย ถ้านักเรียนเป็นสมบูรณ์ นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. นำเสือจระเข้มาขาย
- ข. ลดราคาเสือที่ขายอยู่
- ค. โฆษณาคุณภาพเสือที่ขาย

สถานการณ์(37) บ้านของสมชายเป็นคนมีฐานะปานกลาง สมชายเรียนหนังสือที่โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งที่มีผู้มีฐานะดีได้ส่งลูกไปเรียน สมชายเห็นเพื่อน ๆ ขับรถยนต์มาโรงเรียนจึงอยากมีบ้าง ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. บอกให้พ่อซื้อรถยนต์ให้
- ข. ขอให้พ่อขับรถยนต์ไปส่งที่โรงเรียน
- ค. นั่งรถเมล์สบายกว่า เยอะไม่ต้องรับผิดชอบอะไร

สถานการณ์(38) น้อยเป็นลูกคนกลางของพ่อแม่ น้อยอยากได้ชุดใหม่แต่พ่อแม่ก็เอาเสื้อผ้าของเก่าของพี่ที่ยังใช้ได้มาให้ใส่ ส่วนน้องคนเล็กก็ได้เสื้อผ้าชุดใหม่ ถ้านักเรียนเป็นน้อย นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. สวมเสื้อของพี่ที่แม่หามาให้
- ข. ไม่ยอมเสื้อของพี่ที่แม่หามาให้
- ค. สวมเสื้อของพี่ที่แม่หามาให้ด้วยความไม่เต็มใจ

สถานการณ์(39) นิรันตร์เป็นพนักงานของบริษัท และมีฐานะปานกลาง ส่วนคนอื่น ๆ ในบริษัทมีฐานะดีกว่านิรันตร์และมีการจัดเลี้ยงกันบ่อย ๆ ถ้านักเรียนเป็นนิรันตร์ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เข้าร่วมกับคนอื่น ๆ
- ข. เข้าร่วมช่วงสิ้นเดือนเท่านั้น
- ค. บอกให้คนอื่น ๆ เข้าใจที่ตนไม่ได้เข้าร่วม

สถานการณ์(40) สามารถกับเขาทรายได้ทำการค้าร่วมกัน และสามารถเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องเงิน เมื่อการค้ากำไรจะแบ่งเท่า ๆ กัน ถ้านักเรียนเป็นสามารถ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. แบ่งตามที่ได้ตกลงกันไว้
- ข. แบ่งให้ตามสัดส่วนของงานที่รับผิดชอบ
- ค. จะเก็บไว้เองส่วนหนึ่งก่อนแล้วค่อยแบ่งกันตามที่ตกลง

สถานการณ์(41) นางแดงเป็นภรรยาของนายเขียว และมีฐานะยากจน นางแดงเป็นคน
คนที่รักสวยรักงาม เมื่อนายเขียวหาเงินก็นำไปซื้อเสื้อผ้าเสมอ ๆ ซึ่งนายเขียวมักจะบ่น
เสมอ ถ้านักเรียนเป็นนางแดง นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. จะแต่งตัวเฉพาะตอนไปงานเท่านั้น
- ข. นำเงินไปใช้จ่ายอย่างอื่นที่ครอบครัวขาดอยู่
- ค. ทําตัวเหมือนเดิมเพราะความสวยกับผู้หญิงเป็นของคู่กัน

สถานการณ์(42) สุดยอดได้รับราชการในระดับ 3 ในปีนี้ สุดยอดคิดว่าจะต้องได้ 2 ชั้น
แน่เพราะตั้งใจทำงานและมีผลงานมากมาย แต่ในที่สุดผู้บริหารไม่พิจารณาจึงได้รับเพียงชั้นเดียว
ถ้านักเรียนเป็นสุดยอด นักเรียนจะคิดอย่างไร

- ก. คนอื่นคงจะมีผลงานดีกว่า
- ข. ผู้บริหารลาเอียง
- ค. ผู้บริหารคงจะรับทราบงานของเราไม่หมด

สถานการณ์(43) สมภพได้สมัครเป็น ส.ส. ซึ่งมีเงินทุนเอง 5 แสนบาท และทางพรรค
ออกให้ 5 แสนบาทแต่ในการหาเสียงนั้นจะต้องใช้จ่ายมากกว่านั้น ถ้านักเรียนเป็นสมภพ นักเรียน
จะทําอย่างไร

- ก. ใช้จ่ายเงินเท่าที่มีอยู่
- ข. ใช้จ่ายร่วมกับเพื่อนทีมเดียวกัน
- ค. ยืมเงินของเพื่อน ๆ มาใช้ก่อน

สถานการณ์(44) ชดช้อยทำงานได้เงินเดือน ๆ ละ 13,000 บาทชอบแต่งตัวและใช้
ของราคาแพง ๆ ส่วนน้องน้อยทำงานที่เดียวกันมีเงินเดือน 8,000 บาท ทุก ๆ เช้าชดช้อยจะ
แต่งตัวมาอวดน้องน้อยเสมอ ถ้านักเรียนเป็นน้องน้อย นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. แต่งตัวแข่งกับชดช้อย
- ข. แต่งตัวตามปกติธรรมดา
- ค. แต่งมาอวดชดช้อยบ้างบางครั้ง

สถานการณ์(45) จารุณีเป็นนักแสดงที่มีคิวการแสดงแต่ละวันมากมายไม่มีเวลาพักผ่อน
เมื่อมีผู้กำกับหนึ่งเรื่องใหม่มาติดต่อให้จารุณีแสดง ถ้านักเรียนเป็นจารุณี นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. ขอประสานงานแสดงเก่าก่อน
- ข. งดรับการแสดงเพราะไม่มีเวลาว่าง
- ค. ตกลงทำสัญญาถึงอย่างไรก็ต้องไปแสดงได้

สถานการณ์(46) สีดาเป็นนักเรียนโรงเรียนพาณิชย์ และทางบ้านได้ส่งเงินมาให้ทุก
เดือน ทุละ 5,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน แต่เดือนก่อนทางบ้านส่งมาให้เพียง 3,000
บาท ถ้านักเรียนเป็นสีดา นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. ประหยัดการใช้จ่ายลง
- ข. ขอเงินส่วนที่ขาดอีก 2,000 บาท
- ค. ถามทางบ้านถึงสาเหตุที่ส่งมาเพียง 3,000 บาท

สถานการณ์(47) อรุณกับสุรชัยเป็นสามีภรรยาทั้งคู่ ทั้งสองคนเป็นนักการภารโรงของ
โรงเรียนมีเงินเดือนน้อยมาก แต่ครูที่อยู่บ้านใกล้กันมีเครื่องอำนวยความสะดวกมากมาย ซึ่งที่บ้านของ
สุรชัยไม่มีอะไรเลย ถ้านักเรียนเป็นสุรชัย นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. กู้เงินมาซื้อ
- ข. ขอยืมของครูใช้ในบางโอกาส
- ค. ใช้สิ่งของตามสภาวะเดิมที่มีอยู่

สถานการณ์(48) นัยนาเป็นลูกคนโตและได้แต่งงานแล้ว กับคนที่มีฐานะดี ส่วน
น้องสาวอีกสองคนยังเป็นโสด แม่นั้นเห็นว่าตนเองแก่แล้วจึงได้จัดทำพินัยกรรม ตัดสินใจแบ่ง
สมบัติให้นัยนาน้อยกว่าน้องสาวทั้งสองคนที่เป็นโสด ถ้านักเรียนเป็นนัยนา นักเรียนจะคิด
อย่างไร

- ก. แบ่งให้เท่าไรก็ได้แล้วแต่แม่
- ข. เรามีฐานะดีแล้วควรแบ่งให้น้อง ๆ
- ค. ความเป็นลูกมีเท่ากันควรแบ่งให้เท่ากัน

สถานการณ์(49) สาลีรู้ตัวเองดีว่าเรียนไม่ค่อยทันเพื่อนในห้องเรียนจึงได้ขยันหมั่นเพียรอยู่เสมอและเมื่อสอบปลายเทอม สาลีก็ยังสามารถสอบได้ลำดับสุดท้ายในห้อง ถ้านักเรียนเป็นสาลี นักเรียนจะคิดอย่างไร

- ก. เพื่อน ๆ น่าจะช่วยเราบ้าง
- ข. สุดความสามารถของเราแล้ว
- ค. จะคอยซักถามวิธีการเรียนของเพื่อน

สถานการณ์(50) เอี้ยวเป็นลูกคนที่ 2 ทุกครั้งที่ซื้อเสื้อผ้า พี่ชายของเอี้ยวจะได้ชุดใหม่ ๆ เสมอ แต่เอี้ยวต้องรอชุดเก่าจากพี่ชาย ถ้านักเรียนเป็นเอี้ยว นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

- ก. เสื้อที่แม่ให้มานั้นเก่าจนจะขาดอยู่แล้ว
- ข. ทาไมพี่จึงได้แต่ของใหม่ ๆ
- ค. ยินดีที่ได้ช่วยพ่อแม่ประหยัดเงิน

สถานการณ์(51) อาคมเป็นผู้จัดการฝ่ายของบริษัท และเพื่อน ๆ ของเขานั้นมีรถยนต์ส่วนตัวทุกคน ส่วนอาคมต้องนั่งรถเมล์มาทำงานเพราะเขาไม่มีเงินเหลือเพียงพอที่จะซื้อรถยนต์ ถ้านักเรียนเป็นอาคม นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. นั่งรถเมล์ ดีแล้ว
- ข. เข้ารถยนต์มาขับไปทำงาน
- ค. นำบ้านไปจำนองเพื่อซื้อรถยนต์

สถานการณ์(52) ป้าใหม่ นุชนาถได้ให้ของขวัญแก่พี่อูพร เป็นนาฬิกาซึ่งมีราคาแพงมาก นุชนาถก็ได้รับจากพี่อูพรเช่นกัน แต่เป็นตุ๊กตาซึ่งมีราคาไม่ก็บาท ถ้านักเรียนเป็นนุชนาถ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เอาตุ๊กตาไปคืนพี่อูพร
- ข. เก็บรักษาตุ๊กตาไว้
- ค. บอกพี่อูพรว่าของฉันทันราคาแพงกว่ามากเลย

สถานการณ์(53) รัตนาเป็นลูกคนจนที่พ่อแม่หาเงินส่งให้เรียนหนังสือในตัวจังหวัดแต่ทุกเดือนรัตนาจะขอเงินพ่อแม่มากมาย จนกระทั่งพ่อแม่ต้องไปกู้เงินมาส่งให้รัตนา ถ้านักเรียนเป็นรัตนา ทราบเช่นนี้แล้ว นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. จะขอเพิ่มเพียงบางเดือน
- ข. ใช้จ่ายเงินเท่าที่พ่อแม่ส่งมาให้
- ค. หางานพิเศษทำ ขอเงินให้ลดลง

สถานการณ์(54) สุกิจกับชาลีเป็นเพื่อนกันและได้ไปเที่ยวงานแสดงสินค้า ซึ่งสุกิจมีเงินเพียง 200 บาท เห็นกางเกงยีนตัวหนึ่งราคา 500 บาทที่อยากได้ ซึ่งชาลีมีเงินอยู่ 1,000 บาท ถ้านักเรียนเป็นสุกิจ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ขอยืมเงินจากชาลี 300 บาท
- ข. ต่อราคาที่ได้ติดไว้ที่ป้ายราคา
- ค. หาซื้อกางเกงยีนที่ราคา 200 บาท

สถานการณ์(55) คุณจำลองเป็นหัวหน้าพรรคพลังผัก และได้ลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคแล้วจะให้คุณอานันท์ เป็นหัวหน้าพรรคแทน ถ้านักเรียนเป็นคุณอานันท์ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. รับเป็นหัวหน้าพรรค
- ข. ไม่รับเป็นหัวหน้าพรรค
- ค. แล้วแต่กรรมการพรรคพิจารณา

สถานการณ์(56) นางฉลวยมีลูกสองคนคือสมศรีเป็นผู้หญิงและโรกเมศเป็นผู้ชาย และมีมรดกมากมาย เมื่อโรกเมศแต่งงานนั้น นางฉลวยได้แบ่งมรดกให้จำนวนหนึ่ง เพื่อใช้ในการเลี้ยงดูครอบครัว และจะให้กับสมศรีด้วย ถ้านักเรียนเป็นโรกเมศ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ให้แม่แบ่งให้เท่า ๆ กันเลย
- ข. นำส่วนที่ได้รับนั้นไปเลี้ยงครอบครัว
- ค. ให้แม่ให้ตนมากกว่าเพราะเป็นผู้ชาย

สถานการณ์(57) ต้ม ตุ่ม และจิ้ม เป็นเพื่อนรักกัน วันหนึ่ง ตุ่ม ให้นำขนมแก่ต้มหอ
หนึ่งรอยมาได้ให้จิ้ม ถ้านักเรียนเป็นจิ้ม นักเรียนจะคิดอย่างไร

- ก. ตุ่ม คงมีขนมห่อเดียว
- ข. เป็นสิทธิของตุ่มที่ให้ต้ม
- ค. ตุ่ม ลาเอียงที่ไม่ให้ขนมกับฉัน

สถานการณ์(58) ชัยรามได้ส่งลูกสาวที่จบ ม.6 แล้วเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชน
แห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ซึ่งลูกสาวต้องการที่จะให้พ่อซื้อคอนโดมิเนียมมาให้อยู่ แต่ชัยรามมีเงินไม่พอ
ถ้านักเรียนเป็นชัยราม นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. เข้าหอพักหญิงให้อยู่
- ข. เข้าคอนโดมิเนียมให้อยู่
- ค. กู้เงินมาซื้อคอนโดมิเนียมให้อยู่

สถานการณ์(59) สมบองกับสมชายเป็นพี่น้องกัน สมชายเป็นพี่เรียนหนังสือสอบได้อัน
ดับที่ไม่ดีเท่าสมบอง พ่อมักชมสมบองว่าเรียนเก่ง เรียนดี ให้เพื่อน ๆ ของพ่อฟังอยู่เสมอ
ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

- ก. ไม่พอใจที่พ่อชมน้อย
- ข. ยอมรับว่าตนเรียนสู้น้องไม่ได้
- ค. จะตั้งใจพยายามเรียนหนังสือให้ได้ดี

สถานการณ์(60) วิรัตน์เป็นพนักงานขับรถทัวร์ ในช่วงปีใหม่ที่ทางบริษัทต้องการให้
วิรัตน์ทำเที่ยวเพิ่มขึ้นและได้ค่าจ้างเพิ่มเพราะมีผู้ใช้บริการมาก ซึ่งจะทำให้วิรัตน์เหนื่อยมาก
ถ้านักเรียนเป็นวิรัตน์ นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. ขอหยุดพักผ่อน
- ข. ทําคงตามที่บริษัทต้องการ
- ค. ขอให้บริษัทหาคนมาเปลี่ยนงานเที่ยวที่เพิ่ม

สถานการณ์(61) สงครามเป็นหัวหน้าแผนก และเป็นลูกเขยปลัดกระทรวง ใน การเลื่อนตำแหน่งปีนี้ ปลัดกระทรวงจะย้ายสงครามไปเป็นผู้อำนวยการกอง แต่สงครามรู้ว่า ตนเองยังไม่พร้อม ถ้านักเรียนเป็นสงคราม นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก.บอกกับท่านว่าตนเองไม่เหมาะสม
- ข.ไปตามคำสั่งแม้รู้ว่าตนเองไม่พร้อม
- ค.ขอให้ท่านเลื่อนเป็นรองผู้อำนวยการกองก็พอ

สถานการณ์(62) รสชาติอาหารที่ปรุงจากฝีมือแม่ของสาธิตนั้นไม่อร่อย ซึ่งทุกคนใน ครอบครัวของสาธิตก็รับประทาน ถ้านักเรียนเป็นสาธิต นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก.ต่อว่าแม่ว่าไม่อร่อย
- ข.รับประทานอาหารตามปกติ
- ค.ออกไปรับประทานอาหารข้างนอก

แบบทดสอบสำหรับการวิจัย

คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบต่อไปนี้เป็นสถานการณ์ง่ายๆ เป็นเรื่องทั่วๆ ไปให้นักเรียนพิจารณาเลือกตอบให้ตรงกับภาระกระทำของนักเรียนมากที่สุด คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิดอย่างแท้จริง และไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียนจึงขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความ เป็นจริงมากที่สุด
2. แบบทดสอบมีจำนวน 13 หน้า และสถานการณ์ทั้งหมด 45 สถานการณ์
3. วิธีตอบให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ลงบนตัวอักษร ก, ข หรือ ค ซึ่งตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเลือกตอบในกระดาษคำตอบ
4. ถ้านักเรียนจะเปลี่ยนคำตอบก็ให้เขียนเครื่องหมาย = ทับ X ดังนี้ ~~X~~ แล้วกา ข้อไหนที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงที่นักเรียนจะตอบ

ตัวอย่างแบบทดสอบ

สถานการณ์ (0) สมจิตกับสุดสวยเป็นพี่น้องกัน ซึ่งทั้งสองคนยังไม่มีกระเป๋านักเรียน วันหนึ่งแม่ของทั้งสองคนได้ซื้อกระเป๋านักเรียนมาให้คนละใบ แต่ของสมจิตทั้งสวยและใหญ่กว่าของสุดสวย ถ้านักเรียนเป็นสุดสวยจะคิดอย่างไร

- ก. แม่คงเห็นว่าเหมาะสมกับเรา
- ข. แม่คงจะหาซื้อที่เหมือนกันไม่ได้
- ค. แม่ น่าจะเปลี่ยนใบที่ให้สมจิตมาให้เราแทน

- 5.ให้นักเรียน งดเว้น การทำเครื่องหมายใด ๆ ลงบนตัวแบบทดสอบ
6. เมื่อทำเสร็จแล้วให้ส่งแบบทดสอบพร้อมกระดาษคำตอบต่อผู้คุมสอบ

สถานการณ์(1) ลานรับราชการครูมีลูก 2 คนและมีเงินเหลือจากการหักค่าใช้จ่ายแล้วเพียงเล็กน้อย แต่ต้องการจะซื้อบ้านเป็นของตัวเอง ถ้านักเรียนเป็นลาน นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. กู้เงินสหกรณ์มาซื้อ แล้วผ่อนชำระสหกรณ์
- ข. จะหางานพิเศษทำเมื่อมีเวลาว่างเพื่อเพิ่มเงินสะสม
- ค. จะสะสมเงินไว้ให้เพียงพอจนกว่าจะซื้อได้

สถานการณ์(2) เอกกับทองพูนเป็นนักแสดงลิเกอยู่คณะเดียวกัน ทุกครั้งที่มีการแสดงแม่ยกจะนิยมชมชอบเฉพาะเอกเท่านั้นว่าราสวย รุปลหล่อ ถ้านักเรียนเป็นทองพูน นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เวลาว่างซ่อมรถกับครู
- ข. ทำให้ผู้ชมมาชอบตนในแนวอื่น
- ค. ทำให้ผู้ชมคิดว่าตนเป็นเอก

สถานการณ์(3) วิภา กับบนพพลเป็นคนรักกันในวันปีใหม่วิภาหวังว่าจะได้รับของขวัญจากบนพพล แต่บนพพลไม่ได้อะไรแก่วิภาเลย ถ้านักเรียนเป็น วิภา นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เตือนบนพพลว่าถึงปีใหม่แล้วนะ
- ข. งอนกับบนพพลที่ไม่ได้ของขวัญปีใหม่
- ค. คิดว่าบนพพลคงไม่มีเงิน

สถานการณ์(4) อาร์ตกับเอิร์ทเป็นพี่น้องกัน วันหนึ่งแม่ของทั้งสองคนได้ไปห้างสรรพสินค้า ซื้อของเล่นมาสองชิ้น ชิ้นแรกเป็นรถบังคับด้วยคลื่นวิทยุ ชิ้นหลังเป็นรถธรรมดา ชิ้นแรกนั้นแม่ให้อาร์ต ชิ้นหลังให้เอิร์ท เพราะเห็นว่าเอิร์ทมีเครื่องบินบังคับด้วยคลื่นวิทยุอยู่แล้ว ถ้านักเรียนเป็นเอิร์ท นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ขอแลกกับอาร์ต
- ข. เล่นชิ้นที่แม่ให้มา
- ค. ต่อว่าแม่ว่ารักลูกไม่เท่ากัน

สถานการณ์(5)วิชัยมีฐานะค่อนข้างต่ำได้หมั้นกับมะลิ และทางฝ่ายเจ้าสาวต้องการให้วิชัยจัดงานแต่งงานให้ใหญ่โต โดยต้องการให้จัดที่โรงแรมใหญ่ ๆ ถ้านักเรียนเป็นวิชัย นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ทำตามที่ฝ่ายเจ้าสาวขอแม้จะเป็นหนี้ก็ตาม
- ข. ขอให้ฝ่ายเจ้าสาวเปลี่ยนสถานที่เพราะมีเงินไม่พอ
- ค. ขอให้ฝ่ายเจ้าสาวออกเงินครึ่งหนึ่งในการจัดที่โรงแรม

สถานการณ์(6) สรพงษ์อยากมีทีวีสีไว้ดูเพราะทุกครั้งที่ดูทีวีจะไปดูที่ร้านกาแฟ ในแต่ละเดือนเงินเดือนของสรพงษ์จะเหลือไม่กี่บาทหากจะสะสมไว้ซื้อทีวีก็คงอีกหลายปี ถ้านักเรียนเป็นสรพงษ์ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ติดต่อซื้อทีวีเงินผ่อน
- ข. ยืมเงินเพื่อนมาซื้อเงินสด
- ค. ไปดูที่ร้านกาแฟเหมือนเดิม

สถานการณ์(7)ศรชัยเป็นช่างไม้ของบริษัทก่อสร้าง แต่ช่างปูนหยุดงาน ทางบริษัทจึงได้ให้ศรชัยไปแทนช่างปูน ถ้านักเรียนเป็นศรชัย นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ทำตามบริษัทสั่งแต่ไม่พอใจ
- ข. แข็งแกบบริษัทที่ว่าตนเองทำไม่ได้
- ค. ลองทำดูจะได้ฝึกช่างปูนไปด้วย

สถานการณ์(8)ทุกสิ้นปีทางบริษัทจะให้เงินโบนัสแก่พนักงาน 6 เดือน ปล่อยให้พนักงานบริษัทนี้ แต่สิ้นปีนี้ ทางบริษัทได้จ่ายเงินโบนัสให้เพียง 3 เดือน บริษัททำให้เหตุผลว่าปีนี้ได้กำไรน้อย ถ้านักเรียนเป็นผลวย นักเรียนจะคิดอย่างไร

- ก. ได้โบนัสเพียง 3 เดือนก็ดีแล้ว
- ข. บริษัทน่าจะใจกว้างกว่านี้หน่อย
- ค. น่าจะมีการทบทวนการจ่ายโบนัส

สถานการณ์(9) แสนศักดิ์เป็นอดีตนักมวยแชมป์โลกต้องการที่จะสู้สังเวียนอีกครั้งจึงได้ไปหาเจ้าของค่ายมวย แต่เจ้าของค่ายมวยปฏิเสธให้แสนศักดิ์ต่อยอีกเพราะเห็นว่าเลยวัยที่จะชกมวยแล้ว ถ้านักเรียนเป็นแสนศักดิ์ นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. เลิกชกมวย
- ข. ไปหาค่ายมวยอื่น
- ค. ขอข้อมาให้เจ้าของค่ายมวยดู

สถานการณ์(10)ในงานฉลองคริสต์มาสมีการจับฉลากของขวัญ โดยมีมูลค่า 50 บาท แต่ ต้องจับฉลากได้ของราคาต่ำกว่า 50 บาท ถ้านักเรียนเป็นตัวย นักเรียนจะคิดอย่างไร

- ก. ขอจับฉลากใหม่
- ข. เป็นเรื่องธรรมดาที่มีคนเล่นตลก
- ค. ครั้งต่อไปจะนำของที่มีราคาต่ำกว่ากำหนดมาร่วมฉลอง

สถานการณ์(11)ขณะเรียนแดงสอบได้ที่ 1 มาตลอดแต่สอบเรียนต่อในโรงเรียนสาธิตไม่ได้ ขณะที่ ดําตอนเรียนไม่เคยสอบได้ที่ 1 เลยกลับสอบเข้าเรียนได้ ถ้านักเรียนเป็นแดง นักเรียนจะคิดอย่างไร

- ก. ดําคงจะรู้แนวข้อสอบ
- ข. ดําคงจะมีเส้นลัดจึงสอบได้
- ค. ดําคงจะโชคดีในการสอบ

สถานการณ์(12)น้อยกับอันสอบวิชาคณิตศาสตร์ น้อยทําได้ทุกข้อ แต่อันทําไม่ได้เลย ถ้าจะให้สอบได้จะต้องขอน้อยลอกข้อสอบ ถ้านักเรียนเป็นอัน นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. ขอให้น้อยบอกเฉพาะคำตอบ
- ข. สอบตามความเป็นจริงแล้วค่อยให้น้อยติวให้
- ค. ขอลอกเพียงบางข้อเพื่อจะได้ผ่าน

สถานการณ์(13)ซิดชอบขับรถยนต์ได้และยังไม่มีใบขับขี่ ซึ่งมีพ่อขับรถรับจ้าง และครอบครัวของซิดชอบมีพ่อหาเลี้ยงเพียงคนเดียว เมื่อพ่อของซิดชอบไม่สามารถขับรถรับจ้างได้ ถ้านักเรียนเป็นซิดชอบ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไปขับรถรับจ้างแทนพ่อ
- ข. ไปขอใบขับขี่แล้วค่อยมาขับ
- ค. ให้อ่านหนังสือ ว่าง ๆ เวลาขับรถรับจ้าง

สถานการณ์(14) เข้ากับสายเป็นเพื่อนกันตั้งแต่เป็นเด็ก เข้าเรียนจบปริญญาตรี ทำงานได้เงินเดือน ๆ ละ 9,000 บาท ส่วนสายนั้นเรียนจบแค่ ป.6 มีอาชีพก่อสร้าง ทั้งสองคนได้มาเจอกันในงานเลี้ยงรุ่น ถ้านักเรียนเป็นสาย นักเรียนจะคิดอย่างไร

- ก. โอกาสของแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน
- ข. จบปริญญาตรีไม่น่าจะได้เงินเดือนเท่านี้
- ค. เราจะต้องทำงานเพิ่มขึ้นเพื่อจะมีเงินเดือนใกล้เคียงกับเข้า

สถานการณ์(15)อาจารย์ประจำวิชาได้ให้นักเรียนทำรายงาน ซึ่งเป็นรายงานเดี่ยว สาคิตเป็นนักเรียนคนหนึ่งที่จะต้องทำรายงานนี้และสาคิตมีเพื่อนที่เรียนโรงเรียนอื่นที่สาคิตเคยช่วยทำรายงานให้บ่อย ๆ ถ้านักเรียนเป็นสาคิต นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ขอให้เพื่อนช่วยทำให้บางส่วน
- ข. ให้เพื่อนช่วยทำให้เรียบร้อยเลย
- ค. ทำรายงานเองโดยไม่ต้องให้เพื่อนช่วย

สถานการณ์(16)ชาติชายเป็นหัวหน้าส่วนราชการในต่างจังหวัดซึ่งต้องนั่งรถประจำทางไปทำงานทุกวัน วันก่อนพ่อค้าในตลาดได้ซื้อรถมอเตอร์ไซค์มอมาให้ชาติชาย แต่ชาติชายจะต้องอนุญาตให้เขาเข้ามาขายของในที่ทำงานของชาติชาย ถ้านักเรียนเป็นชาติชาย นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. อนุญาตให้เข้ามาขายแต่ไม่รับมอเตอร์ไซค์
- ข. รับมอเตอร์ไซค์ แล้วอนุญาตให้เข้ามาขายของ
- ค. ไม่รับมอเตอร์ไซค์และชี้แจงเงื่อนไขการเข้ามาขายของในส่วนราชการ

สถานการณ์(17) ทรงพลเป็นครูผู้สอนมาหลายปี และกำลังจะได้รับการพิจารณาให้เป็น
ครูใหญ่ ถ้านักเรียนเป็นทรงพล นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ค่อยอยากเป็นผู้บริหาร
- ข. ขอทบทวนหน้าที่ผู้สอนตามเดิมดีกว่า
- ค. ถ้ามีการพิจารณาให้เป็นก็จะรับไว้

สถานการณ์(18) อูสาเป็นเจ้าของร้านค้าเล็ก ๆ ร้านหนึ่ง อูสาอยากมีร้านค้าใหญ่โต
ถ้านักเรียนเป็นอูสา นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. หาเพื่อนมาร่วมลงทุน
- ข. ไปกู้ยืมธนาคารมาลงทุน
- ค. ขายร้านเล็ก ๆ ไปก่อนเมื่อมีกำไรค่อยสร้างที่ใหญ่

สถานการณ์(19) โรงเรียนที่สายชลเรียนอยู่นั้นห่างจากบ้านมาก สายชลอยาก
จะได้รถมอเตอร์ไซด์ขี่ไปโรงเรียน แต่พ่อของสายชลได้ซื้อรถจักรยานมาให้ ถ้านักเรียนเป็น
สายชล นักเรียนจะทานและรู้สึกอย่างไร

- ก. ไปด้วยจักรยานก็ยังมีดี
- ข. ไปโรงเรียนด้วยจักรยานอย่างไม่สบายใจนัก
- ค. เดินไปโรงเรียนเหมือนเดิมไม่ยอมขี่จักรยาน

สถานการณ์(20) เมื่อทางบริษัทได้จัดงานปีใหม่ เพื่อนของสศศรีต่างก็สวมชุดใหม่ และ
สวย ๆ ไปในงาน สศศรีมีแต่ชุดเก่าและก็ยังพอที่จะสวมใส่ไปงานได้ ถ้านักเรียนเป็นสศศรี
นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เลือกชุดที่เหมาะสมที่มีอยู่แล้ว
- ข. ปรับปรุงชุดเก่าให้ดูดีขึ้นแล้วไปงาน
- ค. ไปหาซื้อชุดใหม่ ๆ แพลก ๆ มาใส่ไปงาน

สถานการณ์(21) เอกกับรัฐเป็นเพื่อนเรียนห้องเดียวกัน ซึ่งเอกเป็นลูกจน และรัฐเป็นลูกคนรวยที่มีของเล่นใหม่ ๆ มาอวดเพื่อน ๆ และอวดเอกด้วยเสมอ ถ้านักเรียนเป็นเอก นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ให้พ่อซื้อให้เล่นบ้าง

ข. ให้พ่อซื้อที่แปลกใหม่กว่ารัฐ

ค. ไม่สนใจของเล่นของรัฐ

สถานการณ์(22) คุณครูรู้ว่าชุติมาเรียนอ่อนวิชาภาษาอังกฤษ จึงให้ไปทำการเขียนคำศัพท์มาส่งทุกอาทิตย์ ถ้านักเรียนเป็นชุติมา นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ให้น้องทำให้ทุกครั้ง

ข. พยายามทำส่งด้วยตนเอง

ค. ให้เพื่อนช่วยทำ ถ้าทำส่งไม่ทัน

สถานการณ์(23) เมื่อมีงานแสดงของโรงเรียน อี๊วและเพื่อน ๆ ซึ่งเป็นนักร้องของโรงเรียนอยู่ ได้มีการร้องเพลงและผู้ปกครองของนักเรียนได้มอบรางวัล ให้แก่ อี๊วที่ร้องเพลงไทยสากลน้อยกว่าเพื่อน ๆ ที่ร้องเพลงลูกทุ่ง ถ้านักเรียนเป็นอี๊ว นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. เปลี่ยนไปร้องเพลงลูกทุ่ง

ข. จะไม่ร้องเพลงให้ทางโรงเรียนอีก

ค. กล่าวคำขอบคุณผู้ปกครองที่ให้รางวัล

สถานการณ์(24) เกரியงไกรกับเพื่อน ๆ อยากรับราชการตำรวจ แต่ไม่แน่ใจว่าจะสอบผ่านหรือไม่ ส่วนเพื่อน ๆ ได้ไปติดต่อบริษัทนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์เป็นผู้สอบแทน ถ้านักเรียนเป็น เกரியงไกร นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. จะลองสอบเอง

ข. ให้เพื่อนติดต่อให้ด้วย

ค. ให้เพื่อนสอบให้เฉพาะวิชาสามัญ

สถานการณ์(25) ก่อนสิ้นชีวิตนายสมควร ได้มอบหมายให้นางสาวรายซึ่งเป็นลูกสาวคนโต พาหน้าที่แบ่งมรดกให้กับลูกและหลานคนอื่น ๆ ให้ได้รับอย่างเท่าเทียมกัน ถ้านักเรียนเป็นนางสาวราย นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. จะแบ่งให้ทุกคนได้รับเท่าเทียมกัน
- ข. จะแบ่งให้ทุกคน แต่ละคนไม่เท่ากัน
- ค. เลือกส่วนที่มีค่าไว้เองก่อน ที่เหลือจึงแบ่งกัน

สถานการณ์(26) เสื้อยืดตราจระเข้ได้จัดลิขสิทธิ์และขายดีมากในท้องตลาด สมบูรณ์ผลิตเสื้อยืดตราอื่นแต่ขายได้น้อย ถ้านักเรียนเป็นสมบูรณ์ นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. ให้นำเสื้อจระเข้มาขาย
- ข. ลดราคาเสื้อที่ขายอยู่
- ค. โฆษณาคุณภาพเสื้อที่ขาย

สถานการณ์(27) บ้านของสมชายเป็นคนมีฐานะปานกลาง สมชายเรียนหนังสือที่โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งที่มีผู้มีฐานะดีได้ส่งลูกไปเรียน สมชายเห็นเพื่อน ๆ ขับรถยนต์มาโรงเรียนจึงอยากมีบ้าง ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. บอกให้พ่อซื้อรถยนต์ให้
- ข. ขอให้พ่อขับรถยนต์ไปส่งที่โรงเรียน
- ค. นั่งรถเมล์สบายกว่า เยอะไม่ต้องรับผิดชอบอะไร

สถานการณ์(28) น้อยเป็นลูกคนกลางของพ่อแม่ น้อยอยากได้ชุดใหม่แต่พ่อแม่ก็เอาเสื้อผ้าของเก่าของพี่ที่ยังใช้ได้มาทำใส่ ส่วนน้องคนเล็กก็ได้เสื้อผ้าชุดใหม่ ถ้านักเรียนเป็นน้อย นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก. สวมเสื้อของพี่ที่แม่หามาให้
- ข. ไม่ยอมเสื้อของพี่ที่แม่หามาให้
- ค. สวมเสื้อของพี่ที่แม่หามาให้ด้วยความไม่เต็มใจ

สถานการณ์(29)นิรันตรเป็นพนักงานของบริษัท และมีฐานะปานกลาง ส่วนคนอื่น ๆ
ในบริษัทมีฐานะดีกว่านิรันตรและมีการจัดเลี้ยงกันบ่อย ๆ ถ้านักเรียนเป็นนิรันตร นักเรียนจะ
ทำอย่างไร

- ก. เข้าร่วมกับคนอื่น ๆ
- ข. เข้าร่วมช่วงสิ้นเดือนเท่านั้น
- ค. บอกให้คนอื่น ๆ เข้าใจที่ตนไม่ได้เข้าร่วม

สถานการณ์(30)สามารถกับเขาทรายได้ทำการค้าร่วมกัน และสามารถเป็นผู้รับผิดชอบ
เรื่องเงิน เมื่อการค้ากำไรจะแบ่งเท่า ๆ กัน ถ้านักเรียนเป็นสามารรถ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. แบ่งตามที่ได้ตกลงกันไว้
- ข. แบ่งให้ตามสัดส่วนของงานที่รับผิดชอบ
- ค. จะเก็บไว้เองส่วนหนึ่งก่อนแล้วค่อยแบ่งกันตามที่ตกลง

สถานการณ์(31) นางแดงเป็นภรรยาของนายเขียว และมีฐานะยากจน นางแดง
เป็นคนรักสวยรักงาม เมื่อนายเขียวหาเงินก็มักจะนำไปซื้อเสื้อผ้าเสมอ ๆ ซึ่งนายเขียวมักจะ
บ่นเสมอ ถ้านักเรียนเป็นนางแดง นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. จะแต่งตัวเฉพาะตอนไปงานเท่านั้น
- ข. นำเงินไปใช้จ่ายอย่างอื่นที่ครอบครัวขาดอยู่
- ค. ทำตัวเหมือนเดิมเพราะความสวยกับผู้หญิงเป็นของคู่กัน

สถานการณ์(32)สุดยอดได้รับราชการในระดับ 3 ในปีนี้สุดยอดคิดว่าจะต้องได้ 2 ชั้น
แน่เพราะตั้งใจทำงานและมีผลงานมากมาย แต่านที่สที่สุดผู้บริหารไม่พิจารณาจึงได้รับเพียงชั้นเดียว
ถ้านักเรียนเป็นสุดยอด นักเรียนจะคิดอย่างไร

- ก. คนอื่นคงจะมีผลงานดีกว่า
- ข. ผู้บริหารลาเอียง
- ค. ผู้บริหารคงจะรับทราบงานของเราไม่หมด

สถานการณ์(33)สมภพได้สมัครเป็น ส.ส.ซึ่งมีเงินทุนเอง 5 แสนบาทและทางพรรคออกให้ 5 แสนบาทแต่ในการหาเสียงนั้นจะต้องใช้จ่ายมากกว่านั้น ถ้านักเรียนเป็นสมภพนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ใช้เงินเท่าที่มีอยู่
- ข. ใช้ร่วมกับเพื่อนทีมเดียวกัน
- ค. ยืมเงินของเพื่อน ๆ มาใช้ก่อน

สถานการณ์(34)จารุณีเป็นนักแสดงที่มีคิวการแสดงแต่ละวันมากมายไม่มีเวลาพักผ่อนเมื่อมีผู้กำกับหนังเรื่องใหม่มาติดต่อให้จารุณีแสดง ถ้านักเรียนเป็นจารุณี นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ขอส่งงานแสดงเก่าก่อน
- ข. งดรับการแสดงเพราะไม่มีเวลาว่าง
- ค. ตกลงทำสัญญาถึงอย่างไรก็ต้องไปแสดงได้

สถานการณ์(35) สีดาเป็นนักเรียนโรงเรียนพาณิชย์ และทางบ้านได้ส่งเงินมาให้ทุกเดือน ๆ ละ 5,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน แต่เดือนก่อนทางบ้านส่งมาให้เพียง 3,000 บาท ถ้านักเรียนเป็นสีดา นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ประหยัดการใช้จ่ายลง
- ข. ขอเงินส่วนที่ขาดอีก 2,000 บาท
- ค. ถามทางบ้านถึงสาเหตุที่ส่งมาเพียง 3,000 บาท

สถานการณ์(36)อรพินกับสุรัชย์เป็นสามีภรรยาทั้งคู่ ทั้งสองคนเป็นนักการภารโรงของโรงเรียนมีเงินเดือนน้อยมาก แต่ครูที่อยู่บ้านใกล้กันมีเครื่องอำนวยความสะดวกมากมาย ซึ่งที่บ้านของสุรัชย์ไม่มีอะไรเลย ถ้านักเรียนเป็นสุรัชย์ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. กู้เงินมาซื้อ
- ข. ขอยืมของครูใช้ในบางโอกาส
- ค. ใช้จ่ายของตามสภาวะเดิมที่มีอยู่

สถานการณ์(37) เอี้ยวเป็นลูกคนที่ 2 ทุกครั้งที่ซื้อเสื้อผ้า พี่ชายของเอี้ยวจะได้ชุดใหม่ ๆ เสมอ แต่เอี้ยวต้องรอชุดเก่าจากพี่ชาย ถ้านักเรียนเป็นเอี้ยว นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

ก. เสื้อที่แม่ให้มานั้นเก่าจนจะขาดอยู่แล้ว

ข. ทาไมพี่จึงได้แต่ของใหม่ ๆ

ค. ยินดีที่ได้ช่วยพ่อแม่ประหยัดเงิน

สถานการณ์(38)อาคมเป็นผู้จัดการฝ่ายของบริษัท และเพื่อน ๆ ของเขานั้นมีรถยนต์ส่วนตัวทุกคน ส่วนอาคมต้องนั่งรถเมล์มาทำงานเพราะเขาไม่มีเงินเหลือเฟือพอที่จะซื้อรถยนต์ ถ้านักเรียนเป็นอาคม นักเรียนจะท้ออย่างไร

ก. นั่งรถเมล์ ดีแล้ว

ข. เข้ารถยนต์มาขับไปทำงาน

ค. นอนบ้านไปจนเองเพื่อซื้อรถยนต์

สถานการณ์(39)ปีใหม่ของขนาดได้ให้ของขวัญแก่พี่อูพร เป็นนาฬิกาซึ่งมีราคาแพงมาก ขนาดก็ได้รับจากพี่อูพรเช่นกัน แต่เป็นตุ๊กตาซึ่งมีราคาไม่ก็บาท ถ้านักเรียนเป็นขนาด นักเรียนจะท้ออย่างไร

ก. เอาตุ๊กตาไปคืนพี่อูพร

ข. เก็บรักษาตุ๊กตาไว้

ค. บอกพี่อูพรว่าของฉันราคาแพงกว่ามากเลย

สถานการณ์(40)สุกิจกับซาสีเป็นเพื่อนกันและได้ไปเที่ยวงานแสดงสินค้า ซึ่งสุกิจมีเงินเพียง 200 บาท เห็นกางเกงยีนตัวหนึ่งราคา 500 บาทที่อยากได้ ซึ่งซาสีมีเงินอยู่ 1,000 บาท ถ้านักเรียนเป็นสุกิจ นักเรียนจะท้ออย่างไร

ก. ขอยืมเงินจากซาสี 300 บาท

ข. ตอราคาที่ได้ติดไว้ที่ป้ายราคา

ค. หาซื้อกางเกงยีนที่ราคา 200 บาท

สถานการณ์(41) คุณจำลองเป็นหัวหน้าพรรคพลังพิก และได้ลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคแล้วจะให้คุณอานันท์ เป็นหัวหน้าพรรคแทน ถ้านักเรียนเป็นคุณอานันท์ นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก.รับเป็นหัวหน้าพรรค
- ข.ไม่รับเป็นหัวหน้าพรรค
- ค.แล้วแต่กรรมการพรรคพิจารณา

สถานการณ์(42) นางฉวยมีลูกสองคนคือสมศรีเป็นผู้หญิงและโรเมศเป็นผู้ชาย และมีมรดกมากมาย เมื่อโรเมศแต่งงานนั้น นางฉวยได้แบ่งมรดกให้จำนวนหนึ่ง เพื่อใช้ในการเลี้ยงดูครอบครัว และจะให้กับสมศรีด้วย ถ้านักเรียนเป็นโรเมศ นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก.ให้แม่แบ่งให้เท่า ๆ กันเลย
- ข.นำส่วนที่ได้รับนั้นไปเลี้ยงครอบครัว
- ค.ให้แม่ให้ตนมากกว่าเพราะเป็นผู้ชาย

สถานการณ์(43) ต้ม ตุ่ม และจิ้ม เป็นเพื่อนรักกัน วันหนึ่ง ต้ม ให้นำขนมแก่ต้มหรือหนึ่งรอยไม่ได้ให้จิ้ม ถ้านักเรียนเป็นจิ้ม นักเรียนจะคิดอย่างไร

- ก.ต้ม คงมีขนมห่อเดียว
- ข.เป็นสิทธิของต้มที่ให้ต้ม
- ค.ต้ม ล่าเหยียงที่นำมาให้ขนมกับฉัน

สถานการณ์(44) ชัยรามได้ส่งลูกสาวที่จบ ม.6 แล้วเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งงานกรุงเทพฯ ซึ่งลูกสาวต้องการที่จะให้พ่อซื้อคอนโดมิเนียมมาที่อยู่ แต่ชัยรามมีเงินไม่พอ ถ้านักเรียนเป็นชัยราม นักเรียนจะทําอย่างไร

- ก.เช่าหอพักหญิงให้อยู่
- ข.เช่าคอนโดมิเนียมให้อยู่
- ค.กู้เงินมาซื้อคอนโดมิเนียมให้อยู่

สถานการณ์(45)รสชาติอาหารที่ปรุงจากฝีมือแม่ของสาธิตนั้นไม่อร่อย ซึ่งทุกคนใน
ครอบครัวของสาธิตก็รับประทาน ถ้านักเรียนเป็นสาธิต นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ต่อว่าแม่ว่าไม่อร่อย

ข. รับประทานอาหารตามปกติ

ค. ออกไปรับประทานอาหารข้างนอก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องมือ

รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษ์

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

อ.บุพผา มานะจิตต์

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา

พระเทพปัญญาสูธี

รองอธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต

นครศรีธรรมราช (วิทยาลัยสงฆ์ภาคทักษิณ)

เจ้าคณะภาค 16

เจ้าอาวาสวัดแจ้ง (พระอารามหลวง) จังหวัด

นครศรีธรรมราช

พระมหาเต็ม ผศุโณ

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.พระมหาสังคม โธมสโก

เจ้าอาวาสวัดสระเรียง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายจรัสศักดิ์ บุญฤทธิ์
สถานที่เกิด	อำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่	468/92 ซ.ป้อมเพชร ถ.ศรีธรรมโศก ต.ในเมือง อ.เมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	
สถานที่ทำงาน	
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนเบญจมราชูทิศ อ.เมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2528	เศรษฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2534	ศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกวัดผลการศึกษา จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2536	การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลักพุทธศาสนา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

บทคัดย่อ

ของ

จรุงศักดิ์ บุญฤทธิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

เมษายน 2536

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลัก พุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียน ที่มีเพศต่างกันและเรียนแผนการเรียนต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 870 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบทดสอบวัดความสันโดษ จำนวน 45 สถานการณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์ โดยการสกัดองค์ประกอบ ด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ(PC)และหมุนแกนแบบอโรทอนอลด้วยวิธีแวนแมกซ์ ได้องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ 1)มีความพอใจตามใจได้ 2)มีความพอใจตามกำลัง 3)มีความพอใจตามสมควรแก่กำลัง และ 4)มีความพอใจตามสมควรแก่ฐานะ ซึ่งในองค์ประกอบ 3 และองค์ประกอบ 4 รวมเรียกกันว่า มีความพอใจตามสมควร องค์ประกอบที่ได้จึงเหลือ 3 องค์ประกอบ มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 54.8 % ของความแปรปรวนทั้งหมด มีจำนวนสถานการณ์ทั้งหมด 21 สถานการณ์ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.6158

การเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า ใน องค์ประกอบ 1(มีความพอใจตามใจได้) กับองค์ประกอบ 3(มีความพอใจตามสมควร) นักเรียนหญิง มีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในองค์ประกอบ 2 (มีความพอใจตามกำลัง) พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบ ของนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิตกับแผน การเรียนศิลป์-ภาษา พบว่า ในองค์ประกอบ 1 (มีความพอใจตามใจได้) กับองค์ประกอบ 3 (มีความพอใจตามสมควร) นักเรียนที่แผนการเรียนวิทย์-คณิต มีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่า นักเรียนที่เรียนแผนการศิลป์-ภาษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในองค์ประกอบ 2 (มีความพอใจตามกำลัง) พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05